

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2009/10:8

Stenografiska
uppteckningar
2009/10:8

Fredagen den 13 november

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser

Utrikesminister Carl Bildt

Statsrådet Cecilia Malmström

Återrapport från ministerrådsmöte den 26 och 27 oktober 2009

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 16 och 17 november 2009

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 09.00, och jag förklarar sammanträdet öppnat.

Vi ska börja med Gaercfrågorna, och vi kan släppa in utrikesministern och EU-ministern så länge. Ni ser på den gula agendan att det är en veritabel parad av olika statsråd under hela dagen och i olika konstellationer, som vanligt när det är vad man skulle kunna kalla super-Gaerc.

Medan statsråden sätter sig till rätta kan jag anmäla skriftliga procedurer som vi har haft sedan sist. Vi har behandlat A-punktlista från vecka 45. Den fristen utsträckte vi något, eftersom det kom frågor om en punkt, nr 41 närmare bestämt. Det samrådet avslutades måndagen den 9 november kl. 09.00, med avvikande mening från mp i just denna punkt 41.

Vi hade skriftligt samråd om gemensam åtgärd EU–SSR i Guinea Bissau, där det fanns stöd för regeringens ståndpunkt.

Jag kan i detta sammanhang också anmäla att vi inte avslutar samrådet om veckans A-punktlista kl. 14.00, för då kanske vi inte är klara här. Den fristen har vi i stället satt till kl. 16.00. Därmed hoppas vi att man hinner ställa de frågor man behöver, särskilt i utrikesfrågorna under dagen, och så har man även lite tid på sig efteråt att inkomma med eventuella kommentarer.

Därmed är vi redo att gå in på själva föredragningslistan i punkten Allmänna frågor och yttre förbindelser. När det nu gäller ett sådant här monster-Gaerc, super-Gaerc eller vad det nu kan kallas – mammut-Gaerc har jag hört också – kommer vi alltså att hålla på ett tag. Vi kommer att följa den blå agendan, med i princip ett undantag.

Det är som sig bör i sådana här monstersammanhang en packe monsterslutsatser, skulle man kunna påstå. Dessa avser jag att behandla i klump sist på mötet med försvarsministern. Om ni som har blå lappar tittar på s. 2 ser ni att den börjar med Bosnien och Hercegovina/Operation Althea. I punkt 2 står det sedan ESFP. Därefter kommer förmågor, försvarsbyrå och Operation Atalanta. Kansliet och jag tyckte

att det var lite lättare att behandla det så att vi tar hela packen av slutsatser efter Atalanta, för då har man kunnat prata om varje innehållsbit. Därefter fattar vi ett beslut om slutsatspaketet. Jag ville bara uppmärksamma framför allt utrikesministern på det. Sten Tolgfors hör inte detta, men utrikesministern och jag får hjälpas åt att hålla reda på det, och det går säkert bra.

Då ska vi ta fram den blå agendan med allmänna frågor och yttre förbindelser. Jag ska anmäla att utrikesutskottet informerades om utrikesfrågorna i går av utrikesrådet Björn Lyrvall, att utrikesutskottet informerades i biståndsfrågorna av statssekreterare Stymne och i försvarsfrågorna av försvarsminister Tolgfors. Han informerade också försvarsutskottet i sina frågor, även detta i går, om jag är korrekt informerad.

Vi börjar med de allmänna frågorna. A-punktsbehandlingen har jag nämnt. Är det någon som har några Malmströmska A-punkter att fråga om? Det har jag svårt att tänka mig.

Då går vi till punkt 3. Den är struken eftersom det inte antogs några resolutioner med mera i Europaparlamentet.

Vi backar lite och börjar med återrapporten från ministerrådsmötet den 26 och 27 oktober i både Malmströmska och Bildtska frågor – tack, vice ordförande för det.

En återrapport är utsänd till nämndens ledamöter. Vill EU-ministern säga något? Vill utrikesministern tillägga något muntligt? Är det någon av ledamöterna som vill ställa frågor om återrapporten? Finner inte så, och då lägger vi den till handlingarna.

Då är vi tillbaka på den blå agendan i allmänna frågor och yttre förbindelser. Där väntar närmast punkt 4, Orienteringsdebatt om EU:s hållbarhetsstrategi. Den frågan behandlades i EU-nämnden senast den 16 oktober inför miljøråd med mera. Då fanns det stöd för regeringens standpunkt med avvikande mening från Miljöpartiet.

Papper om den här hållbarhetsstrategin har nämndens ledamöter fått, om inte förr så länkat i kanslikommentarer. Nu förväntas en diskussion. Tekniskt börjar vi med att lyssna på EU-ministern, och så hör vi i vilken utsträckning det här är information eller en djupare diskussion som i så fall kräver förhandlingsmandat.

Anf. 2 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru ordförande! Jag börjar med det för nämndens ledamöter. Ni är väl bekanta med frågan om hållbarhetsstrategin. Den har diskuterats under några år och antogs som bekant 2001 i Göteborg under det förra svenska ordförandeskapet och har sedan dess levt vidare.

År 2006 bestämde man sig för att vartannat år hålla en årlig uppföljning. Den har också reviderats och skärpts till lite grann och innehåller nu ett antal väldigt stora och komplexa utmaningar under rubrikerna klimat och energi, transporter, konsumtion och produktion, naturresurser, biologisk mångfald, folkhälsa, social integration, demografi och migration samt globala utmaningar. Den är alltså mycket stor. Den är långsiktig och innehåller både kortsiktiga, medelsiktiga och långsiktiga mål.

Det faller nu på det svenska ordförandeskapet att göra en andra uppföljning av den här. Det sker mot bakgrund av den lägesrapport som kommissionen har gjort och som jag antar att nämnden har fått. Vi kommer att göra en bedömning av framstegen eller snarare brist på framsteg i

denna fråga, för det är klart att det finns väldigt många ohållbara tendenser som kommissionen pekar på.

Jag tycker att den här frågan är oerhört viktig. Den har diskuterats i andra rådssammanhang, men jag vill ändå lyfta upp den till en ordentlig diskussion. Det ska inte antas några slutsatser denna gång, utan det blir en politisk diskussion i allmänna rådet, dels för att allmänna rådet är ansvarigt för de övergripande frågorna och kommer att bli ännu mer så med Lissabonfördragets ikraftträdande eftersom det allmänna rådet blir ett eget råd med ansvar för horisontella frågor, dels för att ge det en större politisk tyngd så att man inte bara klubbar igenom den som en A-punkt utan att vi faktiskt får diskutera de här frågorna ordentligt.

Vi har tänkt att i alla fall inledningsvis försöka fokusera diskussionen kring två områden. Det första handlar om vilka områden i strategin som bör lyftas fram och hur man kan åtgärda dem i ljuset av de ohållbara tendenser som kommissionen redovisar. Det andra handlar om hur vi kan få en bättre uppföljning och övervakning av strategin och hur man kan dra nytta också av Lissabonstrategin. Dessa två påminner om varandra, men det finns ändå tillräckliga skäl att hålla dem isär, i alla fall under en överskådlig framtid, med tanke på hur vi kan dra nytta av våra olika synergieffekter för att kunna mäta och efterfölja den bättre.

Det här är i avsikt att ge vägledning till den rapport om utvärdering som vi håller på att ta fram. Det finns också en arbetsgrupp som arbetar med frågan, en friends-of-the-presidency-grupp. Europeiska rådet kommer sedan på sitt toppmöte i december att anta slutsatser kring detta. Det är alltså en politisk diskussion som jag hoppas kommer att bli fruktbar, men det kommer inte att antas några konkreta slutsatser då. Jag återkommer naturligtvis inför nästa gång vi ses för att berätta om diskussionen och inför slutsatserna till Europeiska rådet.

Jag slutar där.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Ord som "ordentlig" och "politisk" diskussion leder för mig till den tekniska slutsatsen att vi ändå ska ta ett förhandlingsuppläggsbeslut här så har vi det gjort.

Ordet är fritt och går närmast till Carina Ohlsson.

Anf. 4 CARINA OHLSSON (s):

Jag tycker att det var bra att höra Cecilia Malmström säga att det här inte har fungerat i den utsträckning som man skulle önska – att vi lever efter hållbara mönster, men att det är en oerhört viktig fråga.

När man tar upp detta med uppföljning och övervakning skulle det vara spännande att höra vad det svenska ordförandeskapet kommer att säga. Det man tydligt har kunnat se när det har diskuterats olika kriser – finanskriser, klimatkris och så vidare – är att det är som stuprör. Det är sällan man märker att diskussionerna faktiskt sammanförs, men det är ju just när det är kriser som man skulle ha sådan nytta av att ha en hållbarhetsaspekt. Sedan tidigare högkonjunkturer vet vi att det också är ekonomiskt fruktbart att satsa på till exempel miljöfrågor och också den sociala dimensionen. Det skulle vara spännande att höra hur man skulle kunna lyfta fram det från det svenska ordförandeskapet.

2009/10:8
13 november

Det som är sagt är sagt, men hur ska vi, när vi på sikt kommer både i en hög- och lågkonjunktur, ha med det här så att man inte tappar bort perspektiven och glömmer kunskapen så fort det börjar bli lite bistrare och svårare tider?

Anf. 5 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Det är precis dessa frågor som vi ska diskutera, och på nästa punkt kommer vi också att prata om Lissabonstrategin. Där diskuteras frågor om hur man ska bli bättre och tydligare på att följa upp, jämföra och styra detta.

Tanken är att man kanske kan använda de två strategierna för att möjligen försöka göra mer regelbundna avstämningar och utvärderingar. De mäter olika saker, och de är på olika lång sikt, men man kunde ändå återkomma till dem och inte bara vartannat år göra en rapport som klubbas.

Jag vill ge den en politisk synlighet just för att lyfta fram den och ha en ordentlig politisk diskussion om den och höra vad medlemsstaterna säger om detta. Det pågår som sagt också en diskussion i den här arbetsgruppen om hur man ska göra. Där har man resonerat lite grann om man ska slå ihop den med Lissabonstrategin eller inte. Det skulle kunna finnas skäl för det, för de överlappar varandra lite grann, men där har ändå slutsatsen från i princip alla medlemsländer blivit att de har ett tillräckligt egenvärde i sig själva för att hållas isär. Men då måste man bli bättre på att just utvärdera och följa upp.

Exakt var det ska landa, om det ska ske varje år eller vartannat år och vilka indikatorer det handlar om, är lite tidigt att säga ännu, men vi kommer att försöka bli lite mer precisa i slutsatserna i december. Det är just därför att vi försöker formulera de här slutsatserna som vi gärna vill ha en diskussion och höra vad medlemsländerna tycker. Kanske kan jag återkomma lite mer detaljerat i denna fråga nästa gång vi ses i december.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Tack! Talarlistan är i övrigt tom, och jag finner att det finns stöd för regeringens här angivna upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 5, Orienteringsdebatt om post-Lissabon som delvis är berörd. Även den behandlades senast på EU-nämnden den 16 oktober, precis som den tidigare nämnda. Även då var det inför miljörådet, och stöd gavs för regeringens ståndpunkt, dock också här med avvikande mening från mp.

Jag lämnar ordet till EU-ministern igen.

Anf. 7 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Efter att vi haft diskussionen om SDS:en kommer vi att ha en diskussion om efterföljaren till Lissabonstrategin. Precis som ordföranden sade är det här också något som har diskuterats vid många tillfällen och i många olika rådskonstellationer. Det här är något som vi känner mycket starkt för, och den kommande Lissabonstrategin eller vad den nu kommer att heta i framtiden är viktig, dels som ett sätt att ta sig ur den ekonomiska krisen naturligtvis, dels för att långsiktigt se till att försäkra oss om tillväxt och välfärd i Europa. Det handlar om konkurrenskraft, att se

till den globala kontexten och få ett mer sammanhängande ramverk för att gå över till en klimatsmartare ekonomi och att vi också beaktar den demografiska situationen som kommer att bli mycket viktig i framtiden.

Som ni vet är slutdatum för den här Lissabonstrategin i mars 2010, och det spanska ordförandeskapet kommer då att fatta beslut om framtiden.

Vi har diskuterat detta i många olika rådskonstellationer, nästan allihop, och vi har haft olika konferenser och försökt att främja diskussionen. Vi hade till exempel en konferens om jämställdhet och tillväxt som jag tycker blev väldigt spännande. Jag kommer precis från en konferens i Göteborg där vi diskuterade det kommunala och regionala perspektivet på Lissabonstrategin.

Med anledning av detta och ett diskussionspapper som har kommit från kommissionen och som heter EU 2020 – det kallar de strategin – har vi tagit detta initiativ till att få en debatt bland medlemsländerna om hur de ser vidare på detta, i syfte att kunna anta några framåtriktande slutsatser vid toppmötet i december. Det ska sedan naturligtvis knytas ihop under det spanska ordförandeskapet – det här är en av deras absolut viktigaste prioriteringar.

Jag hoppas att vi får ett intressant utbyte kring detta. Det är många viktiga frågor. Lissabonstrategin har ju varit framgångsrik i vissa avseenden men har brister i andra. Att vi kan få en mer fokuserad och stringent strategi är oerhört viktigt. Det här är ett av det svenska ordförandeskapets bidrag till diskussionen om den framtida strategin.

Anf. 8 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Precis som EU-ministern säger är det här en fråga som har diskuterats i många olika konstellationer. Den kommer också upp i konkurrenskraftsrådet i december. Det är en viktig fråga.

Vi vet utifrån de påbörjade utvärderingarna att det är här i Norden som arbetet med Lissabonstrategin har fungerat bäst. På det sättet kanske vi också kan vara goda förebilder utifrån hur vi även fortsättningsvis ska arbeta.

Vi från oppositionens sida hoppas att vi också framöver kommer att ha kvar visionen att EU och Europa ska vara ledande i tillväxt- och innovationsfrågorna. Ministern var kanske lite otydlig när det gällde att försäkra oss om tillväxt. Du gjorde det ordvalet, men jag hoppas att vi ska vara ledande även i framtiden.

Det andra jag vill ta upp är egentligen vad det svenska ordförandeskapet kommer att ge för signaler. Utifrån hur vi ser på Lissabonstrategin är den viktigaste delen för att bli ledande vad gäller tillväxten att ekonomi, ekologi och socialpolitik går hand i hand. Kommer man att lyfta fram dessa tre ben utifrån framtidens Lissabonstrategi?

Anf. 9 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Jag är glad över att vi över alla partigränser har ett stort engagemang i den här frågan. Vi har också årliga debatter i riksdagen om de nationella strategierna. Det starka engagemang som många kommuner, regioner och landsting känner i fråga om Lissabonstrategin har gjort att Sverige är duktigt, precis som Carina Adolfsson Elgestam säger, och ofta får högt betyg. Vi har förstås också brister och kan lära av andra, men vi ses nog

på många sätt som en förebild, och det ger oss en styrka i de här debatterna.

Lissabonstrategin har ju haft de tre benen med ekonomi, tillväxt, innovation, entreprenörskap och med den sociala sammanhållningen. Jag tror att just det ekologiska eller det gröna benet kommer att bli ännu viktigare. Man pratar mycket om low carbon economy, ecoefficient economy eller klimatsmart ekonomi. Det finns lite olika titlar på detta, men det är egentligen samma sak. Man försöker illustrera hur vi utifrån den klimatkris som vi ser också kan ställa om våra samhällen och göra så att ett klimatsmart tänkande blir mer ekonomiskt lönsamt. Det finns massor med exempel på detta. Jag tror att det kommer att spela en mycket stor roll i framtiden. Det är absolut ambitionen.

Som jag nämnde i mitt inledningsanförande är den demografiska frågan, som går in i alla de tre delarna, en viktig framtidsfråga. Det handlar om livslångt lärande, hur människor kan få stanna kvar i arbete under lång tid och vara anställningsbara i alla skeden av livet och om arbetskraftsinvandring till exempel. Just det stora demografiska komplexet är en fråga som Sverige har försökt att lyfta fram liksom, som jag inledde med, jämställdhetsperspektivet, att det faktiskt är lönsamt med jämställdhet inte bara bra ur någon slags allmänmoralisk synvinkel. Det är det naturligtvis också, men det är dessutom lönsamt med jämställdhet. Det har vi försökt att lyfta fram, inte minst genom den konferens som hölls på Frösundavik för en månad sedan.

Anf. 10 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Tack för svaret! Jag blev inte riktigt klok på om ministern menar att Sverige även inför framtiden driver på för att vi ska stå på de här tre benen. Ministern sade att vi "har haft" och gav inte, som jag kunde uppfatta, ett tydligt besked om att vi ska stå på de tre benen inför framtiden också, att det är Sveriges ståndpunkt i denna fråga.

Jag vill också här mycket tydligt markera det som är kopplat till Lissabonstrategin. Utifrån de motioner vi har avgett och utifrån hur vi har arbetat med frågan över tid här i riksdagen vill jag peka på att vi har en annan syn rent ideologiskt på Lissabonstrategin. Det vill vi markera redan här. Det spelar ju roll inför framtiden.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Men det ska inte uppfattas som en avvikande mening väl? I den delen ska det alltså göra det. Jag noterar det.

Anf. 12 MAX ANDERSSON (mp):

Miljöpartiet de gröna brukar ju ha en avvikande mening där vi understryker betydelsen av att Lissabonstrategin ska vila på tre ben. Vi understryker det mer än vad regeringen gör. Vi har inte alltid uppfattat att man har lagt lika vikt på de tre benen så vi anmäler avvikande mening på denna punkt även vid detta möte.

Anf. 13 HANS LINDE (v):

Jag instämmer i det Carina Adolfsson Elgestam sade tidigare. Vi anmäler också avvikande mening.

Anf. 15 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Vi ska inte fatta något beslut utan det är en diskussion. Frågan är vad den avvikande meningen gäller. Men jag hör signalerna att ni tycker att vi betonar det sociala benet för lite.

De tre elementen, eller benen, finns ju med och de kommer att finnas med också i fortsättningen. Jag ville bara problematisera dem genom att föra in att just den gröna ekonomin eller den klimatsmarta ekonomin får en större tyngd och också föra in den demografiska frågan. Den berör ju alla tre benen, inte minst det sociala. De finns kvar. Men, som sagt, vi ska inte fatta några beslut på detta möte utan det ska emanera i slutsatser som sedan ska antas av toppmötet. Då finns det anledning att återkomma till formuleringar om vad man är överens om och inte är överens om.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Det är ändå en diskussion med så pass mycket politiskt innehåll att det är relevant att ha det som vi på vårt interna fikonspråk kallar en tvåa, alltså en prövning av förhandlingsupplägget så att partierna får säga sitt, framför allt om partierna i fråga hade agerat annorlunda i rådet. Jag vill bara påminna om att det är vad vi prövar här i nämnden. Det syftar de avvikande meningarna på.

Jag noterar dessa, men finner ändå att det finns stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga. Avvikande meningar noteras från s, mp och v enligt det de har motiverat.

Punkt 6, Förberedelse inför Europeiska rådet den 10 och 11 december. Även detta är en diskussionspunkt i dagsläget, och underlag är ut-sänt.

Anf. 17 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Det är som det brukar vara för det finns i huvudsak mest rubriker vid slutsatserna. De kommer att fyllas med innehåll successivt. Vi har en mängd rådsmöten kvar. De kommer att preciseras inför nästa gång vi ses, i december. Innan dess är det också ett extra möte. Statsministern har bjudit in sina kolleger till ett extra möte på torsdag. Jag har förstått att han kommer på tisdag förmiddag till nämnden. Då kan han svara på frågor kring detta.

Jag kan nämna lite grann om rubrikerna i alla fall och svarar förstås gärna på frågor. Hela syftet är att vi ska ta en så kallad annoterad agenda inför förberedelserna för toppmötet i december.

En rubrik kommer att vara Institutionella frågor. När vi ses på decembermötet kommer Lissabonfördraget att ha trätt i kraft. Det blir historiskt. Det blir det första Europeiska rådet under det nya fördraget. Det kommer säkert att finnas anledning att notera ett antal frågor som rör Lissabonfördragets ikraftträdande och en del praktiska tillämpningar. Vi kommer att ha en hög representant och vi kommer att ha en vald ordförande i rådet. Det kommer naturligtvis att präglade detta, även om det fortfarande leds av det svenska ordförandeskapet, vill jag poängtera. Överenskommelsen var att det sittande ordförandeskapet leder enligt de gamla reglerna terminen ut. Vi kommer också att ha valt en generalsekreterare.

När det gäller de ekonomiska och finansiella frågorna samt arbetsmarknadsfrågorna är tanken att en hel del ska knytas ihop i den viktiga prioritering som det svenska ordförandeskapet har gjort. Det handlar om återhämtningsplan. Det handlar om exitstrategier. Det handlar om arbetsmarknadsläget. Det handlar om det långsiktiga perspektivet för EU:s tillväxt. Här kommer vi att återkomma till slutsatser också, både rörande hållbarhetsstrategin och Lissabonstrategin.

Regelverket för finansiell tillsyn är en mycket viktig fråga för oss. Den kommer att finnas med när det gäller både mikro- och makrodelarna, precis som Europeiska rådet har uttryckt och beställt både i juni och i oktober. Inför detta hålls det naturligtvis flera möten. Finansministern kommer att återkomma till nämnden och diskutera detta.

Ytterligare en punkt är Stockholmsprogrammet, det nya femårsprogrammet för området frihet, säkerhet och rättvisa. Att få detta på plats är också en svensk prioritering. Det pågår nu intensiva förhandlingar i RIF-kretsen. Det är ett RIF-möte den 30 november och 1 december. Inför det återkommer såväl Beatrice Ask som Tobias Billström till er och berättar hur det går.

Klimattoppmötet kommer just att ha inletts när vi har Europeiska rådet. Det är lite svårt att i dag veta hur långt man har kommit och hur stämningarna är då. Det kan finnas skäl att se över EU:s position i ljuset av vad som händer i Köpenhamn och vad som har hänt fram till dess. Miljörådets slutsatser och våra egna slutsatser från toppmötet är naturligtvis grunden i detta, men det beror väldigt mycket på utvecklingen i Köpenhamn och hur det kommer att materialisera sig på slutet.

Det finns lite olika förslag som kan föranledas av framför allt danska högnivåkonsultationer och eventuella initiativ som de danska värdarna för mötet kan komma att lägga fram. Men det är lite tidigt att yttra sig om detta.

Sedan kan det också komma att bli utrikesfrågor. Det finns ännu inga förslag, men det brukar ju finnas en sådan punkt. Där vet vi ännu inte vilka frågor det kan komma att bli. Det kan säkert utrikesministern utveckla lite senare i så fall.

Anf. 18 ORDFÖRANDE:

Kan vi fråga utrikesministern om han i dag kan säga någonting om just de externa frågorna på toppmötet. Vad förutser utrikesministern där?

Anf. 19 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det är lite tidigt. Vi vet att det finns ett antal olika frågor som är på gång eller där vi inte vet hur världen kommer att se ut när vi kommer fram till toppmötet. Mellanöstern är väl en av dem. Afghanistan- och Pakistansituationen inger betydande osäkerhet. Sedan har vi självfallet det stora som ligger på decembertoppmötet, nämligen utvidgningspaketet. Det är väl det enstaka mest besvärliga, skulle jag vilja säga. Men det är för tidigt att ha några meningar om det.

Anf. 20 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Vi har fått ett brev på lite underliga vägar från vår motsvarighet i finska parlamentet. Det här brevet handlar om förändringar i arbetsordningen för toppmötena. Det handlar enligt brevet om att det ska bli mins-

kad öppenhet. Ordföranden där är mycket upprörd och undrar hur vi ska agera i EU-nämnden och hur den svenska regeringen ska reagera på detta.

2009/10:8
13 november

Jag har bara frågan: När kommer det att bli ett samråd om det här?

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Då vill jag svara först att särskilt underliga vägar har brevet inte kommit på, utan det har ställts till mig och finns i EU-nämndens diarium. Det är bara att läsa det. Jag tänkte också att vi ska avge ett svar som är så välförankrat som möjligt.

Stora utskottet tog upp den här frågan i sitt samråd inför senaste Europeiska rådet med statsminister Vanhanen och ställde då egentligen krav på honom att bevaka öppenheten i utformandet av arbetsordningen för Europeiska rådet. Det är det frågan handlar om.

Det finns en skrivning någonstans i förslaget till arbetsordning som berör under vilka förutsättningar som rådet kan lämna ut handlingar. Där studsar man naturligtvis som nordbo, men det kan säkert EU-ministern reda ut nu.

Samrådet inför det kommande extratoppmötet kan jag passa på att anmäla. Jag hade tänkt vänta till sist med att anmäla att vi har lyckats få en statsministertimme, max, för det ville vi ju ha inför Europeiska rådet. Eftersom det är toppmöte med Ryssland på onsdagen och de åker på torsdagen måste det här bli redan på tisdag. Då blir det kl. 9.30 i förstakammarsalen. Så fick det bli, för det var den möjlighet som fanns att samråda med statsministern. Kallelse kommer att gå ut under dagen så fort kansliet är klart med allt vi gör nu.

Kansliet hade med sig brevet från Erkki Tuomioja, min kollega i stora utskottet, och det går utmärkt att läsa det. Det är inga hemligheter. Framför allt skriver de att utskottet beklagar att arbetsordningarna baserar sig på den nu gällande arbetsordningen för EU:s råd och därför tillåter en lägre grad av offentlighet än Lissabonfördraget skulle medge och förutsätta.

Vi brukar säga när vi kommunicerar om fördraget att det öppnar rådet. Det är det jag antar att vice ordförandens fråga syftar på. Vi kan kanske be kansliet att helt enkelt se till att Regeringskansliet också kan titta på brevet.

Anf. 22 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Det är flera praktiska förberedelser, som också är politiska förstås, inför att Lissabonfördraget ska träda i kraft, bland annat de här arbetsordningarna som håller på att diskuteras. De är inte färdiga ännu. De håller på att diskuteras i Coreper.

Självklart kommer vi att diskutera med kansliet om samråd kring de här frågorna, men de är inte färdiga ännu. Jag kan undersöka exakt hur långt de har kommit och om det finns möjlighet att titta på utkast redan nu. Hela tanken med Lissabonfördraget är ju att inte minst de olika råds-konstellationerna ska bli öppnare. Europeiska rådet är inte särskilt öppet till sin natur i dag heller, men för fackråden kommer det att bli ökad öppenhet med Lissabonfördraget, vilket vi välkomnar.

Indikationerna på att öppenheten skulle minska får vi verkligen titta på. Det är naturligtvis oroväckande om det är på det sättet. Det har vi inte

hört från något annat ställe. Vi vill ha så stor öppenhet som någonsin är möjligt. Europeiska rådet, när statsministrarna träffas, är naturligt en sluten församling, men att det ska bli någon försämring på något sätt får vi verkligen titta på.

Vi kommer att återkomma till EU-nämnden med beredning av allt som ska göras, från teknikaliteter till mer politiska arbetsordningar, slutgiltig kommissionslista och så vidare. Det finns en lång lista med saker som det ska samrådas om. Vi har samtal med kansliet om hur och i vilka former detta ska gå till.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

När Europeiska rådet sammanträder "kickar" naturligtvis ordinarie samrådsskyldighet in, precis som vanligt. I just fallet med arbetsordningar och Europeiska rådet föreslår jag att vi diskuterar inom presidiet om vi inte ska kalla till beredningsgrupp och en teknisk genomgång. Det har vi haft ibland vid olika vägskalet i fördraget. Det är onekligen så att utkast till arbetsordningar finns, även om de inte har översänts till riksdagen. Men alla här i rummet kan vara överens om att de existerar. Då kan det vara dags att gå igenom detta tekniskt och få lite vägledning om vad detta innebär. Den här materialen kan ju vara ganska svårutgådd.

Anf. 24 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Absolut! Det är en utmärkt form. Det ena utesluter naturligtvis inte det andra, men vi har vid tidigare tillfällen haft med till exempel Torbjörn Haak, som är mycket kunnig i frågorna, som har väglett, hjälpt till och svarat på frågor i en förberedande fas innan allt är klart. Vi står naturligtvis fast vid ett sådant erbjudande igen om nämnden så önskar.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Då tar vi upp det i EU-nämndens presidium som träffas på tisdag.

Anf. 26 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Jag vill verkligen understryka att det ena inte utesluter det andra.

Anf. 27 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag vill ställa en fråga om arbetsmarknadsläget, i vilken form och på vilket sätt det svenska ordförandeskapet har för avsikt att lyfta upp frågan.

Tidigare när vi har ställt frågor om arbetsmarknadsläget, att se människorna av kött och blod som finns i denna kris i världen och Europa, har goda insatser gjorts vad gäller den finansiella delen. Det har varit viktigt. Men man måste gå vidare och se på vad som kan göras för dem som på olika sätt har blivit drabbade. Då har svaret blivit mer eller mindre, här i EU-nämnden och i Cosac, att det är de egna nationerna som har ansvaret. Är man nu beredd att ta steg i en annan riktning utifrån att det är viktigt att arbeta med omfördelning så att människor i olika sociala situationer ska få bättre förutsättningar sett till hur de drabbas av arbetslöshet?

Just den här specifika frågan kommer inte att diskuteras på måndag, men jag förstod att frågan ställdes i en mer bred bemärkelse. Vi har diskuterat frågan om arbetslöshet mycket under ordförandeskapet och i många olika konstellationer. Det har ordnats många konferenser hit och dit. Även om vi ser ljus i tunneln när det gäller den finansiella situationen är det som kommer att märkas under överskådlig tid framöver i de allra flesta medlemsländerna att arbetslösheten ökar. Det drabbar enskilda människor på ett problematiskt sätt. Det har diskuterats, och det kommer att diskuteras.

Frågorna som rör exitstrategin innebär att man måste se på hur vi så småningom ska få ekonomierna i balans, men det kommer att dröja. Vi kommer att behöva ha en expansiv politik under en överskådlig tid eftersom arbetslösheten slår så pass hårt.

Det handlar också om hur vi tillsammans kan göra olika förbättringar för att förenkla på den inre marknaden, ta bort hinder, satsa på entreprenörskap, det livslånga lärandet, utbildning och så vidare – som i viss mån också kommer att finnas med i Lissabonstrategin. Frågorna finns med hela tiden. De bryts inte ut särskilt. Det är en av anledningarna till att det är så viktigt att få ordning på de offentliga finanserna och de finansiella systemen.

Jag tror inte att det blir någon större diskussion om just den här frågan på måndag. Då brukar man bara diskutera rubrikerna och om något medlemsland vill göra en särskild markering att skicka med till ordförandeskapet inför förberedelserna. Annars kommer nog huvuddiskussionen att bli de två stora orienteringsdebatterna.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Jag finner ändå att det finns stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar även i denna fråga.

Det var de allmänna frågorna. Vi ska nu gå vidare till de yttre förbindelserna. Det innebär att vi är klara med EU-ministern, om hon inte har något mer att dela med oss. Nej. Vi tackar henne och hennes medarbetare och önskar trevlig helg.

Vi fortsätter med utrikesministern och de yttre förbindelserna.

Återrapportsfrågan har vi behandlat med utrikesministern. Vi kör på enligt den blå dagordningen. Jag ska påminna om att det är många utrikespunkter på A-punktlistan. Dem kan man ställa frågor om när de kommer upp.

Det är en ganska lång lista av frågor där de på dagordningen kan stå upptagna som information, A-punkt eller allt möjligt. Sedan är det mesta i slutsatsväg det som vi på arbetsspråk under veckan har kallat "bibban", det vill säga ESFP-slutsatserna. Dem tar vi sist i klump. För att det ska vara rimligt att hitta i detta efteråt pratar vi om respektive ämne när vi kommer till dem i agendan. Om man som parti tycker att något helt annat ska göras i rådet kan man anmäla det vid de respektive punkterna även om de är klassade som information. Då håller vi i kansliet reda på detta till A-punktsbehandlingen. Annars blir det tekniskt för rörigt och svårt att hitta efteråt.

Jag vill dock fråga regeringen om Somaliapunkten 5 kvarstår. Jag hörde att den inte skulle göra det. Vi kommer att komma till frågan om Somalia även senare tillsammans med försvarsministern.

Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Tekniskt sett finns den icke med som diskussionspunkt. Däremot finns som diskussionspunkt fredsprocessen i Mellanöstern. Det här är en rätt rörlig materia.

Däremot återkommer Somalia i andra sammanhang. Jag kan säga någonting om Somaliapolitiken under den andra punkten. Om vi ska vara formella så är det så.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Då stryker vi diskussionspunkten. Vi hade en notering om eventuell diskussion om Mellanöstern. Den kommer.

Sedan hade vi en diskussion om att eventuellt säga något om avin för Albanien.

Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det kan vi också ta upp. Om vi ska vara formella är punkten om Vitryssland ingen diskussionspunkt heller. Den har vi klarat av. Men det hindrar inte att vi säger någonting om den punkten här.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Det är nog lika bra.

Då börjar vi med Ryssland, punkt 3. Jag ska först anmäla att frågan gäller toppmötet nästa vecka. Rysslandsfrågan behandlades senast i nämnden den 15 maj.

Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Fru ordförande! Låt mig säga allmänt om mötet på måndag och tisdag att det är en rätt stökig tillställning. Det handlar om att manövrera 70–80 ministrar i olika konstellationer fram och tillbaka i kåken under två dygn. Att försöka få ut någon politik av detta kommer att ställa relativt höga krav på den politiska logistiken.

Jag tror att ett antal frågor kommer att dominera dagarna. Det som inte riktigt framgår här är att det finns ett antal inbjudna gäster. Det ska vara ett gemensamt informellt möte med försvarsministrarna och utrikesministrarna på måndag. Sen eftermiddag och tidig kväll har vi Natos generalsekreterare Anders Fogh Rasmussen för att diskutera hur vi kan förbättra förbindelserna – coherence, som det så vackert heter – mellan Nato och EU i de olika fredsoperationerna. Där kommer också självfallet frågan om Afghanistan att finnas med. Vi har även FN:s speciella sändebud i Afghanistan Kai Eide som kommer bland annat till den informella middagsdiskussionen på måndag. Det blir en gemensam sittning med utrikes- och biståndsministrarna under tisdagen. Jag skulle tro att frågorna om Afghanistan, som inte alls reflekteras i det här materialet, kommer att vara det som de facto kommer att diskuteras mest och dominera diskussionen i Bryssel.

Det ligger lite utanför detta, men jag tycker att man av allmänna grannskapsskäl kan nämna att vi börjar dagen med ett samarbetsråd med EES-länderna. Vi har politiska konsultationer med Norge. Det handlar också om Island och om Liechtenstein. Dels går vi igenom den formella materian i EES-samarbetet, som inte är så mycket, dels har vi politiskt samråd med dem. Det kommer då att koncentrera sig runt Mellanösternpolitiken och Afghanistan. Jag vill bara nämna detta för att ge den bredare bilden av en ganska stökig tillställning på måndag och tisdag.

Sedan har vi Ryssland. Vi kommer att ha en informell middagsdiskussion, och den kommer att centreras runt bland annat en uppdatering av läget i Afghanistan efter presidentvalet och inför presidentinstallationen som kommer nästa torsdag. Vi har en diskussion om Ryssland inför toppmötet på onsdag här i Stockholm. Jag tror inte att den diskussionen kommer att erbjuda några större sensationer. Vi kommer att med Ryssland ha en konsultation angående en del av de politiska frågeställningarna. Kaukasus finns självfallet på dagordningen. Det är den europeiska säkerhetsdialogen, den så kallade Korfuprocessen. Den leder närmast fram till mötet mellan OSSE:s utrikesministrar i Aten i början av december. På den internationella agendan finns västra Balkan, Afghanistan och Mellanöstern.

På den mer direkta bilaterala agendan finns huvudsakligen relationerna som de gestaltar sig i förhandlingarna om det så kallade nya avtalet, som rör sig framåt om än icke med stormsteg. De problem vi har där är framför allt förknippade med osäkerheten om den ryska WTO-anslutningen. Där är det icke alldeles realistiskt att förvänta sig något genombrott i de frågorna under toppmötet på onsdag.

Energifrågorna blir säkert föremål för diskussion. Det handlar om vad som kan bli den längre situationen, den kontraktuella relationen. Vi hoppas att den ska klaras av inom ramen för förhandlingarna om det nya avtalet. Det kan inte uteslutas att det blir en diskussion om Ukraina också. Det tenderar att bli det när man diskuterar med ryska företrädare. Det är ungefär detta som kan sägas om Rysslandsdiskussionen just nu.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen i den frågan.

Vi går vidare till just punkten om Ukraina, punkt 4, om det är något att tillägga där.

Vi hade Ukraina på EU-nämndens agenda den 23 januari med stöd för regeringens förhandlingsupplägg. I övrigt ska det förberedas ett toppmöte.

Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det toppmötet äger rum i Kiev den 4 december. Vi hade, som nämndens ledamöter säkert erinrar sig, ambitionen när vi tittade på detta i början av året att slutföra förhandlingarna om associationsavtal med Ukraina till den tidpunkten. Det har icke visat sig möjligt. Det har att göra med den något volatila inrikespolitiska situationen i Ukraina i uppmarschen inför presidentvalet i januari. Det fortsätter att rätt mycket prägla situationen, inte minst relationerna mellan Ukraina och IMF och de problem som detta leder till på energisidan och när det gäller våra finansieringar av förbättringarna och moderniseringen av Ukrainas ener-

giinfrastruktur. Vi hoppas dock att det ska vara möjligt att ta något litet steg framåt när det gäller viseringsfrågorna. Det går inte att tro att man kan ta några stormsteg på den punkten. Vi tillhör dem som är relativt pådrivande, men det finns andra medlemsländer som lindrigt uttryckt inte tillhör den pådrivande kretsen utan tillhör den distinkt bromsande kretsen. Det gäller att se om vi kan få detta att röra sig en liten bit framåt. Det ska vi se om vi kan åstadkomma, det vill säga få ett mandat eller en inriktning för i diskussionen på mötet på måndag och tisdag. Det är ungefär det som kan sägas.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Det räcker med att tacka för informationen även i den frågan.

Vi går inte till punkten om Somalia just nu. Ditt kommer vi lite senare.

Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (m): Men Vitryssland kan vi möjligen säga något om.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN: Precis. Där finns det i den blå mappen utkast till slutsatser som blir A-punkt.

Anf. 40 Utrikesminister CARL BILDT (m):

De har nämndens ledamöter möjligtvis tagit del av.

I grova drag kan vi säga – om vi målar de breda penseldragen, och det är ofta nyttigt – att vi gjorde en öppning gentemot Vitryssland förra hösten i samband med att de vidtog ett antal åtgärder som kunde tydas i en liberaliserande riktning. Vi hade hoppats att det skulle bli en fortsättning på detta. I grova drag kan vi säga att det inte har blivit så på den politiska sidan. Däremot har den ekonomiska krisen slagit relativt hårt mot Vitryssland. De har tvingats gå till IMF. De har sett en ökad spänning i sin relation till Ryssland. Där ser vi ett närmande mellan Vitryssland och väst på det ekonomiska området. Vi ser ett antal steg vad gäller ekonomiska reformer – mer av nödvändighet än av övertygelse, med all säkerhet.

Det här beror på vilken förstoring man har på förstoringsglaset.

Tittar man med vanliga glasögon ser man praktiskt taget ingenting. Sedan finns det de som tar fram stora förstoringsglas och lyckas upptäcka någon typ av förändring, men de förändringarna är ty följande relativt små, och de är samtliga relativt enkelt reversibla. Mot bakgrund av detta innebär den kompromiss som nu är aktuell mellan lite olika synsätt i medlemsstatskretsen att vi förlänger de restriktiva åtgärderna till oktober nästa år, men vi förlänger också suspensionen av dem till dess. I huvudsak ligger vi alltså kvar.

Vi hoppas också, även om jag inte vill tala om alltför stora förhoppningar, att detta kommer att leda till ytterligare framsteg. Det är möjligt att den ekonomiska krisen och den pågående försämringen av relationerna mellan Vitryssland och Ryssland kommer att leda till att vi får vissa uppmjukningar. När vi går in i nästa år går vi också in i ett valår. Det kommer att vara lokalval mot slutet av året, och sedan är det upptakten

till presidentvalet som kommer 2011. Då går vi in i en lite aktivare politisk fas.

Det sker en utveckling av förbindelserna med Vitryssland inom ramen för bilaterala dialoger med olika länder, inte minst med grannländerna. Det kan vara Litauen, Lettland, Polen eller Ukraina som vill utveckla de bilaterala relationerna, av ekonomiska skäl eller bara för att i största allmänhet göra det mesta av varje möjlighet som finns. Men några avgörande genombrott i de politiska frågorna är det svårt att se framför sig.

Anf. 41 KARIN GRANBOM ELLISON (fp):

Jag vill först uttrycka stöd för upplägget när det gäller reserestriktionerna. Jag vill också säga att jag tycker att detta är ett bra steg. EU har nu under en tid öppnat för dialog och mer samarbete på hög nivå, men ändå är det bara mycket små förändringar i demokratisk riktning som har skett. Jag tycker att det är viktigt att EU nu påtalar de bristerna, bland annat att det tydligt skrivs att det krävs förändringar i vallagen. Det är konkret. Det är ju snart val igen.

Likaså vill vi att man påtalar att dödsstraff är fullkomligt oacceptabelt. Det måste göras mer framsteg när det gäller mänskliga rättigheter och olika typer av friheter. EU måste också vara redo att fördjupa sitt samarbete om det sker ytterligare framsteg inom demokrati och mänskliga rättigheter. Jag tycker att det är viktigt att man markerar det nu när man har fördjupat arbetet med till exempel det östliga partnerskapet.

Nu kommer jag till det jag vill fråga om. Under den sista punkten står det att Europeiska unionen ska intensifiera sitt arbete med det civila samhället. Det är något jag har framhållit tidigare. Det räcker inte med dialog och samarbete bara på hög nivå, utan framför allt måste demokratiåtgärderna bli involverade.

Anf. 42 HANS LINDE (v):

Fru ordförande! Jag har inga invändningar mot regeringens politik eller ståndpunkt på det här området. Däremot skulle det vara intressant om Carl Bildt kunde utveckla lite det han sade. Det var ju tydligt att detta är en kompromiss mellan olika krafter inom unionen, och det skulle vara intressant att få höra lite mer om hur de olika konstellationerna ser ut och vilka länder som drar i vilka riktningar.

Anf. 43 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag tycker att vi överlåter åt länderna att tala för sig själva. Jag vill inte sitta här och alltför mycket beskriva vad olika länder tycker. Det är klart att länderna som ligger närmare är intresserade av snabbare steg. Det innebär inte att de är särdeles imponerade av de politiska framstegen, men de kanske vill ha något snabbare takt. Länder som ligger längre bort har kanske en annorlunda inställning. Det finns ett geografiskt inslag i detta, men det finns även andra inslag.

Låt mig också säga något angående civil society, alltså det civila samhället som det så vackert heter. Vi har haft besök av företrädare för sådana organisationer. För några månader sedan hade vi företrädare här för alla de relevanta organisationerna i Vitryssland. De var här i Stockholm för konsultationer inför de här besluten, bland annat.

2009/10:8
13 november

I anslutning till det östliga partnerskapet har vi också ett Eastern Partnership Civil Society Forum. Det kommer vi att ha det första mötet med på tisdag. Det ingår i det monsterelände som vi har i Bryssel måndag och tisdag. Det är ytterligare ett av de sammanträden som ska arrangeras mitt i det hela. Där finns företrädare för minst ett hundratal organisationer, inte bara från Vitryssland utan från alla de sex länderna. Det ingår i den del av det östliga partnerskapsinitiativet som handlar om att bredda kontakterna med samhällslivet i dess helhet, och då inte minst demokratiska rörelser av olika slag. Den sista punkten står där, men den innebär faktiskt någonting. Det är inte alltid fallet med punkter, men här är det fallet.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Detta sista var intressant. Finns det fler frågor om Vitryssland? Jag finner inte så.

Detta är faktiskt en beslutspunkt eftersom det finns slutsatsutkast och A-punkt. Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

På övriga frågor står det ESDP – Civila förmågor. Är det något om just dem som man måste säga här och som inte passar bättre när vi tar hela den punkten lite senare?

Anf. 45 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Egentligen inte.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Då hoppar vi över det.

Nu passar det däremot bra att säga något om till exempel Mellanöstern, om utrikesministern vill göra det.

Anf. 47 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det skulle man väl kunna göra. Jag hade önskat att det skulle finnas lite mer att säga, men det är nog bara att konstatera att så inte är fallet. Men lite av en avstämning ska vi ha. Vid det senaste mötet med utrikesministrarna i Luxemburg hade vi en rätt inträngande diskussion om Mellanösternssituationen, som väl kännetecknades av en viss frustration över att ingenting händer. Läget är relativt låst.

Det som har inträffat sedan dess är att förhandlingsläget är ungefär lika låst nu som tidigare. Det är snarast mer låst i den meningen att vi har fått osäkerheten på den palestinska sidan med president Abbas aviserade beslut att antingen inte ställa upp i presidentval eller möjligen avgå innan dess och med spekulationer om huruvida detta är ett besked som går att ändra eller inte.

Det har inneburit att den palestinska sidan, som ju var relativt försiktig, för att uttrycka saken milt, med att gå in i direktförhandlingar med israelerna så länge bosättningspolitiken fortsätter nu har blivit ganska absorberade av sin interna process. Från amerikansk sida har det gjorts olika försök att få i gång detta, men hittills har de inte haft nämnvärd framgång.

Vi kommer väl att diskutera detta och se om det finns några steg som vi kan ta. Det handlar om olika steg som vi möjligtvis kan ta för att upp-

gradera våra relationer med den palestinska myndigheten på olika sätt för att ge den stöd i vad som med alla rimliga utgångspunkter är en rätt svår situation och möjligtvis också göra de markeringar som behöver göras vad gäller östra Jerusalem. Sedan kan man möjligtvis även göra någon typ av markering när det gäller Gazasituationen. Men även där är det nog dess värre så att ingenting har hänt. Det är i sig allvarligt att ingenting har hänt, men det kan behövas en ytterligare markering från europeisk sida om detta i den rätt besvärliga situation som vi för närvarande har i det obefintliga förhandlingsläget.

Detta är som sagt en diskussionspunkt i en besvärlig situation.

Anf. 48 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Tack för den redovisningen! Abbas förhållningssätt har gjort att den här situationen är extra oroande. Jag är glad över att utrikesministern talar om att uppgradera stödet till den palestinska myndigheten. Vi vill verkligen att det ska ske. Det är dags för konkreta åtgärder och inte bara oroliga ord och deklarationer. Vi vill att man verkligen ska ta tag i de konkreta åtgärderna. Jag vill skicka med det.

Anf. 49 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag delar viceordförandens uppfattning. Problemet är att de konkreta åtgärderna också måste vara konkreta. Då bör man även vara konkret när man föreslår dem. Det är inte alldeles lätt att hitta dem.

Vi har planen från premiärminister Fayyad, tvåårsplanen för palestinskt statsbyggande. Det är självklart att vi stöder den på alla sätt vi kan. Man måste också säga att vissa positiva steg har tagits på israelisk sida när det gäller att underlätta rörelsefriheten på Västbanken. Ty följande har vi en förbättrad situation i den palestinska ekonomins västbanksdel i förhållande till vad som var fallet för ett eller två år sedan. Ännu sämre var det för fem år sedan. Men det är ingen tvekan om att det sker förbättringar där. De är relaterade till förbättringarna av säkerhetssituationen, som är beroende av de internationella insatserna – amerikanska men också europeiska – för de palestinska säkerhetsstyrkorna, som nu kan sköta säkerheten på ett annat sätt. Det gör det möjligt att övertyga israelerna om att lätta upp lite.

Det behöver göras mer där. En sak som kanske kan göras är att övertyga israelerna om att dra tillbaka den militära närvaron ytterligare något i de fall där det är alldeles uppenbart att de palestinska säkerhetsstyrkorna klarar av det hela, i förening med ytterligare förbättring av rörelsefriheten.

Sedan har vi funderat på olika ytterligare steg som möjligtvis kan tas för att uppgradera relationerna med den palestinska myndigheten. Det talades nyligen om öppenheten i den europeiska processen. Där råder det inga större problem. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

De kanske läser regeringens kommenterade dagordningar eller sådant.

Anf. 51 Utrikesminister CARL BILDT (m):
Nej, jag tror att de läser annat.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Det kan vara annat.

Tack för detta och tack för informationen! Eftersom detta är en brännbar fråga där det är viktigt och angeläget med brett stöd vill jag passa på att konstatera att jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar i den här frågan.

Punkten Avis för Albanien är rent tekniskt en beslutspunkt eftersom det föreligger en A-punkt. Lika brännbar är den väl kanske inte.

Anf. 53 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Nej, inte alls vid det här laget. Det handlar om ett tekniskt beslut där vi tar emot en medlemskapsansökan från Albanien och skickar den vidare till kommissionen och ber dem att återkomma med en avis. Det har blivit lite mer tidsutdräkt på detta än vi hade önskat. Det har rätt mycket att göra med förändringarna i Tyskland. Det kommer en ny förbundsdag, och de har också fattat beslut om ett intensifierat konsultationsförfarande, så de måste ta in förbundsdagen mer intensivt.

Ur den tyska förbundsdagens synvinkel finns det betydande fördelar med detta, men när det gäller snabbheten i beslutsfattandet i Europeiska unionen är det inget tvivel om att det innebär att saker och ting kan gå lite långsammare. Så är det med öppenhet, transparens och delaktighet.

Sedan kommer det att ta sin tid innan avin återkommer från kommissionen. Jag skulle tro att den är i storleksordningen två år.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Som jag förstår det har Bundestag inspirerats av den svenska EUnämnden. Det behöver ju inte innebära att det blir årslånga processer för det.

Anf. 55 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Nej, det behöver det inte innebära. Men de var även inspirerade av författningsdomstolens utslag. Det blir också lite annorlunda när man har en ny förbundsdag som konstituerar sig och nya regler. Inledningen är alltid lite mer besvärlig. Sedan får man hoppas att man får upp farten så småningom.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Detta om Albanien, alltså. Själva beslutet står egentligen på A-punktslistan, men vi kan väl lika gärna ta det nu. Är det någon som önskar ordet med anledning av detta? Jag finner inte så.

Då finner jag att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

På nästa punkt på dagordningen ska försvarsministern vara med.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Vi säger välkommen till försvarsministern och hans medarbetare. Vi ska nu alltså gå in på den gemensamma sessionen med utrikes- och försvarsministrarna. Därefter tar vi upp mötet med försvarsministrarna medan utrikesministern är kvar.

Jag ska igen anmäla att försvarsministern informerade både försvars- och utrikesutskotten i går och att vi ska ta hela packen med ESFP-slutsatser sist, alltså efter frågan om operation Atalanta med mera. Alla sakområden ska beröras först innan vi fattar beslutet om själva slutsatserna. Jag hoppas att det funkar bra även för försvarsministern.

Då ska vi börja med information om Bosnien. Just det utgår jag från att utrikesministern kanske vill inleda.

Anf. 58 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Ja, försvarsministern och jag hade lite förmygel här, så vi kom överens om att jag skulle börja.

Jag kan då sätta in det hela i sammanhanget vad gäller Bosnien, diskussionen om Operation Althea. Den är EU:s uppföljningsmission till de fredsmissioner som tidigare har varit där. Det började med FN under kriget. Det var Nato därefter. Sedan var det omväxlingen till den här EU-operationen.

Detta är en del av den långsiktiga stabiliseringen av Bosnien, och det finns anledning att understryka uttrycket långsiktigt, för det här är ett pågående arbete som inte är alldeles okomplicerat.

Vi har dessutom i Bosnien haft det så kallade Office of the High Representative, som har haft till uppgift att stödja genomförandet av fredsavtalet. Men genom åren har det också blivit någonting som har kommit att förväntas, åtminstone av vissa, att ha en mycket mer aktivistisk roll i den bosniska inrikespolitiken.

Det finns vissa som har uppskattat detta, som tyckt att det varit väldigt bekvämt att försöka styra Bosnien på det sättet. Men det har samtidigt haft den effekten att de bosniska politikerna har vant sig av med eller, rättare sagt, aldrig har vant sig vid att själva träffa de nödvändiga kompromisser som alltid ingår i ett politiskt arbete och i synnerhet i ett politiskt arbete när man i en multikulturell stat efter ett förödande krig ska försöka bygga upp ett samhälle igen.

Det är väl det som egentligen är grunden till de svårigheter som vi i dag har i Bosnien.

Vi har försökt att arbeta för att skapa förutsättningar för att vi ska kunna ha en övergång från den här halvprotektoratsinställningen till Bosnien till en situation där de kan axla en större del av ansvaret själva. Därmed kan man också ta dem in tillsammans med regionen i övrigt mer fullständigt i den europeiska integrationsprocessen.

Vi nämnde den albanska medlemskapsansökan. Montenegro ligger där. Makedonien och problemen där kanske vi kan återkomma till senare, men där finns en god rekommendation från kommissionen. Vi har Kroatien som rör sig framåt. Vi har Serbien som de facto också rör sig framåt, även om det finns vissa återstående frågor. Då har vi varit angelägna om att försöka ge Bosnien en skjuts framåt, så att de inte hamnar alltför mycket på efterkälken.

Där har vi tagit en del initiativ tillsammans med amerikanerna, framför allt. Det är väldigt viktigt i det här sammanhanget att vi och amerikanerna talar samma språk. Jag har försökt konsultera också andra externa operatörer. Det är Ryssland och Turkiet som väl är de enstaka viktigaste i det här sammanhanget. Därmed har vi en pågående inte alldeles okomplicerad förhandlingsprocess i Bosnien när det gäller att försöka att åstadkomma någon typ av förbättringar som skulle kunna göra det möjligt att säga att de kan stå lite mer på egna ben och lämna in en medlemskapsansökan till EU.

Där är vi inte än, men vi fortsätter arbetet. Vi kan inte fortsätta detta hur länge som helst, av den enkla anledningen att det är val i Bosnien nästa år, i oktober. Valrörelser tenderar, som vi alla vet, att bli sådana där man talar mindre väl om varandra i den politiska dialogen, på goda eller dåliga grunder. Och i ett samhälle som det bosniska tenderar det att leda till att de nationalistiska stämningarna hetsas upp något mer, icke minst med understöd av medierna, som tenderar att vara väldigt nationalistiska. Vi har kanske möjlighet under några månader till att genomföra ett antal förändringar där men under omständigheter som inte är alldeles enkla.

Den europeiska integrationen har varit en dragningskraft som har kunnat medverka till förändringar. Därför ska man se detta i sammanhanget med regionen i dess helhet. Det är när vi kan påvisa att regionen i dess helhet rör sig i den allmänna europeiska riktningen som vi kan få en viss dragningskraft också i Bosnien.

Ifall det stannar upp i regionen i dess helhet stannar det upp ännu mer i Bosnien. Därför har det varit så angeläget att försöka få Slovenien och Kroatien att röra sig framåt även om det finns betydande svårigheter. Det är viktigt att få Serbien att röra sig framåt. Albanien blir viktigt. Det blir också viktigt med Makedonien. Men Bosnien är väl i denna del den avgörande utmaningen på den balkanska scenen.

Detta var en allmän introduktion till det i detta sammanhang alls icke oväsentliga inriktningsbeslutet vad gäller Althea eller diskussionen om Althea, ska jag säga.

Anf. 59 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Ordförande! Operation Althea har pågått i cirka fem år och omfattar ca 2 000 personer.

EU:s medlemsländer har som inriktning att när det politiska läget, som Carl redogjorde för, tillåter låta Althea övergå i en icke-exekutiv insats om 200 personer. Då blir vår roll där militärt mer av en utbildnings- och rådgivningsinsats.

Nu skapar den negativa politiska utvecklingen i landet oklarhet om när Office of the High Representative kan avvecklas. Det ger också osäkerhet kring när man kan besluta om att växla över den militära närvaron i nästa steg.

De flesta medlemsstater stöder att det sker en sådan övergång till en icke-exekutiv militär insats av mer träningskaraktär och stödjande karaktär. Men det finns olika uppfattningar om när detta ska kunna ske, hur processen ska se ut och den här kopplingen, som jag nämnde, till Office of the High Representative.

Det kommer att vara ett PIC Steering board-möte, alltså ett fredsimpliceringsrådsmöte, den 18 och 19 november där man med all sannolikhet inte kommer att besluta om att gå över från den nuvarande ordningen med en High Representative till en EU Special Representative.

Min oro i det här är att vi, när länderna tycker olika, riskerar att få en insats som är ett skal utan innehåll. Formellt behåller vi den gamla Altheaoperationen med exekutivt mandat, men enskilda medlemsstater drar tillbaka sina bidrag. Det finns exempel på sådana diskussioner den senaste tiden, och det vore ingen lyckad utveckling, för då kan inte insatsen verkställa det den är satt att verkställa.

Men i avvaktan på att de här politiska problemen löser sig fortsätter den militära planeringen för att förbereda en framtida övergång till en annan form av närvaro, till en utbildningsinsats. I slutet av oktober presenterade op.commander sin prudent planning med olika alternativ för hur en sådan övergång skulle kunna se ut. Det är möjligt att något land kommer att föra fram en diskussion på måndag kring frågan i det perspektivet.

Här finns möjliga hybridlösningar för insatsen där en icke-exekutiv insats börjar implementeras i början av 2010 men där Althea samtidigt pågår över de val i oktober 2010 som Carl talade om. Då skulle man på ett bättre sätt kunna hantera övergången. Men det krävs så att säga en politisk upplåsning av frågan för att vi ska komma fram på den militära sidan, så bollen är först hos Carls kollegor, och därefter kommer den till mig.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Men först går den runt i rummet ifall det är någon som vill ställa frågor om detta eller kommentera det. Jag finner inte att det är så. Då gör vi rent tekniskt så att vi tackar för informationen. Beslut om slutsatser och så vidare tar vi när vi tar hela ESFP-paketet. Vi hoppar därför över den punkten och lägger undan den en liten stund.

Sedan går vi in på mötet med försvarsministrar. Då ska jag rent tekniskt liksom backa ur den blå agendan en stund och gå tillbaka till återrapporter från de senaste försvarsministermötena. Sedan ska vi gå tillbaka till den blå agendan.

Carl Bildt sitter kvar hela tiden. Han ska ju sitta här en stund till, med Gunilla Carlsson senare.

3 § Allmänna frågor och yttre förbindelser (försvar)

Försvarsminister Sten Tolgfors

Återrapport från ministerrådsmöte den 18 maj 2009

Återrapport från informellt ministermöte den 28 och 29 september 2009

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 16 och 17 november 2009

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Nu tar vi en liten försvarsspecifik stund. Det finns återrapporter utsända från de tidigare mötena, både från den 18 maj och från det informella mötet i Göteborg den 28 och 29 september. Vill försvarsministern lägga till något?

Anf. 62 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Jag måste bara fråga: Har ni nämnt något om mötet med Natos nye generalsekreterare?

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Det tänkte jag göra alldeles strax, men det kan jag göra nu.

Anf. 64 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag har *nämnt* det.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Jag hade skrivit det på min lapp precis inför nästa block. I samband med försvarsministrarnas möte är det också en gemensam session och diskussion med Natos nye generalsekreterare Fogh Rasmussen. Det är inte en beslutspunkt på rådet, men detta kommer att inträffa, och det kanske också kommer att refereras till det. Nu är det nämnt.

Anf. 66 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Ja, vad bra!

Ni har fått en rapport från Göteborgsmötet den 28 och 29 september. Men jag vill gärna säga att det var ett mycket lyckat möte i alla avseenden, och vi fick starkt genomslag för våra ordförandeskapsinitiativ.

Det har handlat om att vi har försökt hitta vägar att öka användbarheten och interoperabiliteten i existerande resurser och förmågor. Det handlar alltså inte om att sätta i gång så många nya stora projekt utan om att leverera mer effekt ur existerande förmågor och samverkan.

Syftet med det här har varit att öka EU:s samlade förmåga som global aktör, i synnerhet vad gäller förmågan att hantera kriser.

Vi prioriterade då fyra frågor. Jag kan lika gärna nämna dem nu, för det kommer egentligen igen, så att säga, på varje punkt.

Det första handlar om att stärka flexibilitet och användbarhet vad gäller EU:s snabbinsatsstyrkor, de så kallade stridsgrupperna. Grunden i detta är att EU:s medlemsländer investerar stora resurser i att skapa den här snabbinsatsförmågan. Den ger militär kapacitet att agera med tio dagars varsel på varje konfliktnivå i princip var som helst i världen. Det

är en förmåga som är av stort värde för trovärdigheten för ESDP. Dock har ingen stridsgrupp ännu använts. Då har vi frågat oss: Varför?

Vi stod själva konkret inför sådana frågor under förra våren, 2008, när vi ledde den nordiska stridsgruppen. Det kommer en tidpunkt när man inser att stridsgruppen inte kommer att användas för snabbinsats. Samtidigt pågick styrkegenereringen för Tchad, och det fanns håll att fylla. Det har varit vår utgångspunkt.

Den andra delen när det gäller stridsgruppen har handlat om att driva transformationer av de nationella försvaren. Där har Sverige verkligen tagit vara på erfarenheterna redan. Men vi ville få i gång en diskussion bland medlemsländerna. Hur hittar vi mer politisk samsyn om *när* använda, *hur* använda och *villkor* för att använda utan att ändra det militära konceptet? Det har varit en grundförutsättning för att komma fram, och det har gått mycket bra, vilket ni kommer att se när vi kommer till punkten om slutsatser.

Det andra handlar om att öka samarbete och interoperabilitet vad gäller sjöövervakning. Bakgrunden till det är att jag, inför det franska ordförandeskapet, hade en diskussion med min kollega Morin. Vi såg samma behov, att EU i sitt eget närområde men också i internationella insatser behöver få en bättre gemensam bild av vad som händer på havet.

Men, sade vi oss, vi skulle inte bygga nya stora dyra system på EU-nivå, utan vi skulle i stället öka interoperabilitet, samverkan och informationsdelning mellan myndigheter och mellan länder.

Där har det hänt otroligt mycket i Östersjöområdet bara de senaste åtta till tio månaderna. Vi har kommit fram med ett sådant system som vi i Göteborg kunde demonstrera för ministerkollegerna. Tanken med det var att det Östersjösystem som vi nu har i gång skulle tjäna som en nod för att tillsammans med andra noder i EU, men också sedan i internationella insatser, kunna kopplas samman och ge en mycket bättre bild, civil-militär, av vad som händer på våra hav. Även detta togs emot mycket väl.

Det tredje handlar om att främja samarbetet när vi planerar insatser och när vi utvecklar förmågor, både civilt och militärt. De måste verka mot samma mål. De civila och militära resurserna måste också samordnas för att man ska uppnå synergivinster i planering, genomförande och utveckling. Det finns uppenbart ett antal delområden där det finns både civil och militär nytta.

Det handlar om strategiska transporter. Sverige har gått med i SAC, till exempel. Vi har köpt in amerikanska C-17-plan ihop med andra som kan användas både civilt och militärt. Det handlar om sjukvård, säkerhet på plats och en lång rad sådana praktiska faktorer.

Även detta har landat mycket väl hos de övriga länderna.

Det fjärde handlar om att öka transparensen på den europeiska försvarsindustrimarknaden och skapa likvärdiga konkurrensvillkor, i insikt om att vår marknad fortfarande är fragmenterad, men en del av våra konkurrenter har en mycket stor egen hemmamarknad. Det handlar alltså om att inte tillämpa subventioner eller snedvridningar från enskilda staters sida mot industrier.

Arbetet efter Göteborg har gått mycket bra när det gäller alla dessa fyra frågor. Gaerc kommer att fatta beslut under mötet nästa vecka. Alla de här kommer att tas upp som A-punkter, men de finns alltså med, för-

2009/10:8
13 november

tom ett uppdrag som EDA kommer att få, ska jag lägga till, vad gäller försvarsindustridelen.

I Göteborg diskuterade vi också Afghanistan ur ett brett perspektiv, comprehensive approach.

Vi sammanförde där FN:s särskilde representant Kai Eide med Javier Solana från EU och en av Natos biträdande generalsekreterare för att låta alla de tre stora organisationerna prata om Afghanistan utifrån ett samlat perspektiv, comprehensive approach, insikten att militär närvaro är nödvändig men inte tillräcklig. Det föll mycket väl ut.

Detta var Göteborgsmötet. Ordföranden har också täckt en del av de saker som sedan kommer i slutsatser.

Anf. 67 ÅSA LINDESTAM (s):

Om jag förstod ordföranden rätt från början är det nu jag ska yttra mig.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Det är upp till Åsa Lindestam. Det här är återsrapporten från Göteborg. Sedan går vi in på sakfrågorna en i taget. Då får man yttra sig i sak. Sedan fattar vi beslut om ESFP.

Vill Åsa Lindestam kommentera återsrapporterna från maj eller Göteborg går det utmärkt att göra det.

Anf. 69 ÅSA LINDESTAM (s):

Jag sparar det.

Anf. 70 MAX ANDERSSON (mp):

Tack för återsrapporten! Jag läste i den skriftliga återsrapporten från mötet den 28 och 29 september att det var en diskussion om finansieringen av stridsgrupperna, att vissa medlemsstater ville ha en ökad gemensam finansiering och att andra motsatte sig detta.

Mina frågor är då: Vad är regeringens linje? Och hur ser det ut att gå?

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Detta är, som sagt, i återsrapportsfrågan.

Anf. 72 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Det finns en viss gemensam finansiering i dag inom Athenamekanismen, inte minst vad gäller strategiska transporter. Min bedömning är att det inte är en framkomlig väg för att nå en samsyn mellan medlemsstaterna att öka den gemensamma finansieringen. Snarare kan det vara tvärtom av den enkla anledningen att gemensam finansiering underlättar ekonomiskt för vissa länder att kunna genomföra en insats, men det ger också andra länder en anledning att säga nej till en insats som man inte hundraprocentigt delar.

Jag tror att det möjligen till och med skulle minska användbarheten i det här skedet om vi drev den frågan. Det är inte ordförandeskapet eller Sverige som har drivit den. Det är andra länder som har tyckt i den frågan, både för och mot.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi dessa återrapporter till handlingarna.

Vi går tillbaka till den blå agendan, alltså den pågående super-Gaercagendan. Precis som Åsa Lindestam sade tar vi frågorna vartefter de kommer. Sedan tar vi hela punkten om ESFP sist med försvarsmnistern.

Det innebär att nu närmast har vi frågan om militär förmågeutveckling och Europeiska försvarsbyråns aktiviteter. Jag kommer att behandla det som information nu, men det går utmärkt att säga det man vill säga som partiföreträdare. Annars blir det orimligt.

Underlag är utsänt. Frågan var i EU-nämnden senast den 15 maj.

Anf. 74 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Militär förmågeutveckling och Europeiska försvarsbyråns aktiviteter är framför allt en informationspunkt. Det finns rådsslutsatser som ingår i dokumentet med ESDP-slutsatser. Här finns också slutsatser om flexibilitet och användbarhet av EU:s stridsgrupper, som vi tangerade här innan.

Chefen för Eda, Javier Solana, kommer att redogöra för sin rapport om Edas verksamhet under 2009. I rapporten redogörs bland annat för Edas arbete med att ta fram en treårig arbetsplan som ska ge kontinuitet i arbetet och som dessutom ska uppdateras varje år. I rapporten redogörs även för Edas arbete med CDP, Capability Development Plan.

Rapporten kommer att noteras. Det förutses inga diskussioner på den punkten.

Slutsatser om EU:s militära förmågeutveckling och Edas verksamhet ingår även i det samlade utkast som ordföranden hänvisar till flera gånger med ESDP-slutsatser. Där förväntas rådet välkomna det pågående arbetet för att utveckla militära förmågor och avhjälpa kapacitetsbrister.

Anf. 75 HANS LINDE (v):

Ursäkta, fru ordförande. Det är lite oklart. Är det här vi ska anmäla våra avvikande meningar på dessa punkter?

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Tekniskt kommer det att bokföras på punkten om ESFP, för det är skarpa beslut. Men om man anger under diskussionens gång en partiståndpunkt för eller mot något kommer vi att notera det så man inte riskerar att missa att framföra den.

Anf. 77 HANS LINDE (v):

Då är det väl lika bra att vi flaggar för det nu så vi inte missar det någonsans. I vanlig ordning, får jag väl säga, vill vi anmäla avvikande mening både när det gäller Nordic Battlegroup och Edaarbetet.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Tack för precis den konkretionsnivån! Det är det som underlättar sedan när man ska spåra vad partierna har tyckt och gjort. För i en sådan här jättebibba kan man vara mot vissa delar. Det är mycket bra att vara precis så specifik om i vilka och varför.

Anf. 79 MAX ANDERSSON (mp):
Miljöpartiet flaggar på liknande sätt som Vänsterpartiet.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:
Då är även det noterat.

Anf. 81 ÅSA LINDESTAM (s):

Vi har också avvikande mening när det gäller battlegroup och flexibiliteten som vi inte tycker är tillräckligt utvecklad. De här grupperna kostar fruktansvärt mycket pengar. De står i tio dagars beredskap och har fortfarande inte använts, precis som ministern sade. Här måste det gå att göra betydligt mer, kanske inte använda dem till annat, men det finns saker att hämta hem i det här.

Varför måste de stå i tio dagars beredskap och vara så enormt många? Vi ser ingen möjlighet att använda dem. Det finns ingenting som tyder på det. Så vi har avvikande mening i den delen.

Anf. 82 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Jag har en reflexion kring det Åsa Lindestam säger. Jag vet att s tidigare har varit kritiska till att Sverige ska ha lead för en BG. Det här är något annat som vi nu hör. Detta blir ett ifrågasättande av hela snabbinsatsförmågan för ESDP. Skulle Sverige följa den linjen vore vi enda land i EU som hade den inriktningen, kan jag säga.

Tvärtom finns det en total enighet om att det militära konceptet ska kvarstå. Den oro som vi möter när vi driver ytterligare flexibilitet är att EU:s militärkommitté och ett antal länder säger att det inte får gå så långt att vi förlorar snabbinsatsförmågan. Det är balanspunkten i den här frågan.

Jag tror att det är en fråga som kommer att leva. Det spanska ordförandeskapet är intresserat av att ta frågan vidare. Det finns absolut inget ifrågasättande i EU eller i militärkommittén av att ha ett snabbinsatskoncept för EU. Det vill jag vara tydlig med.

Anf. 83 ÅSA LINDESTAM (s):

Jag får väl också försöka bli lite tydligare. De står i beredskap på tio dagar, men de kan inte användas. När vi vet att det är konflikter på gång är det inte de här man använder. Exemplet Tchad visar att vi inte kunde få i väg de här killarna och tjejerna. Det är det vi vänder oss mot. Det måste finnas underliggande orsaker till att de här går att sända.

Om det är budget eller andra saker som gör att de inte kan användas måste det undanröjas. Flexibilitet tyder ändå på att de ska kunna användas väldigt snabbt. Men i dagsläget gör de inte det.

Anf. 84 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Det är exakt detta som det svenska ordförandeskapsinitiativet syftar till att lösa ut. Vi är det enda land som har drivit frågan i EU.

Anf. 85 GUSTAV BLIX (m):

Jag blir också lite förvånad. Precis som försvarsministern säger är det som Åsa Lindestam och Socialdemokraterna ger uttryck för precis den

Anf. 86 ÅSA LINDESTAM (s):

Det går inte att använda gruppen. Det har vi sett. Den har stått i beredskap. Den har alla de regler som ligger bakom. Trots det och fast man säger ökad flexibilitet har det inte hänt något. Det är de delarna vi behöver komma åt.

Anf. 87 GUSTAV BLIX (m):

Då tolkar jag Åsa Lindestam som att hon har en avvikande mening gentemot hur verkligheten ser ut. Det är det som regeringen också har och ger uttryck för. Så på vilket sätt är det en avvikande mening från regeringen?

Anf. 88 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Jag vill notera med anledning av att det inte har hänt något att jag redovisar för er att det kommer slutsatser på måndag och tisdag. Så det har verkligen hänt något, och det är Sverige som har fått igenom det.

Anf. 89 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Vi vill att regeringen gör mer och bättre.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Frågan hur Socialdemokraterna hade agerat annorlunda i rådet givet hur verkligheten ser ut är dock relevant. Vi ska ta reda på om den är besvarad. Sedan behöver man inte tycka likadant. Det ligger i demokratins natur. Men man får absolut ställa den frågan. Den är viktig.

Anf. 91 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jag har bara en allmän reflexion, eftersom det är en del sådana här i debatten. De klagomål som ibland är över att man inte har använt BG har jag svårt att förstå. Det är ungefär som att klaga över att vi inte använde svenska försvaret under hela kalla kriget. Det var väl bra att det inte fanns anledning att göra det.

Vi har inte hamnat i den typen av situationer där vi behöver göra det. Det har inget egenvärde att skicka soldater runt om i världen. Det är först när de rätt katastrofala lägen som kan inträffa inträffar som vi ska sända dem. Det har inte inträffat. Det är bra.

Men den dag det inträffar kommer vi nog att förbanna oss själva om vi inte har möjligheten att ha den här ingripande resursen. Den är dyr, mycket dyr. Men den kommer att framstå som synnerligen billig den dag som vi verkligen ser att det håller på att inträffa något och vi behöver den.

Att vi ska vara ledsna över att vi inte har haft mer problem i världen att hantera har jag lite svårt för.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Då lämnar vi den här punkten just nu som informationspunkt. Vi kommer till beslut och vem som avviker mot vad i hela bunten alldeles strax.

Men då är dessa synpunkter noterade, och vi tackar för informationen i den frågan.

Vi går vidare till punkt 2 på försvarsagendan, operation Atalanta och bredare engagemang i Somalia. Här är det igen så att beslutet fattas alldeles strax när vi fattar beslut om själva helheten i ESFP. Den här frågan var dock i nämnden senast den 15 maj, då det fanns – kan vara värt att påpeka – enhälligt stöd för regeringens ståndpunkt. Det var i alla fall inga avvikande meningar. Frågan om Somalia var senast i nämnden den 24 juli. Det fanns stöd för regeringens ståndpunkt även då. Nu förväntas diskussion.

Anf. 93 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Ja, här kan vi tänka oss att det kommer diskussion om två olika delmängder. Den ena är operation Atalanta i sig. Den andra handlar om ett eventuellt breddat EU-engagemang när det gäller Somalia och en diskussion kring hur EU kan utöka sitt engagemang.

Generellt finns det ett intresse för uppbyggnad av den somaliska förmågan att hantera sin egen säkerhet. Diskussioner har förts kring träning av TFG, Transitional Federal Governments säkerhetsstyrkor, ökat stöd till AU:s styrka i Somalia, Amisom, och stöd till regional maritim kapacitetsutveckling. Det som vi går vidare med nu av de här tre optionerna handlar om träning av säkerhetsstyrkor för att se att TFG när en tillfredsställande nivå av sin egen förmåga att hantera säkerhetsproblem.

Den frågan har diskuterats intensivt den senaste tiden. Det har också gått ganska snabbt. När frågan behandlades i Kusp gavs uppdrag till rådssekretariatet att ta fram ett krishanteringskoncept för en eventuell träningsinsats som planeras att antas under Gaercmötet nästa vecka.

Men även om det antas innebär det inte att det inte finns frågor kvar att besvara, för det gör det. Det är en mycket komplex situation. Det är mycket komplext att göra en insats för att lösa ut den eller bidra till det.

Diskussionen kommer att fokusera, tror vi, på utveckling av mekanismer för att tillse en effektiv koordinering med FN, AU och USA men också TFG och Amisom och deras ansvar och roll i processen. Det är viktigt med lokalt ägarskap.

Det finns en lång rad praktiska frågor att adressera. Man måste säkerställa att man vet att det inte är barnsoldater. Man måste säkerställa att de som man bidrar till att träna inte byter flagg när de väl återvänder. Det är en diskussion vad gäller utrustning, beväpning och sådana saker.

Det finns många praktiska saker. Men jag förväntar mig att det blir en gemensam riktning, att man inser att vi behöver se mer i landet och regionen.

De problem vi ser till havs med piratverksamhet stammar inte till havs. De stammar i land. Det finns dock ett mycket massivt stöd för Atalanta, den maritima insatsen.

Här kommer samtalet att kretsa kring Solanas sexmånadersöversyn och planeringen för insatsens förlängning under 2010.

Operationsplanen och den gemensamma åtgärden för operationen kommer att revideras under senhösten. Då kommer man att inkludera interaktion med somaliska representanter och viss dokumentering av misstänkt illegalt fiske. Dock – och det är viktigt att understryka – kommer det att ske inom ramen för nuvarande resurser och utan att påverka huvudfokus för insatsen.

I slutsatserna kommer operation Atalanta och det bidraget till säkerheten att berömmas. Så gäller även den ledarroll som insatsen har gentemot andra aktörer som är aktiva till havs i regionen.

Vi ser som regering mycket positivt på Atalanta. Vi ser också positivt på en eventuell vidgning och ett mer övergripande EU-engagemang i Somalia. Vi avser som ni redan vet att bidra till Atalanta också under nästa år, från april till augusti, med Karlskrona som har erbjudits som FHQ för insatsen.

Jag tror också att det kommer att komma en viss diskussion gällande styrkegenereringen och behov av att fler länder ser över sina möjligheter att långsiktigt bidra till insatsen.

Anf. 94 IRENE OSKARSSON (kd):

Fru ordförande! Som ministern sade är detta komplext, och det är mycket svåra frågor. I en bisats hörde jag en fundering som fick mig att undra hur mycket man tittar på detta inom EU. Detta är ju också en fiskefråga i sammanhanget.

Hur mycket härstammar från att vi också som EU-aktörer kanske blir kontraproduktiva därför att vi tillåter avtal och situationer på det sätt som gör att man till och med kan underbygga piratverksamheten? Den har naturligtvis sin utgångspunkt på land. Det uppbyggande arbete man försöker bedriva där är oerhört positivt. Men finns det fler parametrar som borde tas med i denna redan komplexa bild?

Anf. 95 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Försvarsministern har pekat på de risker som finns med att utbilda de somaliska säkerhetsstyrkorna med EU:s hjälp. Jag undrar när det kommer att bli ett avgörande i frågan. Det här är väldigt komplext och besvärligt.

Jag undrar också om man har klarat ut frågan om vad man gör med fångna pirater. Det har stått i tidningarna att det har varit ganska besvärligt när det gäller vilket land de ska lämnas över till.

Anf. 96 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Jag vänder mig först till Irene Oskarsson. Jag nämnde, precis som noterades, i en bisats viss dokumentering av olagligt fiske. Det finns dock vad jag har kunnat hitta inga belägg för att det har förekommit sådant illegalt fiske från någon EU-baserad fiskeflotta under de senaste åren, även om jag har sett att det har fortsatt att påstås detta i debatten. Vi på FÖ har i alla fall inte några sådan belägg under de senaste åren.

Frågan är öppen: Finns det fler faktorer att ta hänsyn till? Det är klart att det råder en extremt komplex situation på land i Somalia. Det är ingen tvekan om det. Det är snarast Carls område, inte direkt hur utvecklingen är när det gäller fiske, men i övrigt är det så.

Man får bestämma sig för om man kan bidra med något bra. Fransmännen har redan inlett detta såtillvida att de har tränat en somalisk bataljon i Djibouti för att hjälpa till på det viset. Det är upptakten till det EU-länderna kommer att diskutera nu.

Det finns också möjlighet att göra saker i Uganda, till exempel. Det måste inte vara just i Djibouti, men det kommer nog rimligtvis inte att ske inom Somalias gränser. Detta har en mängd olika skäl och aspekter varav säkerhet är en.

Alla inser komplexiteten och att det finns frågor man måste lösa ut. Men man ser också vikten av att komma fram och göra mer.

Det är möjligt att Carl vill prata om Somalia också.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Vill utrikesministern prata om Somalia?

Anf. 98 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Det är bara att bekräfta den allmänna bild vi har. Det är nu nio månader sedan den nya regeringen tillträdde. Vi hade förhoppningar på detta efter fredsprocessen och överenskommelsen i Djibouti.

Det är bara att konstatera att vissa framsteg möjligtvis har skett, men mindre än vad vi hade hoppats på. Beväpnade grupper eller insurgentgrupper är fortfarande i kontroll över stora delar av södra och centrala Somalia inklusive halva huvudstaden. Försoningsprocessen, eller vad vi ska kalla det, har gått relativt långsamt.

Men det hindrar inte att vi måste fortsätta våra ansträngningar. I detta ingår de, som vice ordföranden påpekade, rätt komplicerade frågeställningarna. Det finns många frågeställningar som, vilket försvarsministern också antydde, är besvärliga när det gäller om vi ska ge oss in i ett träningsarrangemang. Det finns ett starkt stöd i medlemskapskretsen för att vi ska titta djupare på den möjligheten, men utan att detta innebär något ställningstagande för att vi faktiskt ska göra det.

Det tycker jag är en rimlig avvägning just nu. Efter 18 år av elände och med tilltagande regionala implikationer vore det fel att inte seriöst titta på möjligheten att göra mer. Men vi ska göra det med rätt öppna ögon för de svårigheter som detta innebär och utan ett slutgiltigt ställningstagande.

Anf. 99 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Vi har tittat på olika optioner väldigt tydligt för svensk del. Vi skulle kunna bidra till exempel med 1325-arbete. Men vi är inte framme vid det, utan jag bara nämner det mycket tidigt för att ni ska förstå hur vi resonerar.

Jag ska besvara frågan som handlade om fånghantering. Det finns avtal mellan EU och Kenya om överföring av fångar. I avtalet ingår också att säkerställa transparens, det vill säga tillgång för extern inspektion. Det finns även MR-delar i detta, det vill säga garanti mot dödsstraff och liknande.

Avtal med Seychellerna har kommit på plats. Detta är alltså utlöst i båda dessa delar. Det är bra långsiktigt sett. Från the back of my head är det ett sjuttioal pirater som EU har överfört till Kenya. Jag tror att vi börjar komma i närheten av en gräns för hur många de kan ta emot. Då är

det bra att det finns ytterligare ett land, även om det finns vissa caveats i avtalet med Seychellerna gällande vilka fångar de är beredda att ta emot.

Jag tror inte att vi ska underskatta den långsiktiga problematiken i att se till att vi tillgodoser till exempel detta med vittnen i ett land som är mycket fjärran från dem som är vittnen. Det finns alltså praktiska utmaningar, men det här är ändå den bästa möjliga lösningen på det hela.

Med detta tror jag att vi har gått igenom frågorna.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

För att det inte ska råda någon tveksamhet i protokollet eller för er som sitter och undrar och inte vågar fråga kan jag tala om att 1325 en FN-resolution som reglerar kvinnors jämställdhet, eller i alla fall vädjar om detta. Den nämns och refereras alltid till i utrikesdeklarationen. Nu vet alla det, och det blir synligt i de spår vi lämnar efter dagens övning.

Anf. 101 HANS LINDE (v):

Om jag inte minns fel när det gäller diskussionen om Somalia finns det ett embargo mot införsel av vapen till Somalia. Hur löser man det i en ekvation där man vill gå in med säkerhetsstyrkor på land? Det kräver någonstans att man lättar på vapenembargot. Kommer i så fall EU i den här kontexten att driva på i FN för att man ska kunna luckra upp eller häva det vapenembargo som finns?

Anf. 102 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Vad vi talar om är utbildning och inte vapenleveranser. Dessvärre sker vapenleveranser i alla fall. Det finns så mycket vapen i regionen att det inte finns efterfrågan på nya vapen. Men det här handlar inte om vapenleveranser utan om utbildning och träning.

De måste ha vapen att träna med; det är alldeles riktigt. Men träningen sker i andra länder i vilka det är helt legalt att ha vapen från EU:s utgångspunkt. Det ligger helt klart någonting i att de måste ha vapen där. Vi får väl lösa det på något sätt. Vi har självfallet FN-styrkor eller rättare sagt Amisomstyrkor där som har vapen. På ett eller annat sätt för väl Amisomstyrkorna också in vapen utan att vi uppfattar detta som något brott mot internationell rätt. Jag tror att frågan är löst.

Anf. 103 MAX ANDERSSON (mp):

Jag skulle vilja ställa en fråga till försvarsministern. Som jag minns det från den tid då det diskuterades att Atalanta skulle beslutas om av jordbruksministrarna drev Spanien en linje där man även skulle skydda europeiska fiskefartyg i de somaliska vattnen. Det fanns i alla fall en stor oro för att man från spanskt håll gärna ville se att operationen skulle skydda rovfisket. Det är bra om man inte har hittat några bevis för att det har förekommit något olagligt, men jag vill ändå be regeringen hålla ögonen öppna för frågan även i framtiden.

Anf. 104 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Fiskerifrågorna är frågor som ofta ligger en bit från mitt departement.

Jag tar först frågan om huruvida jordbruksministrarnas råd fattar ett formellt beslut. Det påverkar inte innehållet i frågan. Vem som fattar

2009/10:8
13 november

beslutet är bara en formell sak. Det jag nämnde nu är att det kommer att tillföras en uppgift att utföra viss dokumentering av olagligt fiske. Det är som jag sade tidigare; vi har inga uppgifter om att det har skett sådan verksamhet under de senaste åren.

Det handlar snarare om viss dokumentering av misstänkt illegalt fiske. Det är alltså snarare motsatsen till det som Max Andersson frågar om. Detta är vad som är aktuellt nu, helt enkelt.

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Både jag och Margareta Hjorth minns tydligt på rak arm att vi har diskuterat just det illegala fisket i jordbruks- och fiskeriministerkretsen med Erlandsson. Det är rimligen det Max Andersson syftar på. Det går bra att spåra det i våra protokoll och uppteckningar, även om vi inte har just dessa med oss här i dag. Det är detta det syftas på. Vi har onekligen tagit upp frågan med jordbruksministern även om det rimligen inte är han som beslutar om insatsen som sådan i övrigt. Då brukar han hänvisa till er, till exempel.

Jag finner inte att det finns fler frågor om detta. Då tackar jag rent tekniskt för informationen.

Nu kommer vi till utrikes- och försvarsministrarnas punkt 2 – den europeiska säkerhets- och försvarspolitik, ESFP. Det finns ett knippe slutsatser i den blå mappen inklusive deklaration om ESDP tio år med mera och slutsatser som hittills är omnämnda under respektive punkter. Det är till exempel slutsatser om användning av battlegroups på s. 20 – i alla fall i min bunt.

Senast vi behandlade frågan och hade stor-Gaerc där vi behandlade helheten på det viset var den 15 maj. Det var det senaste motsvarande mötet. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar i av dem motiverade delar från socialdemokrater och vänsterpartister. Däremot fanns det inte någon avvikande mening anmäld från Miljöpartiet eftersom de inte deltog i mötet. Jag noterar att Miljöpartiet inte deltog vid det sammanträdet så att även detta framgår.

Nu har under resans gång anmälts avvikande åsikter och meningar i flera olika delpunkter av såväl s, v som mp. Om kansliet har noterat korrekt har v nämnt Europeiska försvarsbyrån plus battlegroups. Miljöpartiet har nämnt samma saker och håller med Vänsterpartiet. Socialdemokraternas avvikande mening gäller battlegroups och flexibilitet. Har jag missat några av de anmälda avvikande meningarna?

Anf. 106 MAX ANDERSSON (mp):

Jag vill bara få fört till protokollet att det faktum att vi inte anmälde avvikande mening förra gången denna punkt diskuterades inte hade att göra med bristande intresse utan att vi hade partikongress den dagen.

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Jag antog att det var något sådant. Det var därför jag anmälde att ni inte var närvarande. Nu vet vi detta. Vill försvarsministern eller utrikesministern säga något generellt om ESFP inför att vi fattar beslut om det?

Anf. 108 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Utrikesministern kan säga något relativt generellt. Som ni ser finns det två papper. Det första är en deklaration med anledning av att det är tio år sedan vi satte ESDP i sjön. Det noterar i stort sett de framgångar vi har haft men också en del av de principer som ska vägleda arbetet framöver.

Det är värt att notera att vi sedan dess har haft 22 olika missioner med 70 000 personer. Vi har tolv pågående operationer på tre kontinenter. Framför allt under de senaste åren har vi tagit väsentliga steg framåt. Vi har gjort kvalitativt mer krävande operationer i mer krävande situationer än vad som har varit fallet tidigare. Tchad nämndes tidigare under nämndens diskussioner. Atalanta har vi diskuterat just nu. Georgienmissionen var viktig i och med att vi deployerade den snabbt i en mycket komplicerad politisk miljö.

Detta har visat att det finns ett behov för EU att ha denna resurs. Det finns en stark efterfrågan i olika situationer på att Europeiska unionen kan ta den här typen av initiativ. Det handlar för vår del om att successivt utveckla kapaciteten. Det gäller självfallet kapaciteten på den militära sidan – battlegroups och annat – och det gäller den ännu mer komplicerade men egentligen ännu viktigare kapacitet som vi måste ha på den civila sidan.

Jag ska inte gå igenom deklarationen, för det har ni säkert gjort. Den är rätt mycket av stocktaking och rapporterar det som vi redan känner till. Men det ingår i rutinerna att detta bör göras.

Vi markerar tio år av detta med betydande framsteg. Men i den värld vi har råder det väl ingen tvekan om att vi måste utveckla EU:s kapacitet på freds- och stabilitetsoperationsområdet ytterligare rätt väsentligt under kommande år.

Anf. 109 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Jag noterar bara kort att våra prioriteringar som vi har talat om redan finns med både i beskrivandet av det som skett den senaste tiden men också i det framtidsytande.

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för det. Jag tror att det som är framfört i olika delfrågor räcker för att vi ska veta vad partierna tycker. Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i dessa frågor men noterar de tidigare nämnda avvikande och motiverade meningarna från s, v och mp. Varsågod, utrikesministern.

Anf. 111 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Ska vi ta upp papperet om den civila förmågan i det här sammanhanget? Jag tror inte att det är kontroversiellt.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Ja, gör det. Vi klubbar sedan alltihop.

Anf. 113 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Ni har sett det papperet. Det följer egentligen på vad jag sade. Det är ännu viktigare att utveckla det civila. Det anstränger vi oss att göra. Vi har uppnått en hel del. Men om jag ska vara alldeles ärlig har vi uppnått mindre än vad vi borde ha gjort i den meningen att behovet här är mycket stort.

Att vi ska kunna komplettera den militära delen av de olika operationerna med de civila och politiska delarna tror jag inte ens det råder någon avvikande mening om. Sedan är det bara att se till att vi kan göra det i de olika konkreta fallen.

Vi kommer att ha en del diskussioner om detta med det applikatoriska exemplet Afghanistan som visar en del av de utmaningar vi står inför i denna del med till exempel polisoperationen där.

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Vill utrikesministern lägga till någonting?

Anf. 115 Utrikesminister CARL BILDT (m):

De påpekar för mig här att vi kanske bör säga att det är möjligt att vi får återkomma till nämnden med en CMC, Crises Management Concept, vad gäller Somalia på måndag eller tisdag om det blir något sådant. Men det finns rutiner för att göra detta.

Anf. 116 ORDFÖRANDEN:

Jag tackar för det. Då vet vi det. Det finns mycket riktigt rutiner för det, till exempel också skriftliga.

Vi går till beslut igen. Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i dessa frågor med de tidigare refererade avvikande meningarna. Detta var om försvarsdelarna.

Även försvarsrelaterade eventuella A-punkter – jag har inte i huvudet om det var några sådana – behandlas i skriftlig procedur som avslutas kl. 16.00 i eftermiddag.

Är det någon som har anledning att ställa frågor om A-punkter till Sten Tolgfors får ni göra det nu. Det är det inte, såvitt jag kan se.

Vi är då såvitt jag vet klara med försvarsministern i dag, om inte han eller hans medarbetare har något mer.

Anf. 117 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

Det finns några ytterligare saker. Det ena jag vill nämna är att vi har ett trojkamöte efter Gaercmötet när vi möter Turkiet, Kroatien, Makedonien, Norge, Island och Albanien. Det är väl känt, och så brukar det vara.

Det andra är om ordföranden vill att jag ska nämna något om EDA:s styrelse i försvarsministerformat.

Anf. 118 ORDFÖRANDEN:

Det går bra. Ni har det på den blå agendan på s.3 i anslutning till försvarsministrarnas möte. Det är information för nämndens del och inte samrådskrävande. Men det går utmärkt att informera nämnden.

Anf. 119 Försvarsminister STEN TOLGFORS (m):

2009/10:8

13 november

Vi möts den 17 november för att diskutera och fatta beslut om EDA:s verksamhet. Det är som vanligt frågor som rör förmågeutveckling, försvarsmateriel, samarbete med försvarsforskning och industri.

Det vi kommer att specifikt diskutera den här gången är europeiskt samarbete vad gäller strategisk flygtransport. Där kommer ett antal länder att skriva under en avsiktsförklaring om att delta i samarbetet.

Vi kommer också att diskutera det svenska ordförandeskapsinitiativet om tillvägagångssätt för att skapa likvärdiga konkurrensvillkor på den europeiska försvarsindustrimarknaden.

Ministrarna förväntas besluta om en deklaration om detta och dessutom ge EDA i uppdrag att ta fram en arbetsplan för det fortsatta arbetet.

Anf. 120 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar även för den informationen. Med det tackar vi försvarsmministern och hans medarbetare så mycket för i dag och önskar trevlig helg.

4 § Allmänna frågor och yttre förbindelser (yttre förbindelser och bistånd)

Utrikesminister Carl Bildt

Statsrådet Gunilla Carlsson

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 16 och 17 november 2009

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar biståndsministern och hennes medarbetare varmt välkomna till nämnden. Vi ska nu fortsätta med den gemensamma sessionen med utrikes- och biståndsministrar. Sedan ska vi fortsätta med biståndsministrar, och där tar vi också återrapporten.

Redan nu ska jag anmäla att statssekreterare Stymne informerade utrikesutskottet om biståndsfrågorna på sammanträdet den 12 november.

Nu ska vi tala om Afghanistan och den fråga som gäller demokratistöd i EU:s externa relationer. Den frågan var senast i EU-nämnden den 23 oktober då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt, men det anmälades avvikande meningar av s, v och mp.

Här ligger det slutsatsutkast på A-punktslistan och i den blå mappen. Det föreligger och ska diskuteras i ministerkretsen. Det innebär rimligen för vår del att vi fattar ett vanligt beslut, så att vi har det gjort, efter att vi har talat färdigt. Det är rimligast politiskt.

Jag ger först ordet till biståndsministern.

Anf. 122 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru ordförande! Vi har ett gemensamt möte i en och en halv timme. För vår del vill jag uppmärksamma ledamöterna på att det är A-punktslistan som gäller för beslut om rådsslutsatser om demokrati och demokratistöd i EU:s externa relationer.

Syftet är att här lite grann exemplifiera att EU måste tala tydligare med en och samma röst om hur vi jobbar med demokratistöd i relationer till tredjeland.

Jag hoppas att vi på ett mycket bra sätt kommer att exemplifiera det med våra ambitioner med statsbyggande i Afghanistan. Det blir en bra illustration i närvaro av Kai Eide. Jag tror att utrikesministern kommer att återkomma till detta.

Vår gemensamma diskussion väntas ha sin tyngd på utvecklingsfrågor men i den politiska kontexten hur vi bättre kan samordna vårt stöd och också hur man kan få ett mer effektivt demokratiskt afghanskt ledarskap.

Vi har rådsslutsatserna om demokratistöd som är till grund för diskussionen men även rådsslutsatser från den 27 oktober om planen för ett förstärkt EU-engagemang i Afghanistan och Pakistan som antogs.

Syftet med detta är att ge handgripliga exempel på viktiga frågor i rådsslutsatserna om demokratistöd och hur vi kan få en bättre samordning mellan EU:s politiska och utvecklingspolitiska instrument liksom mellan EU:s olika pelare och mellan EU:s och dess medlemsstaters bilaterala insatser.

Exempel på sådana frågor med koppling till rådsslutsatserna och handlingsplanen är stöd till civila institutioner, stöd till en förbättrad

samhällsstyrning, en översyn av genomförande av val med erfarenheter inte minst av de senaste presidentvalen och en stärkt rättsstat.

Vi hoppas att vi på så sätt kan föra frågorna framåt. Kommissionen och rådssekretariatet förväntas återkomma till oss under 2010 för att berätta hur det mer enhetliga språket ska kunna se ut. Det handlar alltså inte om något nytt utan att använda sig av befintliga instrument och att ha ett gemensamt förhållningssätt på ett annat sätt än tidigare.

Vi upplever utifrån ett utvecklingsperspektiv att den potential som finns med våra biståndsinsatser och viljan till demokratibyggnad också reflekteras på ett bra sätt i samband med utrikesministrarnas arbete och naturligtvis med de andra institutionernas.

Jag tror jag stannar där, fru ordförande. Jag svarar i stället gärna på frågor.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Vill utrikesministern säga något inledningsvis på denna punkt? Jag finner inte så.

Jag är väl medveten om att slutsatsutkastet ligger på A-punktslistan. Vi gör ändå så att vi fattar beslut här så att vi har det gjort. Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Det var om, jag förstår det rätt, den sista Bildtska punkten för i dag. Vi avslutar A-punktslistan kl. 16.00 i skriftlig procedur, hade vi tänkt. Det står onekligen att antal utrikesfrågor på den. De flesta större är behandlade.

Är det någon som vill ställa en fråga om en utrikes-A-punkt till utrikesministern är sista chansen nu. Det är ingen som verkar behöva ta den.

Vi är då såvitt jag vet klara med utrikesministern, om inte han vill lägga till något.

Anf. 124 Utrikesminister CARL BILDT (m):

Jo, det vill han, i anslutning till detta. Ni kommer ihåg att vi har diskuterat en aktionsplan för Afghanistan och Pakistan som vi har antagit. En del av detta var att vi har försökt att få lite bättre ordning på vad vi gör i Afghanistan. Det har visat sig vara inte alldeles snutet ur näsan, om jag uttrycker mig på detta sätt.

Vi har i varje fall lyckats få fram en så kallad blåbok. Ni fick den förra gången. Det är bra. Då har jag redan gjort reklam för detta, eftersom jag åker runt i världen och gör reklam för den.

Nu går vi in i stadiet att vi ska implementera aktionsplanen genom att försöka koordinera insatserna bättre genom att förstärka dem från kommissionssidan och koordinera med FN, USA och Afghanistan självt för att konkret visa att vi kan ha något större effekt.

Det kommer inte att ske särskilt snabbt. Men det är väldigt viktigt att vi tar itu med det arbetet.

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:

Tack för det. På förekommen anledning, eftersom frågan kom upp sist vi fick blåboken, är den inte hemlig utan kan tvärtom både läsas och spridas. Ni fick den i samband med förra mötet. Missade ni det kan ni kontakta kansliet så ska ni få den igen. Även den refererade handlings-

2009/10:8
13 november

2009/10:8
13 november

planen om Afghanistan har kommit nämndens ledamöter tillhanda. Om inte annat fick ni den i länk i kansli kommentarerna i går.

Vi tackar utrikesministern och hans medarbetare så mycket för i dag och önskar trevlig helg.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare med bistandsfrågorna. Vi backar för ett ögonblick ur radsagendan till vår egen. Där har vi återrapporten från bistandsdelen på senaste stor-Gaermötet den 18 och 19 maj. En rapport om bistandsfrågorna därifrån är utsänd. Är det något bistandsministern vill lägga till går det förstås bra.

Anf. 127 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru ordförande! Nej, en del av detta är work in progress. Vi återkommer till det. Jag vill bara uppmärksamma att vi hade en middag angående transatlantiskt samarbete på utvecklingsområdet. Det har också följts vidare genom att vi informellt har haft ytterligare en middag och diskuterat detta med motsvarigheter till USAID. Vi ser att i samband med EU-USA-toppmötet som avhölls nyligen var just utvecklingsområdet ett sätt där man kan stärka det transatlantiska samarbetet. I övrigt svarar jag på frågor om det finns några.

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återrapporten till handlingarna.

Vi går tillbaka till samrådet inför rådet och då i bistandsdelarna. Vi har först punkt 1, Budgetstöd, lunchdiskussion. Den frågan var i nämnden senast den 15 maj då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Jag ger nu ordet till bistandsministern.

Anf. 129 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Eftersom detta handlar om ODA, ODA-nivåer och bistånd över huvud taget tänkte jag att det vore bra för nämndens ledamöter att jag gör en övergripande exposé om vad som har hänt sedan sist, eftersom jag så sällan är i rådet. Det berör en hel del av de olika punkter vi kommer att diskutera eftersom de griper i varandra.

Anf. 130 ORDFÖRANDEN:

Det går utmärkt bra.

Anf. 131 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Även på förra rådet diskuterade vi hur den ekonomiska nedgången och klimatproblematiken påverkar människors vardag. Vi ser hur de globala utmaningarna blir alltmer akuta och hur de håller på att förvärras. Det ställer extra stora krav på politiken.

Att hantera dessa negativa konsekvenser av utvecklingen så här långt handlar också om att se det globala ansvaret. Att ha fungerande globala system för ekonomi och finans har betydelse även för utvecklingsländerna. De flöden i kapital som nu missunnas utvecklingsländerna bör öka och protektionismen i världen måste motarbetas.

Samtidigt märker vi i ett kärvare ekonomiskt klimat hur svårigheterna att få till stånd ambitiösa överenskommelser vad gäller både klimat men också utvecklingsfinansiering har blivit större.

Därför är det viktigt att vi stärker utvecklingsländernas egen kapacitet att mobilisera egna resurser och ha ökad motståndskraft för att kunna klara dessa återkommande kriser, som märks så tydligt i utvecklingsländerna.

Det svenska ordförandeskapet har under denna höst arbetat på olika fronter och arenor för att möta det här. Vid öppnandet av FN:s generalförsamling i september diskuterade vi både den ekonomiska krisen och klimatfrågan. Jag tycker att man där kom några steg på vägen. Vid olika G20-möten har vi samlats och skapat plattformar för ett återupprättande av inte minst de finansiella och ekonomiska systemen. I Pittsburgh arbetade vi för ökat stöd till de mest sårbara länderna och för att biståndsnivåerna ska behållas.

Vid Världsbankens och IMF:s möte i Istanbul hade vi naturligtvis en återkommande diskussion bland annat om Voice-frågan, som handlade om utvecklingsländernas inflytande i de ekonomiska institutionerna. Som jag nämnde hade utvecklingsfrågorna vid EU-USA-toppmötet en given plats. Vi kommer förmodligen att samarbeta mer framöver.

Fru ordförande! Jag vill också i detta sammanhang tacka de riksdagsledamöter som valde att närvara vid European Development Days. Vid Stockholmsmässan i Älvsjö höll det svenska ordförandeskapet den 22–24 oktober tillsammans med EU-kommissionen ett årligt återkommande event som nu genomfördes för fjärde gången i rad. Vi märkte verkligen att Sverige kunde visa upp sig från sin bästa sida, inte minst tack vare en mängd av det civila samhällets organisationer. Myndigheten Sida hade ordnat ett så kallat ”development village”. Även kultur och engagerande aktiviteter på stan fanns med. Ungefär 10 000 människor i Stockholm tog del av arrangemanget. Vi hade ungefär 5 000 inkommande besökare från hela Europa och världen. Vi diskuterade utvecklingsfrågor utifrån en mer europeisk kontext ihop med utvecklingsländerna. På det sättet kunde vi mötas över gränser för att diskutera klimatutmaningen, den ekonomiska utmaningen och också det jag ville att vi skulle diskutera: medborgarskap och demokrati.

Det här är någonting som jag vill att nämnden ska känna till, för jag tror att det påverkar bilden av Sverige och hur vi står och arbetar med utvecklingsfrågorna, men också den kraft som finns inte minst i det civila samhället i denna fråga i vårt land. Jag tror att vi behöver det. Det var ett nyttigt och bra avstamp inför Köpenhamnsmötet. Det arbetet fortsätter nu, men ser rätt så problematiskt ut, tycker jag. På utvecklingssidan har vi bidragit med våra delar. Inte minst ser jag arbetet med den internationella kommissionen för klimat och utveckling som ett viktigt bidrag till diskussionerna. Men naturligtvis väcker det också förväntningar, eftersom klimatförändringarna har direkt koppling till utvecklingen i de minst utvecklade länderna och för de sårbara befolkningsgrupperna i dessa länder. Anpassningen och den lokala nivån måste kunna sättas i fokus i högre grad när vi hanterar klimatutmaningen, liksom den mänskliga dimensionen av klimatförändringarna. Kring detta, fru ordförande, kommer vi också att ha rådsslutsatser, som jag återkommer till.

Det finns alltså ett starkt behov av att integrera klimatfrågan i utvecklingssamarbetet och i samarbetsländernas nationella handlingsplaner och budgetar. Utgångspunkten för det arbetet och de rådsslutsatser som vi nu har framför oss är att blicka bortom Köpenhamn och se till att vi långsiktigt på ett annat sätt än tidigare ser på miljö- och klimatfrågan ut ett hållbarhetsperspektiv och ur ett fattigdoms- och rättighetsperspektiv.

För att kunna lösa dessa komplexa globala kriser måste vi arbeta mer samordnat och samstämmigt. Problemen är gemensamma, och jag tror också att lösningarna i ökande grad måste vara det. Inte minst den ekonomiska nedgången och klimatfrågan understryker behovet av gemensamt agerande, där EU är en mycket viktig plattform. Vi har därför på vårt område sett till att under ordförandeskapet få ett ramverk för arbetet med samstämmighet, med Policy Coherence for Development. Det arbetet har bedrivits tidigare, men det har tagits vidare under det svenska ordförandeskapet. Det handlar mycket om att överföra vår svenska politik för global utveckling till EU-nivå. Jag ser att vi har kunnat inspirera mycket. Regeringen har varit en påskyndare av EU:s PCD-arbete. Syftet inför vårt Gaerc är att lägga grunden för ett mer fokuserat, strategiskt och resultatorienterat PCD-arbete. Jag kan för de ledamöter som känner att det har gjorts för lite eller kan göras mer på det här området intyga att jag delar den uppfattningen. Med detta arbete har vi tagit ytterligare ett steg och försökt konkretisera det på EU-nivå.

Ett annat viktigt arbete för samstämmighet och samordning som jag är extra stolt över att vi har fått till stånd är de rådsslutsatser som vi alldeles nyligen tog upp och som finns på A-punktslistan vad gäller demokrati och EU:s yttre förbindelser. Som en viktig global aktör och världens största biståndsgivare har EU en enorm potential att effektivt stödja demokrati i sina yttre förbindelser. Det här ger oss en bättre grund för en mer effektiv och samordnad användning av EU:s instrument på området. Jag hoppas också att det på sikt kan leda till mindre av "double standards" och annat. Men så långt som vi har skrivit nu handlar det om att använda de instrument som redan finns och ha ett pragmatiskt förhållningssätt. Jag hoppas att detta ska kunna leda till ökad trovärdighet för EU:s agerande.

För allt detta är min utgångspunkt att vi behöver höga biståndsnivåer och ett effektivt bistånd. Det går hand i hand. Båda dessa punkter kommer att beröras på Gaercmötet. I ljuset av den ekonomiska nedgången är biståndsnivåerna hotade. EU kommer troligtvis inte att nå sitt gemensamma mål om 0,56 procent av bni till år 2010 för att slutgiltigt nå det uppsatta 0,7 procent år 2015, som är slutåret för millennieutvecklingsmålen. Vi kommer därför att i en informell miljö under Gaerc att diskutera detta på ett rättframt sätt, hoppas jag, eftersom det ligger på det spanska ordförandeskapet att under våren 2010 komma med den hårda rapporten om detta.

Mitt mål är att vi kommer fram till en mer gemensam positiv syn på våra möjligheter och uppmuntrar till ökade nivåer och att alla måste ta sitt ansvar på det här området. Annars kommer millenniemålen och högnivåmötet, som äger rum under 2010, kanske att bli rätt så misslyckade i värsta fall. Vi har en viktig informell diskussion om detta.

Vi har naturligtvis också tagit fram ett operativt ramverk för biståndseffektivitet. Många som tvivlar på biståndet säger att det inte gör nytta

och inte är effektivt. Därför tror jag att det är viktigt att göra hemläxan även på detta område. Här finns rådsslutsatser som är viktiga, ska nämndens ledamöter veta om, inte minst i hanteringen i olika andra riksdagsforum, eftersom man kommer att genomföra en uppföljning av Parisagendan i Seoul år 2011. Biståndseffektivitet, liksom frågan om budgetstöd, kommer att diskuteras under detta kommande Gaerc.

Får jag ta tillfället i akt att säga något om jämställdhetsfrågorna och vad regeringen har gjort där, eftersom det kom en fråga om det på utrikesutskottet. Jag har tidigare redogjort för nämnden om våra prioriteringar inför ordförandeskapet: att diskutera samstämmighet, biståndseffektivitet, klimat och miljö samt demokrati och yttre förbindelser. Vi valde att inte ta fram kvinnor och jämställdhet som prioriterat område, utan i stället jobba med detta och se till att EU inte går bakåt i frågan.

Vi har gjort mycket på det här området tillsammans med kommissionen, rådssekretariatet och andra medlemsstater i en EU plan of action for gender equality and women's empowerment in development cooperation. Vi kommer tillsammans med det spanska ordförandeskapet att jobba mer med denna fråga. I alla de olika forum där vi hittills har representerat EU som ordförandeskap, i FN och i olika rådsslutsatser och arbetsgrupper, har vi ändå lyckats med det vi föresatte oss: att det inte skulle bli en uttunning av de positioner EU haft tidigare. Men det är naturligtvis en fortsatt väldigt ifrågasatt agenda, inte minst när man kommer in på de svåra frågorna kring bland annat sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Jag vill tacka för att vi har möjlighet att träffas här i dag. Jag tänkte också för ordningens skull nämna att vi har ett viktigt Gaerc framför oss. När nu Lissabonfördraget ser ut att bli verklighet kommer mycket arbete att återstå, inte minst för att se till att utvecklingsfrågorna får en viktig roll i den nya ordning som kommer att gälla. Jag är övertygad om att fördraget och dess konsekvenser kommer att ge oss goda förutsättningar att stärka EU:s roll som samstämmig och effektiv global aktör. Vi kommer att fortsätta att följa frågan om hur det framtida EAS och annat ser ut. Detta är dock inte föremål för samråd och är inte heller just nu uppe som en agendapunkt. Jag tycker ändå att det är bra att riksdagens ledamöter känner till det.

Anf. 132 ORDFÖRANDEN:

Tack för den tämligen allomfattande inledningen! Då är många av delfrågorna redan berörda. Rent tekniskt ska vi försöka dela upp dem och ta dem en i taget vartefter vi behandlar dem. Vi har först punkt 1, Budgetstöd, lunchdiskussion.

Anf. 133 HANS LINDE (v):

Fru ordförande! Jag tror inte att jag har några större invändningar mot regeringens hållning, men det finns ändå en frågeställning. Man pratar om att man ser ett starkt behov av koordinering mellan enskilda EU-länder och kommissionens budgetstöd. Då skulle det trots allt vara lite intressant att höra vad det är för skillnader man ser i dag som är problematiska.

Man har ökad koordinering av budgetstödet och regelverket runt det. Hur kommer det att påverka Sveriges egna bilaterala möjligheter att ha

Anf. 134 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Jag ser fördelarna med den här diskussionen. Den har initierats bland annat av min holländska kollega, som också har ett parlament som granskar och tittar på detta mycket noga utifrån olika aspekter.

Låt mig inleda med att vi har rapporter som säger att EU kan arbeta effektivare. Vi har för många olika givare från EU i olika länder. Budgetstöd rätt använt är en väldigt effektiv bistandsform.

Det jag ser som en förhoppning med denna diskussion är att vi ska kunna ha en förbättrad dialog med samarbetsländerna med en tydligare koppling till den politiska diskussion som förs inom ramen för Cotonou-avtalet, för det är det grundläggande regelverk som EU-kommissionen har att rätta sig efter.

Vi kan kanske utifrån ett EU-perspektiv vara bättre på att snabbare kunna gå in med budgetstöd i sviktande situationer, men vi ska också kunna ha bättre uppföljning av resultat och extern kommunikation om resultatet av budgetstödet. Vi har nu lite olika förhållningssätt i EU kring hur mycket vi använder budgetstöd.

Tillsammans med ett annat medlemsland har Sverige efter uttryckliga bevis i en FN-rapport dragit in vårt generella budgetstöd till Rwanda tillfälligtvis. Jag tar det som ett aktuellt exempel. Det är inte alla medlemsstater som fullföljer vad Sverige och i det här fallet Holland har dragit för slutsats. Det beror på att vi har olika egna regelverk också. Vi vill ha det Hans Linde frågar om. Kommer vi att ha självständighet att få göra som vi vill med vad man kan uppfatta är våra pengar? Det är min uppfattning att vi måste kunna ha det, eftersom det ser olika ut i de olika medlemsstaterna.

Men jag tycker också att det är viktigt att vi har ökad beredningsrutin med EU-kommissionen. Ibland kan det se väldigt märkligt ut, när vi kanske drar in budgetstöd samtidigt som kommissionen inleder eller utökar det. Flera medlemsstater har efterlyst att vi ska få lite mer diskussion kring det här för att det ska kännas trovärdigare. Kanske ska vi bli bättre på att göra gemensamma bedömningar, men med bibehållen rätt att fatta egna beslut.

Anf. 135 ORDFÖRANDEN:

Detta är en diskussionspunkt, så jag sammanfattar med att jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 2, Biståndseffektivitet. Den frågan var i nämnden senast den 15 maj. Det var de allihop, de som återkommer. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande mening från Vänsterpartiet.

Är det någonting bistandsministern vill lägga till inlednings- och förredragningsvis utöver det hon sade förut?

Anf. 136 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Jag skulle vilja uppmärksamma nämnden på vissa saker. Det är en falsk B-punkt. Vi kommer att ha en diskussion i plenum kring detta. Vi

har nu nått samsyn inom EU om ett operativt ramverk för biståndseffektivitet för att kunna se att våra resurser kommer till rätt användning och att vi uppnår resultat när det gäller att minska fattigdomen.

Det är lite länkat till det vi diskuterade tidigare om budgetstöd, men också till siffror som jag själv ser och som inte gör oss speciellt stolta. EU-kommissionen har precis kommit ut med en rapport om detta. Många givare i EU prioriterar samma länder. I till exempel Tanzania arbetar tolv EU-givare, men i till exempel Liberia och Tchad har vi bara tre EU-givare. Många givare arbetar också mer med många små projekt än med stora och breda gemensamma program. Ett exempel är Kambodja, där det under 2008 pågick 722 biståndsprojekt eller aktiviteter. Sverige stod för 11 av dem, och EU totalt för 295.

Biståndseffektivitet tror jag handlar mycket om att titta på oss själva, hur vi arbetar och hur vi väljer att samordna oss. Det är väldigt viktigt att samarbetsländerna tar kommandot, att vi har det tydliga ägarskapet och lever upp till de principer som nu finns.

Rådsslutsatserna som vi nu förväntas ta vid Gaerc lägger grunden för det operativa ramverket, där syftet är att skynda på genomförandet av redan gjorda åtaganden. Det behövs inte så mycket mer beslut eller annat, utan det är mer att vi nu måste genomföra det här på ett ökat sätt. Grundpunkterna i detta är att vi ska ha en ökad arbetsfördelning, inklusive genomförandet av EU:s ordförandekod om arbetsdelning och komplementaritet, att vi bättre ska kunna använda samarbetsländernas egna system och att vi ska stärka det tekniska samarbetet för kapacitetsutveckling.

Kring det här är vi väldigt överens. Det är ett internationellt arbete som pågår som också präglar EU-arbetet och har sin grund i Parisagendan och annat.

Här har en medlemsstat relativt sent inkommit med vissa reservationer och behöver ökad inläsningstid, till följd av att man har en ny inkommande minister. Därför har man velat skjuta på detta. Det vill jag att nämnden ska vara medveten om. Arbetet pågår relativt intensivt.

Jag skulle vilja säga att det svenska ordförandeskapet verkligen har sett att det är ett viktigt bidrag som vi kommer med eftersom vi har hög trovärdighet på det här området. Vi har själva jobbat mycket med resultat och fokuserat arbete. Om vi nu börjar ifrågasätta den internationella arkitekturen för detta skulle det ytterligare försämra de förutsättningar vi har inom ramen för klimatfinansiering och klimatkussioner så att vi över huvud taget inte når upp till uppsatta nivåer. Biståndseffektivitet är en del av vårt samlade svar. Det vore därför olyckligt om vi inte kan anta de här rådsslutsatserna. Jag ville ha full öppenhet för detta inför nämnden.

Anf. 137 ORDFÖRANDE:

Låt mig fråga om just det sista. Innebär det att biståndsministern bedömer att frågan inte kommer upp den här gången?

Anf. 138 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru ordförande! Det är min avsikt att den ska komma upp och att rådsslutsatserna ska räddas till varje pris.

Anf. 140 HANS LINDE (v):

Fru ordförande! Om jag inte missminner mig anmälde Vänsterpartiet avvikande mening förra gången vi diskuterade detta. Det vi anmälde avvikande mening om var att vi hade önskat att regeringen i en diskussion om effektivitet också hade lyft upp det omfattande problemet med urholkning och felanvändning av biståndsmedel inom unionen, det vill säga att man använder enorma belopp av europeiskt bistånd till insatser som vi knappast betraktar som bistånd, nämligen till utländska studenter på universitet, till flyktingmottagande och så vidare. Jag misstänker att biståndsministern inte heller denna gång kommer att lyfta upp denna mycket stora kvalitetsbrist i europeiskt bistånd. Därför flaggar jag för att vi kommer att anmäla avvikande mening även denna gång.

Anf. 141 ORDFÖRANDEN:

Nu tar vi fram de stenografiska uppteckningarna från mötet i fråga. Det är ganska många inlägg från Hans Linde. Det här var säkert med. Kansliet tittar på detta.

Anf. 142 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru ordförande! Som svar till Hans Linde vill jag säga: Bli nu inte kamrat med alla dessa som vill urholka biståndet och stoppa det här effektivitetsarbetet därför att man vill fortsätta att jobba med bundet bistånd och kalla saker för olika saker inom ramen för det som en del påstår är fattigdomsbekämpning. Det är därför som vi är mycket stolta över detta operational framework som jag hoppas har kommit till nämnden. Det har vi nu fått på plats, och jag tror att det kan vara nyttigt för att ytterligare stärka arbetet på det här området.

Vi har rådsslutsatser 1–11. Jag vet inte om det någon specifik rådsslutsats som Hans Linde vill identifiera. Jag vill ändå hävda att det arbete som vi nu går vidare med och vill förstärka just syftar till att öka effektiviteten och kvaliteten i den här delen.

Fru ordförande! När jag berättar om min ambition att vi ska ha rådsslutsatser och att det inte ska skjutas upp vill jag dock flagga för att det kan hända mycket fram till tisdag. Men det är inte heller så att det svenska ordförandeskapet slutar i och med Gaerc, utan vi håller på till den sista december. Det kommer att finnas andra tillfällen när den här frågan skulle kunna avgöras. Jag har nu redogjort för min ambition på området.

Anf. 143 HANS LINDE (v):

Det är mycket möjligt att jag minns fel när det gäller vad vi diskuterade i maj. Det har trots allt förlöpt lite tid sedan dess. Låt mig vara tydlig när det gäller biståndseffektivitet. Jag tycker att de initiativ som tas när det gäller biståndseffektivitet är bra, men jag tycker också att det finns ytterligare frågor som man borde lyfta upp i det här sammanhanget. Det är frågorna om urholkning. Jag tycker att det är ett allvarligt problem när en rad givarländer i dag i EU använder enorma delar av sitt så kallade

bistånd till att finansiera utländska studenter vid sina universitet, till flyktmottagning i sina egna länder och till skuldavskrivningar på väldigt lösa boliner. Vi vet till exempel att mer än 50 procent av det österrikiska biståndet aldrig lämnar landet utan används inhemskt. Det tycker jag är ett avgörande kvalitetsproblem som man behöver lyfta upp i samband med en diskussion om effektivitet.

Som jag har förstått ska vi anmäla avvikande meningar om det vi, om vi hade haft regeringsmakten, hade önskat att man skulle göra. Om jag hade suttit där biståndsministern sitter hade jag lyft upp den frågan på det här mötet. Därför anmäler jag avvikande mening på denna punkt.

Anf. 144 ORDFÖRANDEN:

Hans Linde är förtjusande tydlig och pedagogisk i dag. Den 15 maj när vi satt här med statssekreterare Stymne sade Hans Linde bland annat att han ville anmäla avvikande mening. Han menade att regeringen bromsade i inledningsskedet av diskussionerna. Han anmälde avvikande mening ”inte för att jag tycker att varje förslag om innovativa finansieringskällor är bra utan därför att Sverige inte borde dra i nödbromsen nu utan vara med i diskussionerna och se vilka lösningar man kan hitta”. Det var huvudpunkten, i alla fall enligt de stenografiska uppteckningarna. Eftersom biståndsministern inte var med då var det lika bra att gräva fram dem så att vi kan spåra detta ordentligt.

Anf. 145 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru ordförande! Eftersom vi arbetar så intensivt med frågan om resultat, ägarskap och långsiktiga utvecklingseffekter på det svenska biståndet tycker jag att det är viktigt att vi översätter det till hur vi också jobbar i EU.

Med det här ramverket handlar det mycket i punkt 2 av detta om att använda ländernas egna system, det vill säga att också skärpa ägarskapet och se till att de även blir duktiga kravställare och uppmärksammar eventuell felaktig användning eller att det inte blir det bästa resultatet av gjorda insatser. Vi vill öka det tekniska samarbetet för att man ska ha ökad kapacitet i utvecklingsländerna för att kunna hantera detta så att det inte stannar i de olika medlemsstaterna. Vi ska också se till att vi har bättre arbetsdelning inom EU för att genomföra projekten och våra strategier så effektivt som möjligt.

Jag tycker att iakttagelsen är relevant. Vi ser att det blir alltför många avbränningar, för höga transaktionskostnader och för lite pengar som kommer de fattiga till del inom ramen för biståndsbudgetarna. Diskussionen om biståndseffektiviteten är en del av detta. Vi kommer också att återkomma till det under PCD, Policy Coherence for Development. Concord med flera har också påpekat detta. Vi har ett problem med Whole of the union approach och ODA plus. Det som Hans Linde har iakttagit stämmer. En del länder väljer att baka in väldigt mycket i detta som skulle vara fattigdomsbekämpning.

Där kan jag garantera att den svenska regeringen under ordförandeskapet har hållit detta ifrån sig eftersom vi inte vill öppna för detta som kallas för ODA plus och Whole of the union approach. Vi återkommer till det under punkten PCD.

Jag tror att det är en felaktig bedömning att välja taktiskt att gå emot dessa rådsslutsatser eftersom de vill komma till rätta med det som Hans Linde pratar om.

2009/10:8
13 november

Anf. 146 HANS LINDE (v):

Jag ber om ursäkt för att det blir många inlägg här, men det är min uppgift som ersättare i nämnden att komma med inlägg när vi har en avvikande mening från regeringens ståndpunkt.

Det fru ordförande läste upp var från diskussionen om klimat och utveckling. Det handlade om innovativa finansieringskällor när det gällde klimat och bistånd.

Jag har inga stora invändningar mot de rådsslutsatser som finns här. Jag skulle önska ytterligare tillägg till de rådsslutsatserna. Därmed har jag tydliggjort vår ståndpunkt och vad vår avvikande mening består i.

Anf. 147 ORDFÖRANDEN:

Ingen borde kunna missförstå Vänsterpartiet nu. Jag sammanfattar diskussionen om biståndseffektivitet med att det finns stöd för regeringens ståndpunkt och att Vänsterpartiet anmäler den motiverade avvikande meningen.

Punkt 3, Klimat och utveckling, är en diskussions- och beslutspunkt. Här föreligger en FN-rapport. Det var ju för att presentera den som biståndsministern inte kunde vara här på mötet i maj. Då var hon i New York med den här. Den har nämndens ledamöter haft tillgång till genom länkar om inte annat. Vi informerades i frågan av statssekreterare Stymne den 15 maj.

Anf. 148 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru ordförande! Den av regeringen tillsatta kommissionen kring klimat och utveckling presenterade sina slutsatser för FN:s generalsekreterare i maj och tar nu glädjande nog dessa vidare inför Köpenhamn, och antagligen efter också. Nu har vi fått underlag för det som nu är rådsslutsatser och hur EU tar detta vidare.

Det är alltså rådsslutsatser. Vi kommer att avgöra detta i plenum. Vi kommer att göra det i ljuset av att förhandlingarna inför Köpenhamn går trögt och att det finns en förtroendeklyfta mellan u- och i-länder. Det såg vi inte minst nu senast under mötet i Barcelona där den afrikanska gruppen valde att gå ut ur förhandlingarna under delar av mötet.

Jag vill nu bidra till att skapa politisk legitimitet för förhandlingsprocessen och se till att man lyssnar på de fattiga länderna och väger in utvecklingsländernas positioner för att möjliggöra att alla röster hörs i den här förhandlingen.

Därför spelar miljørådets och Europeiska rådets slutsatser roll. Vi kompletterar nu också på utvecklingsområdet för att titta på vad vi kan bidra till.

Rådsslutsatser är utsända till nämnden. Vi betonar vikten av ett medellångt till långt perspektiv. Det handlar inte om tiden fram till Köpenhamn utan snarare om tiden därefter. Fokus på rådsslutsatserna är anpassning av de fattigaste länderna och vikten av att integrera åtgärder mot klimatförändringarna i EU:s och medlemsstaternas och även i utvecklingsländernas egna utvecklingsprogram och budgetar.

I rådsslutsatser slår vi fast biståndets betydande roll för finansiering, särskilt till anpassning, liksom självfallet behovet av att mobilisera additionell finansiering.

Institutioner på alla nivåer måste involveras i klimatförändringarna då dessa påverkar verksamheter på såväl global, regional, nationell som lokal nivå. Samarbetet mellan dessa olika nivåer behöver stärkas.

Det här är ett steg i det fortsatta arbetet inom området för EU och medlemsstaterna. EU-kommissionen ska åiterrapportera till rådet under 2010 om hur genomförandet av rekommendationerna i rådsslutsatserna går.

Här vill jag berätta för nämnden att när vi diskuterar den här frågan är det naturligtvis också i ljuset av förtroendeklyftan i världen. Det finns även ett ökande problem, och det är nämnden mycket bekant med, i samband med de övergripande klimatförhandlingarna om bördefördelning internt i unionen och så vidare. Därför är frågan om additionella resurser och finansiering en fråga som också engagerar det här rådet där det finns väldigt olika ståndpunkter i medlemsstaterna. Det är viktigt för det svenska ordförandeskapet att få fram rådsslutsatser som lyfter upp utvecklingsaspekterna och kompletterar miljørådet, men vi går inte längre i några frågor än vad Europeiska rådet har gjort vad gäller finansiering.

Anf. 149 ORDFÖRANDEN:

Apropå att läget verkar vara mycket varierande vill jag fråga: Vilka är förutsättningar för att komma fram med något med innehåll i på det här området nu när det är så viktigt och också spänt?

Anf. 150 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Jag hoppas att samtliga medlemsstater känner att det även här handlar om att fullfölja den EU-ambition som har varit mycket tydlig under det svenska ordförandeskapet och i förhandlingar där EU har tagit täten för att se hur man kan göra mer när det gäller utsläppsbegränsningar. Man har verkligen använt den styrka som finns i att när 27 medlemsstater bestämmer sig för något skapar det en väldigt stark dragning på andra länder och det blir normen. Jag hoppas att det inte försvagas nu genom att vi inte får rådsslutsatser i den del som också rör anpassningsproblematiken. Jag tycker att det skulle vara lite tråkigt för helheten.

Det är min förhoppning att vi med de framlagda rådsslutsatserna har hittat en bra kompromiss som gör att vi kan få enhällighet i detta och ha dessa rådsslutsatser i bagaget inför Köpenhamn och även som underlag för det arbete som fortsatt kommer att utföras i Ekofin, i Europeiska rådet och i eventuella miljøråd.

Anf. 151 CARINA OHLSSON (s):

Fru ordförande! Det är säkert en grannliga uppgift att få till detta. Jag uppfattade att den förtroendeklyfta som biståndsministern pratade om finns både inom och mellan länder i EU och i förhållande till utvecklingsländerna.

Då hänvisar jag till inledningen då ministern sade att biståndsnivåerna ska behållas och effektivitet och höga nivåer ska kunna kombineras. När det handlar om finansiering av åtgärder i utvecklingsländerna kopplat till klimatet verkar kreativiteten vara hög när det gäller hur man räk-

nar i EU:s länder. Till slut ser det ut som att man faktiskt tar pengar från det som har varit för att nå millenniemål och fattigdomsbekämpning och tänker använda dem en gång till. Vi har poängterat flera gånger att vi verkligen hoppas att det svenska ordförandeskapet och i detta fall biståndsministern tydligt markerar att vi inte kan ställa oss bakom det och att ministern verkligen driver att det faktiskt är nya pengar som ska användas. Det skulle jag vilja höra biståndsministerns kommentarer kring.

Här står det om anpassningsfrågorna och så, och det som man annars har pratat om när det gäller utveckling handlar mer om att få i gång utvecklingen när det gäller och inte anpassningsåtgärder. Jag skulle gärna få de här frågorna lite mer utvecklade.

Anf. 152 HANS LINDE (v):

Jag håller med Carina Ohlsson. I det stycke i rådsslutsatserna som handlar om klimatfinansiering finns en reservation, vilket vi ju inte alltför ofta ser i rådsslutsatserna. Jag tycker att det skulle vara intressant att höra vad den reservationen består i och vilka länder det är som har reserverat sig. Jag misstänker att det handlar om precis den punkt som Carina Ohlsson lyfter fram här.

Anf. 153 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru ordförande! Jag är så ovan vid nämnden, så jag sitter här och viskar om jag får lov att berätta vilka länder det är. Hur brukar ni göra?

Anf. 154 ORDFÖRANDEN:

Det går utmärkt bra och är till och med välkommet att berätta precis hur det ligger till och namnge både människor och länder. Om vi sedan behöver med hänsyn till sekretesslagstiftning hemligstämplar vi i de stenografiska uppteckningarna så att uppgifter som inte kan publiceras inte blir publicerade.

Anf. 155 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Jag vet inte om det är kolleger i regeringen som tycker att jag är ovarsam om jag är uppriktig nu med att berätta i det här fallet, men jag tycker att det blir mycket lättare för att berätta hur det är att vara ordförandeland och försöka få fram vad jag tycker är centrala och viktiga rådsslutsatser som lyfter fram just de fattiga ländernas perspektiv på detta och vikten av att anpassningsåtgärderna inte glöms bort.

Utsläppsbegränsningar diskuteras ju mycket nu, och debatterna förs mycket mellan dem som släpper ut, och det lämnar hela Afrika åt sitt öde, höll jag på att säga, eftersom de inte släpper ut och därför inte är med i G20, Major Economies Forum eller något annat.

Därför känner jag att det är viktigt att vi får rådsslutsatser på detta område som lyfter fram detta och att vi visar att många länder och människor lever i spåren av de klimatförändringar som redan är här och nu och effekterna av dem. Därför vill jag poängtera att det här äger giltighet också på lång sikt efter Köpenhamn, och är någonting som vi måste ägna oss åt i varje fall.

Det som är positivt i den här delen i de kontakter som jag har haft med andra rådsrepresentanter i den svenska regeringen är att vad gäller

möjligheterna att komma upp med snabb finansiering för att omedelbart göra saker verkar det som att EU även här är berett att axla en stor del av sitt ansvar för att kunna åskådliggöra den insikt som finns om att utvecklingsländerna behöver möjligheter att snabbt kunna göra insatser för att få också en bättre ekonomisk rationalitet. Ju snabbare vi gör saker nu, desto mindre kanske skadorna blir.

Här tycker jag alltså att det finns ljuspunkter vad gäller finansieringsdiskussionerna, men det finns inga färdiga rådsslutsatser i den här delen. Här har det mer handlat om frivillighet för det så kallade fast-track-spåret, eller hur vi översätter det till svenska.

Jag vill alltså poängtera att medvetenheten finns bland finansministrarna. Man vet att vi måste ägna oss åt det. Men när vi sedan börjar diskutera både intern bördefördelning i EU och att det ska till nya offentliga medel för detta i dag är det väldigt många medlemsländer som säger: Stopp och belägg! Aldrig!

Det här hänger, precis som Carina sade, ihop med ODA-nivåerna. Tänk om alla länder hade fullföljt sina åtaganden på ODA-nivåerna! Då är jag rätt övertygad om att vi både hade kunnat finansiera nödvändiga utvecklingsinsatser inom ramen för millenniemålsarbetena och klimatanpassningsproblematiken. Men nu är ju inte det fallet, så nu får vi betala igen. Men det är ju inte Sverige, eller i det här fallet>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<, som har lagt reservationer tillsammans med >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< som finns med i bakgrunden, utan det är framför allt min >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< kollega som tycker att man ska betona att det här så mycket som möjligt ska vara nya och additionella medel för att inte riskera millenniemålen.

För oss är det en självklarhet. Vi är ju redan där. Vi har inom ramen för det svenska utvecklingssamarbetet utvecklat en omfattande klimatsatsning som väver ihop anpassnings- och fattigdomsproblematiken. Men det ser inte så ut i alla medlemsstater. Vi brukar ju tala om vikten av additionalitet, och vi talar också om det i den här slutsatsen från internationella kommissionen. Men vi har nu valt att använda överenskommet språk från Europeiska rådets slutsatser i punkt 14, som jag hoppas att nämnden har fått sig tilldelade. Det är min förhoppning att vi ska kunna få igenom detta, för här erkänns också: A gradual but significant increasing addition in public and private financial flows is needed.

Jag hoppas alltså att vi ska kunna få rådsslutsatser även på den här delen. Jag hoppas att jag har svarat på frågan och poängterat att det jag tycker, och det har jag sagt tidigare här i nämnden, är att det inte helt och hållet får skiljas från utvecklingsagendan, utan de går lite hand i hand. Människor måste vara friska för att kunna möta klimatutmaningen. De måste ha utbildning för att kunna förstå och för att kunna agera på egen hand, för de får agera mycket på egen hand. De måste också ha marknader som jobbar för att de ska kunna säkra sina tillgångar eller öka dem, och de måste även kunna ha demokrati och mänskliga rättigheter för att kunna organisera sig för att utkräva ansvar när det görs för lite på hela miljöagendan men inte minst vad gäller klimatutmaningen.

Därför får det här inte särskiljas. Klimatfinansiering får inte särskiljas från utvecklingsagendan, och det är därför som det är viktigt att detta integreras.

2009/10:8
13 november

Anf. 156 ORDFÖRANDEN:

Både punkt 14 och punkt 16, om jag förstod det rätt som var den som det fanns en reservation på, finns i utkastet till slutsatser som nämndens ledamöter har fått.

Jag vill bara påminna, nu när biståndsministern är relativt generös med känslig information, om att inte bara det skriftliga behandlas därefter utan även det muntliga här framförda är föremål för sluten överläggning med regeringen och bör därför inte heller spridas muntligt. Det är ett villkor för att det här ska funka.

Anf. 157 MAX ANDERSSON (mp):

Ett av skälen till att det finns en sådan stor förtroendeklyfta mellan bland annat EU och fattiga länder i klimatförhandlingarna är den hårdhänta förhandlingstaktik som EU har fört under förhandlingarna om EPA-avtalen. Jag tror att man borde ändra den och ha en mer tillmötesgående attityd gentemot de länderna. Det är ett sätt att minska den förtroendeklyfta som nu har uppstått även om det kanske kommer att bli problem att reparera förtroendet i tid för att åstadkomma en bra uppgörelse i Köpenhamn. Men man kan börja med det.

Sedan, vad gäller additionaliteten, vill vi från Miljöpartiet understryka vikten av att finansieringen av klimatåtgärder är additionell. Det är någonting som de rika länderna redan har förbundit sig till att den ska vara, och vi vill understryka vikten av att det är additionell finansiering.

När det gäller nivån på stöd anser vi att det förslag som EU har lagt fram med nivåer på offentligt stöd är helt otillräckligt. Det bör bli betydligt mer.

Slutligen, vad gäller minskningarna, vill jag återigen påpeka att de nivåer på minskningar som EU föreslår inte är tillräckliga för att vi ska ha en tillfredsställande säkerhetsmarginal för att klara tvågradersmålet. Det finns en hygglig chans att vi gör det, men det är långt ifrån säkert. Därför borde man naturligtvis anta ett mål på minskningar som är i linje med att vi ska klara tvågradersmålet.

Jag flaggar för avvikande mening här.

Anf. 158 ORDFÖRANDEN:

Ja, jag känner den risken och noterar det så länge!

Anf. 159 HANS LINDE (v):

Jag är inte speciellt förvånad över att det är >>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<< som har reserverat sig. Det har de gjort förut på de här punkterna, och tyvärr har vi väl konstaterat att inte heller när liknande rådsslutsatser har behandlats tidigare när det inte har varit svenskt ordförandeskap har Sverige valt att stödja de reservationerna när den här typen av mer offensiva skrivningar har efterfrågats av just >>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<.

Jag beklagar det. Jag har gjort det tidigare och gör det nu också. Därför vill jag anmäla avvikande mening. Jag anser att Sverige bör stödja den >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<reservationen när det gäller skrivningar om finansiering på detta område.

Anf. 160 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru ordförande! Det finns risk att jag blir lite för långgrandig även i den här delen, men jag tror att det som man säger från Miljöpartiets och Max sida som handlar om förhandlingstaktik och förtroendeklyftor bottenar i att alla länder har alltför mycket av nationella perspektiv. Man jobbar som att våra politiska frågor avgörs i vårt land, och det är vi som hanterar både problem och möjligheter. Punkt.

Men så ser ju inte världen ut i dag, utan det är mycket mer komplexitet och gränsöverskridande. Det är många utmaningar men också väldigt mycket möjligheter där man kan göra mer tillsammans. Det är därför som jag tycker att det europeiska samarbetet är en fantastisk sak både för miljön och för många andra av de här frågorna, inte minst fattigdomsbekämpning.

Jag skulle för 20 år sedan aldrig ha kunnat drömma om att jag skulle sitta med estniska vänner som nu själva börjar bli biståndsgivare. De har gått från mycket låga nivåer och med erfarenheter från att ha varit biståndsmottagare till att nu vilja vara med och forma en agenda där vi tillsammans bekämpar den stora strategiska utmaning som världsfattigdomen utgör. Det är en enorm kraft i detta EU-samarbete på det här området som engagerar oss och dessa sakfrågor som vi nu diskuterar där EU ger en mycket bra potential.

Det som är problemet i EU:s förhållningssätt när man förhandlar om till exempel handelsavtal är att man ibland har kopierat de här frågorna, och man har för mycket särintressen eller håller förhandlingsmandat som att ett plus ett alltid blir två.

Jag är bara låtsasekonom, men jag har i alla fall sett många gånger att när man samarbetar kan man faktiskt öka uteffekten av saker och ting. Vi måste naturligtvis lära oss ett annat förhållningssätt i den internationella förhandlingsdiplomatin där vi inte löser frågorna utifrån de här strikta, låsta förhandlingsperspektiven utan kan ha en mer global ansats. Jag tycker mig börja skönja detta nu med klimatutmaningen. Men det finns naturligtvis mycket kvar att göra.

Men min slutsats, fru ordförande och nämndens ledamöter, är att vi inte bara kan agera som om Sverige ensamt bestämmer allting i Europeiska unionen eller tro att vi på egen hand kan åstadkomma världsförändringar. Jag tror att vi gör det i samarbete med andra. Det är därför, precis som Hans Linde säger, som vi ibland har valt att kanske inte i rådsslutsatser ta den tuffaste ståndpunkten för att torpedera hela det gemensamma och mycket mödosamma arbetet.

Men jag kan lova er att är det någon minister som verkligen skapade riktig oreda när vi senast diskuterade ODA-nivåerna och som hade ett uppriktigt samtal med inte minst våra nya medlemsstater och goda vänner i Öst- och Centraleuropa om vikten av att faktiskt jobba med ODA eftersom de själva erkänner att de har haft nytta av det så var det jag. Jag tror att det är viktigt att de som nu upplever extrema finansieringspro-

blem och har svårt att hänga med i den här stora utvecklingen som sker på området måste ha en chans att få komma med i detta och att vi har gemensamma rådsslutsatser.

Alternativet och den rekommendation som vi får från oppositionen är att vi inte ska ha några rådsslutsatser. Då ska vi i så fall åka till Köpenhamn och säga att EU inte står enat i synen på hur de fattigaste länderna och anpassningsproblematiken ska kunna vävas in i förhandlingarna. Det är väldigt många som skulle tycka att det var rätt bra eftersom förhandlingarna i dag pågår mellan stora utsläppare och eftersom förhandlingarna mycket fokuseras på att USA och Kina kanske ska kunna komma överens på nivåer *långt* under de mycket ambitiösa mål som EU har satt upp där EU är världsledande bara på sina 20-procentsnivåer och där man om man fick medgivanden med sin indikativa målsättning på 30 procent verkligen har gjort allt vad vi kan för att ta oss långt.

Ni vet själva vilket extremt hårt arbete som ligger bakom att vi har kommit så långt när det gäller utsläppsbegränsningarna.

Om vi inte ökar trovärdigheten när det gäller utsläppsbegränsningarna kommer vi, som nämnden påtalar och som jag mycket väl vet, att få mycket stora problem med att möta anpassningsproblematiken. Det hänger ihop.

De rådsslutsatser vi har och det arbete som har gjorts som förberedelse för detta är något som jag hoppas kunna föra i hamn under rådsmötet.

Anf. 161 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i den här frågan, men noterar avvikande meningar från v och mp.

Vi går till punkt 4, Samstämmighet för utveckling – i debatten även kallat PCD.

Rent tekniskt är frågan ny i nämnden. Det finns utkast till slutsatser. Det är tidigare omnämnt.

Anf. 162 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru ordförande! Jag nämnde detta inledningsvis. Vi har varit inne lite på detta.

Vi får nu ett politiskt ramverk för framtagande av ett operativt arbetsprogram för Policy Coherence for Development inom EU som är mycket mer fokuserat, strategiskt och partnerskapsinriktat. Ansatsen är att fem prioriterade områden ger prioriterat fokus.

Det arbete som Sverige har lagt ned inom PGU bildar skola för hur EU-kommissionen försöker arbeta med detta operativt för att se hur man ska kunna lösa de oändliga policykonflikter som finns inom EU när det gäller att ha en sann global utvecklingspolitik.

Här finns mycket att göra. När man nu har identifierat handel, klimat, livsmedel, migration och säkerhet hoppas jag att vi får anledning att återkomma till en hel del av frågorna i nämnden i takt med att kommissionen återrappporterar.

Jag tycker att det har varit intressant att jobba med de här slutsatserna. Vi ser att vi har kunnat tillföra mycket.

Vi har också understrukit och förstärkt det vi tycker är bra. Vi har sett till att användandet av nya begrepp som Whole of the union approach och ODA plus är något som vi inte är mogna att ta in i rådsslutsatserna. Som ordförande har vi sett till att så inte sker just nu.

Anf. 163 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens standpunkt.

Vi går till punkt 5, ODA-åtaganden, frukostdiskussion. Frågan var uppe i nämnden senast den 15 maj. Då fanns det stöd för regeringens standpunkt med avvikande mening från v.

Hur skarp är frågan nu? Jag utgår ifrån att frukostdiskussionen är ganska informell. Låt oss höra vad biståndsministern säger.

Anf. 164 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Det är väldigt informellt. Det är inlagt för att det ska bli ett meningsfullt utbyte när det gäller vilka hindren är för att uppnå de biståndsnivåer som man är bunden att uppnå och vad det långsiktigt riskerar att få för betydelse för EU:s trovärdighet.

Det är naturligtvis ett samarbete med det kommande spanska ordförandeskapet som har att hantera frågan mer skarpt under våren 2010.

Anf. 165 ORDFÖRANDEN:

Det innebär att det är en informationspunkt för vår del.

Vi tackar för informationen.

Det är inga fler biståndsfrågor. Vill biståndsministern lägga till något?

Anf. 166 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru ordförande! Eftersom vi närmar oss den 1 december, internationella aidsdagen, vill jag för ordningens skull säga att vi har rådsslutsatser som handlar om framsteg inom det europeiska handlingsprogrammet mot hiv/aids, tuberkulos och malaria genom yttre åtgärder. Det är inte något som är politiskt kontroversiellt här i Sverige. Jag vill bara uppmärksamma nämnden på att det arbete som inleddes 2005 och där Sverige var mycket engagerat fortskrider och att man rapporterar om detta.

Anf. 167 ORDFÖRANDEN:

Även den finns på A-punktslistan, om jag har förstått det rätt.

Anf. 168 CARINA OHLSSON (s):

Biståndsministern lyfte inledningsvis upp frågor om jämställdhet och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och sade att man inte satte jämställdhetsfrågan högst på dagordningen under det svenska ordförandeskapet men att man kommer att göra det under det spanska ordförandeskapet.

Jag tror att det är viktigt att med kraft lyfta upp den. Som ministern sade gäller det att hålla kvar de nivåer vi har nu.

Vi har haft det uppe här tidigare. Ministern sade att det gäller både internt inom EU och gentemot andra länder.

Om vi hör att ministerns kolleger i parlamentet till exempel har en annan ståndpunkt färgar det naturligtvis hur man tänker i de här frågorna i Sverige. Jag håller med om att det gäller att ha kvar den ambitionsnivå som vi har nu.

När man till exempel diskuterar Stockholmsprogrammet har man fått signaler som inte är så bra när det gäller sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Jag vill skicka med att jag helt stöder det som biståndsministern sade.

Anf. 169 ORDFÖRANDEN:

Jag antar att Carina Ohlsson syftade på Europaparlamentet.

Anf. 170 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Eftersom frågor om kvinnors rättigheter är så prioriterade för den här regeringen har vi paradoxalt nog valt att inte ha det som en av våra prioriteringar med rådsslutsatser under vårt år. Vi har snarare valt att jobba på bredden med det.

Jag tycker att vi fick bra diskussioner under European Development Days. Vi har också haft många globala förhandlingar inte minst vid 30-årsjubileet för FN:s kvinnokonvention och 15-årsjubileet för befolknings- och utvecklingskonferensen och i arbetet rent allmänt med millenniemålen.

Under den här tiden har FN:s säkerhetsråd antagit nya resolutioner när det gäller 1888 och 1889. Vi ser att mycket av arbetet har förts vidare.

När det gäller de här känsliga frågorna tycker jag att vi snarare har sett till att jobba aktivt. Det syns inte i rådsslutsatser. Vi har försökt hålla fanan högt och i alla möjliga sammanhang påtala vikten av att arbetet inte stannar av utan snarare förstärks.

Det spanska ordförandeskapet har inte presenterat sina prioriteringar. Jag är inte säker på att det spanska ordförandeskapet kommer att lyfta upp kvinnor och kvinnors rättigheter som en av sina prioriteringar under ordförandeskapet.

Det kommer att vara nya ordningar med Lissabonfördraget, men jag utgår ifrån att de som jobbar med utvecklingsfrågor kommer att få jobba vidare med det inom ramen för hur vi ska hantera rådskonstellationer.

Något som det spanska ordförandeskapet har att hantera och som de inte kan komma ifrån är ODA-nivåerna. Där är man förbunden att från 2010 till 2015 visa hur ODA-nivåer uppfylls. Den frågan återkommer vi till.

Jag hoppas att vi får möjlighet att redogöra mer för vad vi gör på SRHR-området även då vi inte är ordförande.

Anf. 171 ORDFÖRANDEN:

Det spanska ordförandeskapet har väl uttalat att jämställdhet står mycket högt på agendan. Det är bara att hoppas att det gäller även i de här frågorna.

Anf. 172 STAFFAN DANIELSSON (c):

Jag har en avslutande kommentar.

Biståndsfrågorna är väldigt viktiga med bäring på människor över hela världen. EU och Sverige betyder mycket.

Den senaste timmen här i EU-nämnden har varit väl använd. Jag tycker att biståndsministern engagerat och fullödigt har redovisat hur Sverige driver på frågorna.

Jag vill bara uttala min uppskattning för det och önska lycka till i det fortsatta jobbet under EU-ordförandeskapet.

Anf. 173 HANS LINDE (v):

Jag vill inte starta en ny diskussion, men jag måste göra en kommentar när biståndsministern lyfter upp SRHR-frågorna på det här sättet.

Jag håller inte riktigt med om verklighetsbeskrivningen att man har lyft upp detta på många områden. Vi hade en utförlig föredragning i utrikesutskottet inför EDD. Det fanns kritik från utrikesutskottet för att de här frågorna saknades. Därför lade utrikesutskottet tryck på regeringen att lyfta upp frågorna. Vi saknade det i regeringens egen planering.

När det gäller 15-årsjubileet och Kairodeklarationen hade man ett högnivåmöte i Addis Abeba för två veckor sedan. I det mötet deltog ingen representant från den borgerliga regeringen. Däremot var bland annat den nederländske biståndsministern där.

Två riksdagsledamöter från oppositionen deltog; jag var den ene.

Jag håller inte riktigt med om verklighetsbeskrivningen. Det har funnits många utrymmen och många möjligheter där man hade kunnat lyfta upp SRHR-frågorna tydligare och mer effektivt än man har gjort under det svenska ordförandeskapet.

Anf. 174 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m):

Fru ordförande! Jag vill tacka för att jag fick använda den här timmen tillsammans med er – jag ber om ursäkt för att det drog ut lite på tiden. Vi ses ju inte så ofta.

En av grundbultarna till framgång på detta område under det svenska ordförandeskapet tror jag är att vi har ett starkt engagemang för den här typen av frågor. Det finns, med vissa reservationer, ett starkt stöd för att vi gemensamt ska jobba effektivt och resultatinriktat för att åstadkomma något mot fattigdomen i världen utifrån de fattiga människornas perspektiv och rättighetsperspektivet.

När regeringen inte har förmåga att vara med på möten som det i Addis Abeba är det bra att oppositionens företrädare är där som svenska representanter och diskuterar SRHR-frågor. I sak har vi inga åsiktsskillnader. Vi jobbar gemensamt med detta och har någon form av stafettpin-nar som löper mellan oss.

Jag välkomnar en granskning av vad vi har gjort och vad vi hade kunnat göra bättre. Jag medger att vi inte har hunnit och orkat med allt överallt, men jag tror inte att någon kan påstå att de här frågorna har tagit ett steg tillbaka under det svenska ordförandeskapet.

Jag kände att det fanns en risk för det med tanke på vad ledamöter har redogjort för. Det var diskussioner i Europaparlamentet och diskussioner i många medlemsstater som hade kunnat innebära en risk för att vi inte kunde få så bra ståndpunkter som de EU har haft i globala sammanhang under året.

Vi kanske får anledning att återkomma till en utvärdering.

Jag vill tacka för samrådet och tycker att det känns skönt att ha det här argumentationsunderlaget med mig inför det möte som jag ska hålla på tisdag.

2009/10:8
13 november

Anf. 175 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar biståndsministern och hennes medarbetare för i dag och önskar trevlig helg och lycka till på rådet.

6 § Ekonomiska och finansiella frågor (budget)
Statssekreterare Hans Lindblad
Återrapport från ministerrådsmöte den 10 juli 2009
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 19 november 2009

Anf. 176 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar statssekreterare Hans Lindblad med medarbetare välkomna.

Vi är då på punkt 6 på den gula agendan som rent formellt börjar med återrapport från budgetmötet i Ekofin i juli. Detta är ett steg i en process som vi så att säga avslutar nu.

Är det något specifikt i fråga om återrapporten som statssekreteraren eller någon av ledamöterna vill ta upp nu kan de göra det innan vi återkommer till det som nu ligger i budgetbehandlingen. Jag finner inte att någon vill tillägga något eller fråga något när det gäller återrapporten. Då lägger vi den till handlingarna och tackar för informationen.

Vi går då in på information och samråd inför det kommande rådet.

Statssekreterare Lindblad informerade finansutskottet i dessa frågor i tisdags den 10 november.

Jag utgår också från att vi sambehandlar punkterna 4–7, alltså de budgetrelaterade. Det känns logiskt, och det såg ut så i den kommenterade dagordningen. Går det bra för statssekreteraren att vi pratar om budgeten och fattar beslut? Jag finner så.

Då har vi först punkt 3, Presentation av revisionsrättens årliga rapport.

Vi kommer strax att få information från Lars Heikensten. Men vill Hans Lindblad säga någonting om denna informationspunkt som står på agendan?

Anf. 177 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Nej, men vi välkomnar rapporten. Lars Heikensten kommer att visa att det finns en hel del saker kvar att göra. Sverige kommer väl ut. Men vi välkomnar rapporten som den är, och den kommer att presenteras för oss på budgetmötet i Ekofin.

Anf. 178 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen i den frågan. Vi återkommer till den sakfrågan alldeles strax.

Då kommer vi till punkterna 4–7 som gäller själva budgeten. Det finns underlag utsänt i den kommenterade dagordningen med tillhörande uppställning om rådets och Europaparlamentets olika förslag i olika omgångar och så vidare.

Anf. 179 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Det är trevligt att vara här igen. Med mig har jag Peter Sandwall som är departementsråd på Finansdepartementet och Julia Hagberg som är departementssekreterare. Jag hoppas att ni har fått en del OH-bilder som kan vara bra att titta på.

Anf. 181 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Vi har fått besked om att de skulle kopieras och ges till er.

Anf. 182 ORDFÖRANDEN:

Det kommer säkert att ske nu. Men vi får börja muntligt så länge.

Anf. 183 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Inledningsvis måste jag sätta denna budgetprocess i sitt sammanhang. Vi är väl medvetna om att vi har en ekonomisk kris i Sverige, i Europa och i övriga delar av världen. Det är en sak.

Sedan har vi nyligen valt ledamöter till Europaparlamentet. De är hungriga, de är nya, de vill göra avtryck, och de är expansionistiska.

Vi har en överenskommelse mellan rådet, parlamentet och kommissionen – det var då det gamla parlamentet – om att finansiera den resterande delen av den europeiska ekonomiska återhämtningsplanen. Det handlar om att finansiera ytterligare 2,4 miljarder euro inom årsbudgetförhandlingarna. Dessa medel var inte inkluderade i kommissionens förslag utan finansiering ska plockas fram den 18 november. Jag hoppas ni vet att förlikningen inte kommer att ske den 19 november utan den 18 november till följd av att det blir ett europeiskt råd då. Det stökar till det lite grann för oss att man byter dag.

Till detta kommer att ett antal länder – det var 20 och blev sedan 21 – begärde att få inrätta en mjölkfond. Det tycker parlamentet är en jättekul idé. Det är också ett kärnkraftverk i Bulgarien som ska avvecklas, och man tycker att vi ska skicka pengar till det. Kommissionen har därför kompletterat sitt ursprungliga förslag med två ändringsskrivelser för att hantera dessa saker. Detta har inte gjort jobbet enklare. På toppen av detta är vi mycket glada att vi har fått ett nytt fördrag på plats, men det innebär också utgifter och krav på budgeten.

Man måste se förhandlingarna om årsbudgetarna i ett flerårigt perspektiv från 2007 till 2013 där det finns utgiftstak för varje år. Taket för de så kallade åtagandena för 2010 ligger på 1,19 procent av bni och betalningsbemyndigandena ligger på 1,14 procent av bni.

På en av bilderna kan ni se en processbild på när de olika budgetarna och tilläggsbudgetarna har kommit i kronologisk ordning. Jag går direkt in på det som vi ännu inte har pratat om. Vi har pratat om den preliminära budgeten från kommissionen som ni har fått information om. Vi har också pratat om vår första behandling.

Anf. 184 ORDFÖRANDEN:

Här kommer vi rätt långt med tabellen från den kommenterade dagordningen, eller hur? Den har rimligen alla.

Anf. 185 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Sedan finns det en ändringsskrivelse som rör Palestina, klimat och bananer. Där föreslår kommissionen ytterligare 95 miljoner euro för återuppbyggnadsprocessen i Palestina, 50 miljoner för stöd till klimatan-

passningar och utsläppsminskningar i tredjeland och en ny budgetlina för omstruktureringsstöd till bananexporterande länder.

Sedan kommer i kronologin Europaparlamentets första behandling. Man ökar de så kallade åtagandena med 4 miljarder euro i förhållande till vad rådet föreslår, och man ökar betalningarna med 7 miljarder i förhållande till vad rådet föreslår. Är detta mycket? Ja, det är väldigt mycket. Vi ska komma ihåg att omslutningen ligger någonstans runt 120 miljarder. Det är alltså stora ökningar.

Dessa ökningar omfattar en finansiering av det andra steget av den ekonomiska återhämtningsplanen på 2,4 miljarder euro. De omfattar också ett förslag till en permanent fond på 300 miljoner för mjölkbönderna.

Sammantaget kan vi konstatera att parlamentet fortsätter på den budgetexpansiva linje som man har haft under de senaste åren.

Sedan har vi ändringsskrivelse nr 2 om förslag till revidering av budgetramarna. Det handlar om finansiering av det andra steget i återhämtningsplanen. Ändringsskrivelsen omfattar också en uppdatering av prognoserna för jordbruk och förslag till ytterligare utgifter 2010.

Man gör en revidering av budgetramen för att hantera finansieringen av återhämtningsplanen. Men det innebär inte en revidering sett under sjuårsperioden 2007–2013, vilket också är i linje med att det inte skulle bli så, i linje med den överenskommelse som man slöt i april.

Kommissionens finansieringsförslag innebär 1,6 miljarder euro för energiprojekt och 0,4 miljarder för bredband av de totalt 2,4 miljarderna som skulle göras tillgängliga. Detta görs tillgängligt genom att man drar ned på marginalen för jordbruk och administration för 2009 och för över det till den så kallade rubriken 1 a. Man gör också neddragningar på jordbruk, administration och sammanhållningspolitiken för 2010 och allokera om det till 1 a.

Man har emellertid inte lyckats hitta finansiering för motsvarande 258 miljoner euro utan lämnar glatt till oss att fixa till detta i förlikningen den 18 november. Det är inte enkelt – man har dammsugit och sökt finansieringen på alla håll och kanter. Sedan föreslår man att 75 miljoner euro ska skickas till avvecklingen av det bulgariska kärnkraftverket Kozloduy, och 280 miljoner ska gå till extraordinära åtgärder inom mjölksektorn.

Jag vet inte om ni har fått några bilder på vår andra läsning, men vi befinner oss i ett läge där vi har en kvalificerad majoritet i rådet för ett kompromissförslag som i stora delar innebär att rådet återgår till den första läsningen. Det har varit en komplicerad förhandling där ett antal länder motsatte sig lösningen. I slutändan var det ett land som röstade emot i Coreper.

Vår kompromiss innehåller 95 miljoner euro för Palestina. För de övriga åtgärderna i ändringsskrivelsen, det vill säga stöd till bananexporterande länder och miljö, tycker vi att man befinner sig för tidigt i beslutsprocessen för att fatta sådana beslut i dag. Vi lägger in finansiering av återhämtningsplanen enligt kommissionens förslag, och vi noterar att vi har 258 miljoner kvar att hitta. Vi lägger in Kozloduy med 75 miljoner euro och mjölkstöd motsvarande 280 miljoner. Vi gör sedan en del andra mindre förändringar.

Vi har också som en kompromiss med parlamentet accepterat att de drar ned på sin egen administration med 21 miljoner euro för att på det sättet bidra till att finansiera återhämtningsplanen. I övrigt innebär vår kompromiss en återgång till den första läsningen. Vårt kompromissförslag innehåller också fem deklARATIONER, men dem tänkte jag inte gå in på.

I förhållande till parlamentet, som vi ska komma överens med, skiljer sig buden med 1,2 miljarder euro på åtagandena och hela 6 miljarder på betalningarna. Det är det vi på ett eller annat sätt ska förhandla ihop. Vi vill ge så lite som möjligt, och de vill ha så mycket som möjligt. Man ska komma ihåg att skillnaden gäller trots att parlamentet inte beaktat delar av ändringsskrivelsen, bland annat Kozloduy och revideringen av jordbruksutgifterna.

Det kommer helt enkelt att bli marigt, tror jag. De överskuggande frågorna är finansieringen av återhämtningsplanen, parlamentets önskan om att ha en permanent mjölkfond – vi har sagt att vi kan acceptera en tillfällig – och betalningsnivåerna, som enligt vårt sätt att se det är på tok för höga. Dessutom saknas det alltså 258 miljoner euro.

Vad har vi då för möjligheter att arbeta med? Ja, det är att krama ut ytterligare outnyttjade medel ur 2009 års budget. Möjligen kan vi med gemensamma krafter vrida om armen på kommissionen så att det kommer fram lite mer där, men de har gjort väldigt mycket och man ska inte räkna med att det finns några stora framgångar att nå där. När det gäller marginalerna på 2010 års budget tror jag att man på marginalen kan göra justeringar, men det kommer inte att räcka. Möjligen kan man göra ytterligare någon omprioritering. Sedan har vi också flexibilitetsinstrumentet, som uppgår till 310 miljoner euro för 2010. Det är något vi ogärna vill använda, men det kommer vi att behöva göra i vår förlikning.

En sista utväg är att skjuta en del av finansieringen av återhämtningsplanen till 2011. Rådet har skrivit en deklARATION om att vi inte vill göra det, utan vi vill lösa det inom 2010, men det är en möjlighet. Parlamentet tar också upp den i våra diskussioner, och hur mycket hot det är vet jag inte. De vill naturligtvis väldigt gärna lösa finansieringen av återhämtningsplanen i 2010 års budget, men det är en möjlighet.

Vi står långt ifrån varandra i dag; det är bara att konstatera. Vi kommer att närma oss. Vi kommer som vanligt att sträva efter att budgeten ska vara effektiv, återhållsam och ändamålsenlig samt att den ska begränsa våra utgifter. Det kommer vi att fortsätta att göra, men vi måste också – och det säger alla som sitter i denna stol till er – få ha ett visst svängrum och möjlighet att kompromissa.

Dock är vi bakbundna också av vårt eget råd, för även om vi för närvarande har en väldigt bred majoritet på papperet – det är bara ett land som röstar emot – är det ganska bräckliga förhållanden. Man står och balanserar på en egg. När det gäller vårt förhandlingsutrymme inom rådet kommer jag alltså att vara väldigt begränsad utifrån mina kolleger, och vi får helt enkelt se hur det ska gå till. Jag stoppar där.

Anf. 186 ORDFÖRANDEN:

Jag vill ställa en följdfråga. Det är mycket riktigt så att ordförandeskapet behöver förhandlingsmandat och att vi här förstår inte, ens om vi skulle vilja, kan bestämma hur 27 länder ska tycka. Däremot prövar vi

här i nämnden regeringens upplägg inför förhandlingar i frågan, och jag vill be statssekreteraren att precisera något inom till exempel vilka områden och poster som eftergifter mot Europaparlamentet kan tänkas göras och i vilka det är extra viktigt att hålla emot, om det finns sådana avvägningar som redan är gjorda. Det bör nämligen rimligtvis ingå i regeringens upplägg inför förhandlingarna.

Anf. 187 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Jag anser att det kommer att bli oerhört svårt även legalt att kunna acceptera en permanent mjölkfond, som ett exempel. Jag kommer att verka för att vi ska utnyttja varenda outnyttjad spänn – euro – från 2009. Jag inser att vi kommer att behöva göra omfördelningar. Det är ett väldigt motstånd från parlamentet på vissa punkter i de förslag som kommit från kommissionen, bland annat inom marginalen på rubrik 5. Där måste vi nog göra någonting. Det är min bedömning efter gårdagens trilog som jag hade med dem; det var mycket skrik om det.

Flexibilitetsinstrumentet kommer jag inte att komma undan med att inte utnyttja. Där måste uppgiften bli att begränsa det. Jag vet inte riktigt var gränsen för vad mina kolleger tål går, men det får vi helt enkelt se. Jag vill väldigt gärna lösa återhämtningsplanen, och det tror jag att alla vill.

När det gäller 6 miljarder mer i betalningar går vi bara inte med på det.

Anf. 188 ORDFÖRANDEN:

Tack för det! Du har också enigt stöd här i huset både för att vara generell budgetrestriktiv och för att vilja hålla tillbaka just jordbrukssubventionerna så mycket som möjligt. Det är välbekant och därför bra att markera just på de punkterna.

Jag ger nu ordet till vice ordföranden.

Anf. 189 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Tack för redogörelsen! Vi är helt överens om att budgeten ska vara väldigt stram. Ibland känns det som att det bara är Sverige som har den inställningen när man ser på siffrorna som kommer fram och som är oerhört stora när det gäller återhämtningsplanen och i andra delar.

Parlamentet vill ha en ständig mjölkfond, och några här runt bordet kanske är väldigt glada. De flesta av oss är dock mycket skeptiska. Dessvärre finns det många jordbruksprodukter där priserna går upp och ned, så man kan ju till slut inrätta hur många fonder som helst just när det gäller detta. Det är fullständigt orimligt.

Att vi ska ge ökade avgifter klarar ju Sverige av, men en del av länderna i EU har en väldigt svag och dålig ekonomi. Vad säger de om att plötsligt få nya miljoner som ska betalas in?

Anf. 190 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

EU:s budget är alltid balanserad, och det betyder att det i genomsnitt finns lika många nettobetalare som nettobidragstagare. Sedan kan man också dela upp det på rubriker och se att om vi satsar 1 krona på rubriken 1 får vi i Sverige tillbaka lite mer än 1 krona, så det är en bra deal för vår

del. Men ser man på jordbruk är det klart att det är väldigt många länder som vinner på det och därför är positiva till det. Det finns dock ett motstånd i rådet till detta.

I parlamentet är det däremot hemskt. Jag stod i plenum i parlamentet och sade att de vill ha 10 procents ökad budget i en situation där länderna i Europa har ett 7-procentigt underskott – 7 procent i underskott! Jag fick då skäll av parlamentet, och döm om min förvåning när de svenska parlamentarikerna, som ändå på något sätt blivit valda av svenska människor, står och argumenterar för ruskigt mycket mer pengar. Det är inte bara oppositionen, utan det är också vi själva.

Där tycker jag att man skulle ta våra kolleger, vrida om öronen på dem och säga vad vi i Sverige tycker om detta och att de kanske kunde driva en svensk linje i frågan. Det gör de inte, utan det gnälls över att det är för lite pengar till allting. Jag tycker att det är hemskt. Där finns alltså absolut inget motstånd, utan det finns motstånd bland länderna. Det finns ingen förståelse alls i parlamentet om att man skickar notan hem till landet. Det tycker jag att vi skulle ringa till våra parlamentariker och säga någonting om.

Anf. 191 ORDFÖRANDEN:

För moderat del gör jag det tämligen ofta, ska jag säga. Jag lovar att göra det igen.

Ordet går vidare till Carina Ohlsson och därefter Börje Vestlund.

Anf. 192 CARINA OHLSSON (s):

Jag ska hjälpa till att hålla i öronen eller vad det nu var vi skulle göra. Vi kanske även ska sätta för munnen ibland.

Min fråga handlar om mjölksektorn och stödet där. Jag hoppas verkligen att du orkar hålla emot så att det definitivt inte blir något permanent stöd. Egentligen vill vi inte ha något stöd alls eller att man skulle gå in med dessa pengar. Vi närmar oss mer och mer att reformera jordbrukspolitiken, och får man i det här läget ett permanent stöd känns det verkligen som en än större fara än det har varit tidigare. Det finns alltså ett starkt stöd från oppositionen att inte inrätta permanenta stöd, i alla fall här ifrån riksdagen.

Anf. 193 BÖRJE VESTLUND (s):

Det jag saknade i detta dokument var den svenska ståndpunkten. Jag förstår att man när man är ordförandeland måste ha ett förhandlingsmandat snarare än en traditionell, väldigt bestämd ståndpunkt. Att man måste ha ett öppet mandat kan jag förstå. I denna sal och i detta hus har vi dock faktiskt en enighet, och det har vi också i husen lite norr om oss. Vi är fullständigt eniga om att det sätt på vilket parlamentet gång på gång hanterar detta är vansinnigt. För vår del kan jag säga att vi ibland har haft samtal med våra parlamentariker, men de är totalt oförstående. Det är det som är så knepigt; de förstår inte våra ståndpunkter. Så enkelt är det.

Jag har ett par frågor. Jag tycker egentligen att vi som standardskrivning ska ha 1 procent av bni. Vi har i denna sal varit väldigt överens om att vi ska sträva mot det målet, även när vi måste dra i gång och börja kompromissa. Jag förstår också att man måste göra det, i synnerhet när man är ordförandeland.

2009/10:8
13 november

Det andra jag skulle vilja fråga handlar om dessa ständiga Medelhavsjordbruksprodukter som man gång på gång ska göra undantag för. Detta kommer upp med jämna eller ojämna mellanrum på olika sätt – oftast är det naturligtvis bland jordbruksministrarna, men det kommer upp även i dessa sammanhang. Det är nästan alltid Medelhavet som är med och spökar. Min fråga är: Är det inte dags att man försöker vara väldigt tydlig mot Medelhavsländerna när det gäller dessa frågor? Det har varit olivolja, och det har varit vin. Det har varit mycket under de här åren när det gäller just Medelhavsprodukter, och min fråga är vad regeringen tänker göra med detta.

Anf. 194 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Vad gäller mjölken känns det skönt att höra att jag har ett massivt stöd. Jag hade inte förväntat mig någonting annat. Vi ska göra det här tillfälligt. Jag ska inte lova någonting, men jag tror att det ändå blir som så.

Beträffande mjölk över huvud taget kan vi tycka hur illa vi vill om det, men när 20 länder samlas på ett ställe utan att berätta det för de övriga 7 i någon större utsträckning och ett 21:a land ansluter sig till det befinner vi oss i ett lindrigt underläge. Det är inte så mycket vi kan göra åt saken.

Det är klart att man kan formulera den svenska ståndpunkten tydligare; det kan vi göra till nästa gång.

Vad gäller undantaget för Medelhavsjordbruksprodukter är jag ingen expert. Jag vet att vi ska få en översyn av jordbrukspolitiken. Det finns krafter som försöker med tricks för att på olika sätt mer eller mindre blockera det. Så hamnar man i någon form av kompromiss som väldigt få var med att förhandla om, och det blir inte bra. Det gäller att hålla i så att vi inte blir bortspelade. Det finns starka krafter som jobbar emot oss. Det här är någonting som jordbruksministern måste svara på i större utsträckning. Men vår del i det hela är att se till att vi får en så bra översyn som möjligt. Det är det som är vår chans.

Anf. 195 ULF HOLM (mp):

Tack så mycket för föredragningen. Vi har fått svar på ganska många frågor hittills.

Du menar att den svenska inställningen är att vi absolut inte ska gå med på mjölkbudgetlinjen alls? Den är inte kompromissbar, som jag uppfattar den. Det skulle jag gärna vilja ha ett besked på. Det är egentligen få i det här rummet som vill ha mjölkstödet över huvud taget, än mindre tillfälligt och allra minst permanent. Det tror jag är ganska viktigt.

Jag förstod inte detta med återhämtningsplanen. Vad jag minns från i våras då den presenterades från kommissionen var att den i princip var finansierad. De antydde det i alla fall. Nu är det uppenbart att den inte är finansierad. Som motståndare till den finansieringsplanen, där jag inte gillade alla de satsningar som görs utan bara det som handlar om vind- och solenergi och några saker till, tycker jag att det är helt okej att man skjuter på den till 2011. Man skjuter upp investeringarna i fossilnäten och så vidare. Jag tycker att det borde vara en öppning att skjuta på den till 2011.

Det är väldigt förvånande när statssekreteraren säger att 20 länder träffades separat och ställde 7 länder inför fullbordat faktum. Går det till så, med så där stora förmöten? Tar inte Sverige initiativ till att försöka samla en tillräcklig majoritet för sina frågor som ordförandeland? Det känns som ett inte helt okej förhandlingssätt. Det blev jag lite förvånad över.

Slutligen håller vi i Miljöpartiet fast vid vår avvikande mening som vi hade redan i somras om detta. Jag tänker inte repetera alla våra invändningar mot EU:s budget, för dem har ni hört några år nu.

Anf. 196 ORDFÖRANDEN:

Den avvikande meningen är noterad. Bara så att alla vet det – de flesta är väl bekanta med det – kan jag säga att vi har diskuterat den tillfälliga mjölksituationen vid flera samråd med framför allt jordbruksministern. Det har till och med varit upp på toppmötesnivå.

Anf. 197 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! Jag ska inte förlänga debatten om mjölken, för där är vi fullständigt överens. Jag har några nyfikenhetsfrågor. Ligger de här 140 550 miljonerna inom de 1,19 procenten? Det är det som ligger och spökar. Man måste ovillkorligen förbruka alla pengarna. Det är den ena frågan.

Var de här 21 länderna samma länder som samlades just när det gäller mjölken, eller var det divergens däremellan? Kan det land som röstade mot möjligen vara det som producerar Citroën och Renault?

Sedan skulle jag möjligen kunna föreslå statssekreteraren att inom ramen för budgeten 1,19 procent hitta en budgetkurs för Europaparlamentet.

Anf. 198 ORDFÖRANDEN:

Även i Ekofinsammanhang får man ange länder som man behöver och vill. Om det behöver hemligstämplas efteråt går det bra.

Anf. 199 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag har en mycket kort fråga, jag kanske inte lyssnade tillräckligt väl. Jag hittade inte i papperen som jag försökte snabbläsa det som avser bananexportländerna. Det är en liten upplysning jag vill ha där. Avser det medlemsländer, eller avser det andra länder i förhållande till EU? Kan jag få sakupplysning om det?

Anf. 200 ORDFÖRANDEN:

Jag hade satt upp mig på talarlistan för att fråga om bananerna. När ord som hemskt och dumt redan är använda kom jag att tänka på exportsubventioner som vi har mycket massivt, sju partiers, stöd emot, i alla fall deras former. Ibland är man nödd och tvungen till både det ena och andra på EU-nivå, och därför är det relevant att få klarhet även i den här frågan.

Anf. 201 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Det där med 140 miljoner känner jag inte till, så där kommer en av mina medarbetare att svara. Exakt vad den bananexporterande budgetlinjen innebär kommer Julia Hagberg att återkomma till strax.

Mjölk: Ska vi hålla mot helt eller inte? Jag tror inte att det kommer att bli så att vi sitter och dömer av punkt för punkt när vi förhandlar budgeten, utan det blir ett paket. Det kommer att bli take it or leave it. Jag tycker att det skulle vara mycket olyckligt om man som ordförande röstade emot en budget som man ska vara med och förhandla fram även om den sedan skulle gå igenom, att man skulle ställa sig på minoritetssidan som röstar emot. Vi gillar inte mjölken, men nu har man bestämt sig för att man ska ha de här 280 miljonerna tillfälligt. Jag ser inte riktigt värdet av att rösta emot det, utan budgeten är en helhet.

När jag berättade om återhämtningsplanen vid ett tidigare tillfälle nämnde jag att den var till hälften finansierad. Den var på 5 miljarder ursprungligen, och det saknades finansiering på 2,4 miljarder. Det fanns förhoppningar om att i större utsträckning kunna använda outnyttjade medel, men de senaste beräkningarna från kommissionen har inte uppfyllt förväntningarna. Jag är inte så säker på att jag uttalade så stora förväntningar här. Men vi hade en hel del förväntningar på att det inte skulle bli fullt så komplicerat.

Att skjuta finansieringsplanen till 2011 är en möjlighet men ingen önskan från rådet. Men det är en möjlighet, som jag nämnde i min inledning.

Det är klart att vi samlar ihop länder för att förhandla och diskutera våra positioner. Det gör vi alltid, och det har vi gjort även när vi inte var ordförande. Men vi kanske låter bli att göra det så fruktansvärt tydligt. Här var det 20 länder som träffades, och så var det ett 21:a land som anslöt sig. Det var jordbruksministrar.

Landet som röstade emot, ni får hemligstämpla det, var>>> **Hemligt enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. De gör inte Renault än vad jag vet.

Vad gäller mer information om budgetlinjen för bananer vänder jag mig till Julia.

Anf. 202 Departementssekreterare JULIA HAGBERG:

Budgetlinjen om stöd till omstrukturering för bananexporterande länder är en lång historia. Under lång tid har före detta kolonier till europeiska länder åtnjutit förmånliga handelsavtal med EU. De har haft möjlighet att exportera bananer väldigt förmånligt. De är tullfria. I takt med de förhandlingar som har skett bland annat i Doha om generella frihandelsavtal har det visat sig att de här avtalen inte har varit förenliga med gjorda överenskommelser. Det har gjort att EU har varit tvunget att sträva efter att avveckla de avtalen.

Syftet med den verksamhet som avses i denna budgetlinje är att åstadkomma ett avtal där man betalar dessa länder pengar för att de ska omstrukturera sina ekonomier. Det är väldigt ensidiga ekonomier som är beroende av bananexport. Därmed ska man köpa sig loss från de här avtalen.

Syftet är att komma bort från de förmånliga avtalen för dessa länder och i stället gå på linjen breda frihandelsavtal. De här avtalen håller på

att förhandlas fortfarande. Man får hoppas att det går att nå fram till en överenskommelse under veckan. Eftersom det inte finns någon rättslig grund för det valde rådet att inte ta ställning till frågan.

2009/10:8
13 november

Anf. 203 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

De här förhandlingarna är en lång historia. Jag ville just ha svar på om det var detta det handlade om. För vår del är det viktigaste att alla länderna i Afrika, oavsett om de har varit kolonier eller inte, får lika behandling. I det här fallet är det fråga om bananexport. Det är väl så vi ska uppfatta svaret, antar jag. Jag tolkar det så.

Anf. 204 ORDFÖRANDEN:

Det gör jag också. Gör statssekreteraren någon annan tolkning?

Anf. 205 Statssekreterare HANS LINDBLAD:

Nej. Vi har en fråga kvar att svara på.

Anf. 206 Departementsråd PETER SANDWALL:

Det gällde faktasvar på frågan om dessa 140,5 miljoner. Det är 1,19 procent av bni, så det täcks inom ramen.

Anf. 207 STAFFAN DANIELSSON (c):

Vi är överens om de svenska positionerna. Nu diskuterar vi ekonomi, och sedan kommer jordbruksministern att diskutera själva sakfrågan. Det finns en underliggande verklighet. Det är en väldigt tuff situation för världens mjölkproducenter. I USA har de omfattande stöd. Konkurser inträffar även i Sverige i växande utsträckning, och det gör att den här vägen har öppnats. Detta är en bakgrund som vi alla känner till.

Jag noterar att statssekreteraren öppnar för en tillfällig mjölkfond i någon form, så det kan bli det. Jag kan också ge stöd till statssekreteraren i att är Sverige ordförandeland och jobbar fram en kompromiss är det naturligt att Sverige står bakom den kompromissen.

Anf. 208 ORDFÖRANDEN:

Finansieringen av den tillfälliga fonden måste lösas nu, men de här 280 miljonerna är beslutade av jordbruksministrarna. Det tåget har gått, tyvärr, kan man säga som svensk.

Anf. 209 HANS LINDE (v):

Ulf Holm anmälde avvikande mening tidigare, och det brukar även vi från Vänsterpartiet vanligtvis göra i budgetfrågorna. Det vill jag göra också i dag.

Anf. 210 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar även det.

Jag sammanfattar med att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga men noterar avvikande meningar från mp och v.

Vi tackar statssekreteraren och hans medarbetare och önskar trevlig helg och lycka till.

7 § Jordbruk och fiske
Jordbruksminister Eskil Erlandsson
Återrapport från ministerrådsmöte den 19 och 20 oktober 2009
Information och samråd inför ministerrådsmöte den 19 och 20 november 2009

Anf. 211 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar jordbruksministern med medarbetare välkomna. Vi börjar med återrapporten från mötet den 19 och 20 oktober. Den är utsänd. Jordbruksministern bör få veta att den är indirekt kommenterad i dag eftersom vi pratade ganska mycket mjölk när vi diskuterade budget-Ekofin. Vi har alltså redan ägnat en timme åt detta. Vill jordbruksministern kommentera något vad gäller återrapporten?

Anf. 212 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Jag tackar för möjligheten och är som vanligt beredd att svara på frågor.

Anf. 213 ORDFÖRANDEN:

Några sådana finns inte, så då lägger vi återrapporten till handlingarna.

Vi går in på rådsagendan. Den finns utdelad. Jag ska anmäla att miljö- och jordbruksutskottet informerades i går av statssekreterare Rolf Eriksson.

A-punktsbehandlingen ligger som vanligt utanför. Kl. 16.00 i dag avslutar vi den. Vill någon ställa frågor till jordbruksministern med anledning av A-punktslistan? Jag finner inte så.

Då går vi till punkt 3, Fiske: Förslag till rådets förordning om bevarande av fiskeresurserna genom tekniska åtgärder. Det är en beslutspunkt.

Anf. 214 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Förslaget handlar om att ersätta ett antal gamla förordningar om tekniska regleringar i Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt. Tekniska regleringar hanterar maskstorlekar och andra aspekter på fiskeredskap och även minsta landningsstorlekar och under vilka tidsperioder det är tillåtet eller förbjudet att fiska. Syftet är att skydda fisken, och då främst ung fisk, och att minska att oönskade fångster kastas över bord.

Tanken med förslaget är också att samla all befintlig lagstiftning om tekniska regleringar i en och samma förordning. I nuläget finns tekniska regleringar i flera förordningar, bland annat som en följd av de förvaltnings- och återhämtningsplaner som har antagits för gemenskapens fisken. En hel del tekniska regleringar har även funnits i den årliga TAC- och kvotförordningen.

Tanken är också att den övergripande rådsförordningen ska gälla för alla gemenskapens fisken i Nordsjön medan ett antal kommissionsförordningar ska komplettera förordningen och reglera regionala förhållanden.

Förordningen började diskuteras 2008 men har legat på is sedan det tjeckiska ordförandeskapet eftersom de flesta medlemsstater inte kunde

stödja att en rad beslut skulle flyttas från rådet till kommittéförfarande. En stark invändning var till exempel att maskstorlekar är en politisk fråga och inte en teknisk och alltså hör hemma i en rådsförordning.

Kommissionen lade fram ett nytt arbetsdokument under hösten 2009 efter påtryckningar från det svenska ordförandeskapet. Det finns fortfarande en del utestående frågor, och de kommer därför att diskuteras på rådet. De rör bland annat kommittéförfarandet men också andra frågor som minsta landningsstorlek, minsta maskstorlek och den så kallade one net rule som numera har ändrats till one mesh rule.

Ordförandeskapet arbetar tillsammans med kommissionen på en ny kompromisstext. Regeringen kan stödja förslaget som bidrar till en förenkling av lagstiftningen, till att minska utkasten och till att komma ifrån mikroförvaltningen i rådet.

Anf. 215 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! När vi hade genomgången i miljö- och jordbruksutskottet i går var det glädjande att konstatera att den tidigare minsta landningsstorleken för torsk på 35 centimeter har flyttats upp till 40. Jag utgår från att det ligger fast. Finns det någon ambition hos jordbruksministern att öka den längden ytterligare? Det finns diskussioner om att torsken bör vara 42 eller 45 centimeter för att man ska vara hundra procent säker på att den leker.

Förresten ska vi naturligtvis inte diskutera denna typ av frågor i detta forum, men än så länge gör vi det.

Anf. 216 ORDFÖRANDEN:

Det borde i princip inte vara en politisk fråga, men hur är det med enskilda centimetrar?

Anf. 217 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Fru ordförande! Jag överlåter frågan till Karin Victorin som är expert på fiskars storlekar.

Anf. 218 Departementssekreterare KARIN VICTORIN:

Frågan kom upp i går i MjU. Jag var lite förvirrad, så jag blandade ihop det med en maskstorlek som gäller i Norge. Förslaget innebär en ökning av maskstorleken från 30 till 35 centimeter i Skagerrak och Kattegatt. Var det svaret på frågan?

Anf. 219 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Nej, jag talar om minsta landningsstorlek, alltså längden på fisken. I bilaga 1 står det 35 centimeter. Det kan omöjligt vara maskan som är 35 centimeter; det måste vara fiskens längd. Sverige har under ett antal år drivit att längden ska ökas. Jag uppfattade att den var uppe i 40 centimeter, vilket var glädjande. Vad gäller?

Anf. 220 Departementssekreterare KARIN VICTORIN:

När det gäller landningsstorleken gäller en ökning från 30 till 35 centimeter.

2009/10:8
13 november

Anf. 221 ORDFÖRANDEN:

Vad hände med 40 centimeter? Frågan var väl om det skulle öka till 40. Jag är ingen expert på detta, men jag hör siffror.

Anf. 222 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Vi har från svensk sida drivit att storleken ska ökas. Det är nästan barnarov att ta fiskar som är så små att det inte ens har lekt en enda gång. Det handlar om att bevara arterna över tid så att vi inte fiskar ut. Det är inte minst viktigt för Östersjön. Därför är det angeläget att vi får reda på vad ministern egentligen kommer att åka ned och besluta. Det har varit ett tydligt uppdrag från Sveriges riksdag att försöka driva upp längden på torsk som delvis är en hotad art.

Anf. 223 Departementssekreterare KARIN VICTORIN:

Man ökar maskstorleken ...

Anf. 224 ORDFÖRANDEN:

Förlåt, vem är ”man”? Är det rådet?

Anf. 225 Departementssekreterare KARIN VICTORIN:

I kommissionens förslag föreslås en ökning av minsta landningsstorlek för att harmonisera med Nordsjön. Samtidigt föreslås också en ökning av minsta maskstorlek till 120 millimeter. Det kommer att få effekten att man fångar färre fiskar av den mindre storleken.

Anf. 226 ORDFÖRANDEN:

Men vill regeringen öka måtten på torsken eller inte? Det är väl frågan som jag uppfattar det.

Anf. 227 Departementssekreterare KARIN VICTORIN:

Regeringen stöder det förslag som ligger på bordet.

Anf. 228 ORDFÖRANDEN:

Då är svaret egentligen nej.

Anf. 229 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Kan vi i så fall få förklaringen till varför de övriga länderna är så pass motstridiga? Detta tillsammans med utkastfrågan har varit två mycket tydliga krav från svensk sida. Jag är lite förvånad över att det inte ska gå och komma fram i denna del. Vi bör med enfaset fortsätta att driva att landningsstorleken måste ökas för att rädda torsken.

Anf. 230 ORDFÖRANDEN:

Har jordbruksministern måhända en politisk kommentar?

Anf. 231 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Vi har på flera sätt angripit frågan om att torsken ska ha lekt innan den fångas. Ett sätt är att öka selektiviteten. Samtidigt har vi ett krav på oss att minska det så kallade utkastet, det vill säga att inte kasta över bord fisk som är upptagen. Vi ökar minimimåttet för landning men inte alltför

mycket, för då får man kasta tillbaka mer om man mot förmodan, trots att vi ökar nätstorleken, får upp för små fiskar och då ökas utkastet.

Vi vidtar ett antal selektivitetsåtgärder som gör att man inte ska få upp den stora mängd småfisk och fisk av fel sort som man fått upp tidigare. Vi ökar landningsmättet lite grann. Ökar vi det ännu mer ökas utkastet. Då blir det lagligt att kasta ut, och det vill vi undvika. Det här är komplicerat.

Anf. 232 ORDFÖRANDEN:

Det var ett någorlunda begripligt svar på frågan i alla fall, vad man än tycker om det.

Anf. 233 ULF HOLM (mp):

Det är för väl att jordbruksutskottet behandlar dessa frågor, för det här är inte mitt område. Jag vet dock att det är viktigt att vi får förenklingar när det gäller dessa förordningar. Däremot får förenklingarna inte innebära att det blir lättare att fiska mer. Vi är väl ganska överens om att begränsa utfisket etcetera.

Det här har legat på is i ungefär ett år. Jordbruksministern nämnde att det skulle diskuteras på rådet, men i våra papper står det att det ska beslutas. Hur är förutsättningarna för att det ska kunna gå till ett beslut med tanke på att det har legat på is och varit så pass diskuterat tidigare?

Jag vet inte om min nästa fråga hör hemma här. Det gäller vem som ska övervaka och vad man ska göra med den saken. Ska kommissionen få ökat ansvar för övervakning av regelverket eller ska det fortfarande ligga på medlemsstaterna? Blir det några förändringar där? Det är ganska väsentligt att få veta.

Anf. 234 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Avsikten med det förslag som ligger på rådets bord är bland annat en förenkling av lagstiftningen, vilket är mycket efterlyst av yrkeskåren. Det är ett oerhört komplext område. Som yrkeskvinna och yrkesman kan det inte vara lätt att ta till sig alla de dokument som finns på detta område. Nu blir det något lättare när det är samlat i ett dokument. Det dokumentet i sig kommer att bli komplicerat, men det är trots allt bara *ett* dokument.

Avsikten är också att minska utkastet. Den frågan har vi diskuterat här i nämnden många gånger och även i andra sammanhang. Jag är mycket glad över att vi kommer ytterligare en bit på vägen där.

Vidare är avsikten att komma ifrån det jag kallar mikroförvaltning i rådet. Med det menas att vi som lekmän, vilket vi verkligen är, sitter och diskuterar maskstorlek för fångst av en viss fisksort. Det är en sak för dem som verkligen kan dessa saker.

Förutsättningarna för att komma i mål med detta är att vi uppnår en kvalificerad majoritet. Mitt mål på rådet är att försöka förhandla fram en sådan. Det kommer verkligen inte att vara givet på förhand. Det finns, som nämnden väl känner till, många motstridiga viljor i Europa i dessa frågor. I många länder är detta en fråga på mjölkknivå, för att ta ett ämne som har diskuterats här många gånger, och som alltså verkligen är på toppagendan vad gäller mediedebatt och liknande.

2009/10:8
13 november

Övervakningen i kontrollförrordningen tog vi på vårt förra rådsmöte. Den ligger kvar på medlemsstatsnivå. Det är medlemsstaterna som ska se till att fisket sköts som det ska.

Anf. 235 LARS TYSKLIND (fp):

Det är glädjande att vi kan ta steg i rätt riktning. Jag begärde ordet tidigare, när vi diskuterade maskor och fisklängd. Det viktiga är förstås vilka maskor som används för att kunna selektera bort de minsta. Men sedan är det också viktigt att inte slänga den fisk som man av en händelse kanske får. Jag tycker att kombinationen är mycket bra. Vi behöver ha den eftersom vi också har diskussionen om att man "high-gradar" sin fångst, vilket vi måste komma ifrån.

Om vi ska få någon långsiktighet i detta är det viktigt att vi kan stå på oss och få bort en mängd saker från det politiska bordet. Vi vet att det genom åren fattats många ad hoc-beslut; sedan i december har det varit om både det ena och det andra.

Det talades om kompromisstext, och då är frågan: Vad är det man egentligen kan kompromissa om i detta sammanhang, något större?

Anf. 236 CARINA OHLSSON (s):

Jag håller inte med om själva frågan, även om det är bra att få svar på den. Däremot håller jag med om det som Lars Tysklind sade om kombinationen av maskstorlek och utkast. Jag tycker inte heller att vi egentligen ska diskutera den typen av detaljer här.

Den svenska ståndpunkten kände jag mig inte helt säker på, och därför tänker jag anmäla avvikande mening med utgångspunkt i det som vi tog upp vid det förra mötet om utkast och storlek. Jag tyckte att det lät lite svajigt och därför anmäler jag avvikande mening.

Anf. 237 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar det och tittar lite på Ulf Holm och Hans Linde. De nickar vilket jag befärar innebär avvikande meningar även från v och mp. Då noterar jag det.

Anf. 238 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Det går knappast att på förhand säga vad som kommer upp i diskussionen från de medlemsstater som tycker något i den här frågan. För att ta ett exempel kan jag nämna att frågan ifall man ska få ha med sig ytterligare redskap i båten eller inte är något som ett antal medlemsstater har åsikter om. Man kanske åker ut och fiskar en dag, har ett redskap med sig som passar för en viss typ av fiske, men den fisken finns inte på den plats man tänkt fiska på. I stället skulle man då kanske vilja övergå till fiske av någon annan sort, men man har inte rätt redskap med sig. Med miljöförstöring som resultat får man gå in till hamn och hämta ett nytt redskap.

Det är om sådana saker det finns påpekanden och tyckanden från ett antal medlemsstater, men det finns påpekanden och tyckanden också beträffande var olika beslut ska fattas. Till exempel tycker någon fortfarande att rådet ska fatta beslut om maskstorlek. Det är sådana saker vi får försöka föra ut.

För att nämnden ska veta det är det min ambition att försöka förenkla så mycket som möjligt men även föra till ett kommittéförfarande de saker som jag inte tycker är politiska. De ska i stället hanteras av den sakkunskap som finns på området, inte av politiker. Även om vi är duktiga som politiker kan vi inte allt.

Anf. 239 ORDFÖRANDEN:

Detta är en beslutspunkt. Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt och antecknar avvikande meningar från s, v och mp.

Sedan har vi punkt 4, EG/Norge: Årliga samråd för 2010. Den frågan berördes i nämnden den 16 oktober då det fanns stöd för regeringens förhandlingsupplägg men med avvikande mening från mp.

Nu förväntas information och diskussion. Jag skulle tro att det för vår del innebär en förhandlingsuppläggsprövning.

Anf. 240 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Under rådsmötet förväntas kommissionen informera om de pågående förhandlingarna mellan EG och Norge om nästa års fiske-möjligheter för det bestånd man förvaltar gemensamt i Nordsjön och Skagerrak.

Den första förhandlingsrundan äger rum i Bergen samtidigt som rådsmötet, det vill säga den 17–20 november. Förhoppningsvis kommer kommissionen att vid sittande bord kunna rapportera från mötet och ge ytterligare klarhet om vilka de svåra frågorna blir inför den andra förhandlingsrundan, som äger rum i Bryssel den 30 november–4 december.

De frågor som ser ut att orsaka komplikationer handlar om makrill och balansen i utbytet av fiskemöjligheter. Makrillfrågan handlar om att Norge inte kunnat fiska upp kvoten i egen zon eftersom beståndet flyttat sig. Därför anser de sig ha rätt att fiska upp den resterande delen i EU-zon. EU anser dock att Norge inte har rätt att fiska så mycket i EU-zon och har därför stoppat det norska fisket. Dessutom har Norge tagit en unilateral nordlig andel av beståndet i början av året, och den andelen går utöver den TAC som är vetenskapligt rekommenderad.

Balansen i utbytet av fiskemöjligheter har varit svår att uppnå de senaste åren, främst för att det arktiska torskbeståndet som Norge erbjuder gemenskapen i utbyte mot blåvitling bara ökar medan blåvitlingsbeståndet och andra bestånd minskar.

Regeringen anser att det är viktigt att komma överens med Norge om en gemensam hållbar förvaltning av bestånden i Nordsjön eftersom man delar ansvaret. Fiskemöjligheterna från Norgeavtalet utgör dessutom en viktig del av det svenska fisket.

Som ordförande har Sverige målsättningen att fastställa TAC:er i linje med etablerade förvaltningsplaner och kommissionens fastställda policymeddelande. Ett viktigt mål är också att få Norge och gemenskapen att enas internt om makrill för att kunna hålla en enad front mot det isländska överfisket av makrill.

Anf. 241 ULF HOLM (mp):

Jag tänkte bara kort följa upp vår tidigare avvikande mening.

Anf. 242 ORDFÖRANDEN:

Den är noterad.

Jag finner att det finns stöd för regeringens upplägg inför fortsatta förhandlingar men med nämnda avvikande mening från mp.

Vi går vidare till punkt 5, Förslag till rådets förordning om fastställande för 2010 av fiskemöjligheter och därmed förbundna villkor för vissa fiskbestånd i Svarta havet. Frågan var i nämnden senast den 24 oktober 2008 då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt.

Anf. 243 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Förordningen reglerar fisket efter piggvar och skarpsill i Svarta havet under 2010. Berörda medlemsstater är Bulgarien och Rumänien.

Förordningen innehåller bestämmelser om hur mycket som får tas upp samt vissa tekniska regleringar. De tekniska regleringar som förslaget innehåller gäller piggvarfisket och involverar bland annat ett förbud mot fiske mellan den 15 april och den 15 juni, en minsta landningsstorlek på 45 centimeter samt en bestämmelse om en minsta maskstorlek på 400 millimeter. Förslaget innehåller också ett förbud mot att sortera ut fisk över gällande landningsstorlek, alltså samma förbud mot så kallad high-grading som redan införts i Östersjön.

Förslaget är i princip likvärdigt med regleringen för 2009. Den fråga som är utestående gäller fångstmängden för piggvar där Bulgarien och Rumänien vill ha ett högre uttag än vad kommissionen föreslår.

Anf. 244 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till jordbruksfrågorna och punkt 6, Förslag till rådets förordning om ändring av rådets förordning med mera. Vi skulle även kunna kalla den mjölk. Frågan var senast i nämnden den 16 oktober då det fanns stöd för regeringens förhandlingsupplägg. Sedan har den onekligen omnämnts tidigare i dag när vi behandlade budget-Ekofin.

Anf. 245 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Rådet väntas fatta beslut om kommissionens förslag till ändring av den gemensamma marknadsordningen. Förslaget, som jag tidigare redovisat och redogjort för, har kommit till stånd efter de massiva krav som riktats från ett stort antal medlemsstater som önskar se åtgärder riktade till mjölksektorn.

Givet den nuvarande situationen i rådet anser jag att Sverige bör godta kommissionens förslag. De föreslagna ändringarna innebär inte några grundläggande politiska omprioriteringar, och de kan heller inte förväntas leda till störningar i handel med tredjeland.

Förslaget gäller två skilda åtgärder. För det första föreslås en ändring av reglerna om förvaltning av de nationella mjölkkvoterna. Syftet är att underlätta för medlemsstaterna att omstrukturera mjölksektorn. Enligt gällande regelverk kan ingen överskottsavgift tas ut från de mjölkproducenter som producerar över sin individuella kvot så länge den nationella kvoten i respektive medlemsstat inte överskrids.

Med den föreslagna ändringen skulle medlemsstaterna få ökade möjligheter att ta ut överskottsavgifter från de mjölkproducenter som produ-

cerar mer än den individuella kvoten. De avgifter som på så sätt kan tas ut ska användas för att finansiera omstruktureringsåtgärder inom mjölksektorn. Varje medlemsstat väljer själv om den vill utnyttja denna möjlighet.

För det andra föreslås att kommissionen ska få nya befogenheter för att snabbt kunna vidta åtgärder när det uppstår allvarliga störningar på mjölkmarknaden. Den gemensamma marknadsordningen innehåller redan en bestämmelse som ger kommissionen möjlighet att vidta åtgärder vid marknadsstörningar som uppstår när priserna på den inre marknaden ökar eller minskar väsentligt. Dagens bestämmelser omfattar bland annat sektorerna för nötkött och socker. Ändringen innebär att bestämmelserna kan tillämpas även på mjölksektorn.

Anf. 246 ORDFÖRANDEN:

Får jag fråga hur jordbruksministern i dag bedömer den politiska risken för att vi ska tvingas gå med på en permanentad mjölkfond vilket Europaparlamentet kräver? Vår inställning till en sådan är väl bekant.

Anf. 247 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Det är att konstatera, för det första, att marknadspriserna har stigit. På vissa segment i mejerisektorn har prisökningarna varit mycket kraftiga under de senaste veckorna vilket självklart höjer marknadspriset även på andra segment inom mejerisektorn.

För det andra har detta förhållande gjort att de som från början var 21 kanske inte längre är det. Eftersom marknadspriserna har stigit tror jag att någon kanske redan nu drar sig tillbaka från den grupp som tidigare i höst var 21.

På längre sikt finns det, för det tredje, många signaler som tyder på att ekonomierna återhämtar sig i skilda delar av världen, vilket innebär att efterfrågan på högkvalitativa produkter ökar. Eftersom överproduktionen inte har varit jättestor betyder även en liten uppgång på efterfrågesidan ganska kraftiga rörelser uppåt på utbudssidan.

Anf. 248 CARINA OHLSSON (s):

Jag har närmast en följdfråga till ordförandens fråga. Jordbruksministern säger att man kan gå med på detta under rådande omständigheter. Betyder det att den svenska regeringen tycker att det är bra och okej, eller är grundinställningen att vi inte ska gå in med den typen av stöd? Det tycker jag vore bra att få veta.

Anf. 249 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Den svenska grundinställningen ligger kvar. Vi ska gå mot en ökad marknadsanpassning av den här sektorn liksom vi har gjort vad gäller andra sektorer.

Anf. 250 ORDFÖRANDEN:

Då har jag inga ytterligare på talarlistan.

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går till punkt 7, Statligt stöd i Polen för förvärv av jordbruksmark. Frågan var i nämnden senast den 16 oktober som en övrig fråga.

Anf. 251 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Polen har begärt att rådet ska godkänna ett statligt stöd för inköp av jordbruksmark. Polen har redan i dag ett sådant stöd. Sådana stöd är tillåtna enligt de statsstödsbestämmelser som gäller fram till den 31 december 2009. Polen vill nu att rådet ska godkänna stödet fram till den 31 december 2013. Frågan diskuterades på jordbruksrådet den 19 oktober och är nu uppe för beslut.

Rådet får godkänna statliga stöd om det finns exceptionella omständigheter. Det krävs enhällighet för rådets beslut. Polen åberopar att man har en ogynnsam arrondering med många mycket små lantbruk vilka behöver mer mark för att kunna bedriva ett lönsamt jordbruk. Det är svårt för de polska lantbrukarna att finansiera inköp av mark mot bakgrund av den ekonomiska situationen.

Stödordningen är tidsbegränsad och förenlig med de regler som gäller fram till årsskiftet. Det motiveras av strukturella problem som beror på förhållanden före anslutningen och av det svåra ekonomiska läget för många polska lantbrukare. Sverige bör därför inte motsätta sig Polens begäran.

Jag vill dessutom tillägga, fru ordförande, att vi har fått ytterligare en extrapunkt på dagordningen som är ett liknande ärende. Jag kanske kan tillåta mig att ta den under samma ärende, om ordföranden inte misstänker.

Anf. 252 ORDFÖRANDEN:

Det går bra.

Anf. 253 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Det är alltså under punkten övriga frågor som Litauen har väckt en fråga. De har meddelat att de som en övrig fråga på jordbruksrådet vill informera om att även Litauen avser att inkomma med en begäran om att rådet ska godkänna en stödordning som gäller inköp av jordbruksmark. Förhållandena i Litauen är snarlika de som är i Polen. När och om en omröstning blir aktuell bör Sveriges inställning därför vara att lägga ned rösten även i Litauens fall.

Anf. 254 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att den litauiska frågan inte är en skarp fråga i dag eftersom det är en övrig fråga.

Vi är nu tillbaka vid punkt 7. Av den kommenterade dagordningen framgick tydligt det som även regering och riksdag brukar vara överens om, nämligen att vi är måna om statsstödsreglerna och om att till exempel naturkatastrofer eller annat ska vara just exceptionella omständigheter. Sedan ställs det naturligtvis krav, särskilt som ordförandeland, på att agera rimligt i rådet. Den grundinställningen kvarstår väl ändå?

Anf. 255 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Svaret är ja.

Anf. 256 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Den här hanteringen gör att ordet exceptionellt blir urholkat. Man har använt ordet ett antal år och vill nu göra det under ytterligare ett antal år. Min fråga är: Finns det något land som vi möjligen skulle kunna hoppas på röstar nej? Eftersom detta är ett ärende som ska beslutas med enhällighet räcker det att ett land säger nej. Det skulle vara intressant att höra om det finns någon utsikt för detta.

Det var precis som jag befarade, att Litauen kommer med en begäran. Sedan kan vi möjligen räkna med att Estland, Ungern och på sikt Cypern kommer att med samma exceptionaltit kräva att de ska få göra liknande saker. Därför gäller det att vara så återhållsam som möjligt.

Som sagt: Finns det någon som vi kan hoppas på röstar nej?

Anf. 257 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Det kommer att bli en debatt om den här frågan. Historien visar emellertid att de debatter som vi har om dessa frågor brukar utmynna i att ett antal avstår och ingen röstar nej.

Anf. 258 ULF HOLM (mp):

Det som är risken med de exceptionella omständigheterna är att de anföras alltför ofta, och att ingen på rådet vågar säga nej. Det finns ett general agreement att om man är emot lägger man bara ned sin röst så att man inte stoppar beslutet. Men det urholkar ju principen väldigt.

Egentligen tycker jag att Sverige ska rösta nej. Men jag har en viss förståelse för att det kanske inte är det bästa att göra i ett läge som ordförandeland, så jag tänker för en gångs skull inte anmäla avvikande mening med tanke på ordförandeskapet.

Anf. 259 ORDFÖRANDEN:

Tack! Jag tror att de flesta här tycker precis likadant.

Anf. 260 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Jag vill påminna nämnden om att därest det vid de förhandsförfrågningar som oftast går ut i de här sammanhangen framkommer att någon eller några avser att rösta nej, lämnas inte ansökan in eller så dras den tillbaka. Därav blir det inga omröstningar där någon säger nej i rådet. Ansökningarna kommer inte till rådet, för man vet på förhand att de inte går igenom och drar därför tillbaka dem.

Anf. 261 ORDFÖRANDEN:

Någon gång när vi har mer tid kan vi diskutera varför det blir så med tanke på att uppemot 5, 10 länder i alla fall höll med oss i sak. Men det är mer en reflexion.

Anf. 262 LARS TYSKLIND (fp):

Jag gör reflexionen att det blir en kedjereaktion, så att olika länder kommer att ansöka. Men som statssekreteraren uttryckte det i jordbruksutskottet i går får varje ansökan leva med sina meriter. Det får absolut inte ske med automatik.

Polen har varit exceptionellt länge när det gäller just markfrågan, så det är nästan så att man kan tycka att de har rätt. Men principiellt är det naturligtvis helt fel.

Anf. 263 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar med att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Såvitt jag förstår har punkterna 8 och 9 strukits för att ge plats åt toppmötet. Stämmer det?

Anf. 264 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Vi kommer bara att ha en dags de facto-överläggningar vid detta rådsmöte. I stället har vi valt att förlänga vårt nästkommande möte med en dag av skälet att stats- och regeringscheferna ska mötas på torsdag.

Anf. 265 ORDFÖRANDEN:

Punkterna 8 och 9 utgår alltså. Kvar står däremot punkten övriga frågor, a) angående sjöfåglar, om jag förstår det rätt, och b) angående statsstöd i Litauen. Finns det fler övriga frågor? Det brukar vara gott om dem i jordbrukssammanhang. Det finns en nytillkommen punkt om GMO. Det är en beslutspunkt. Vi tar den först och de övriga frågorna strax därefter.

Jordbruksministern ska strax berätta mer om den nya punkten om GMO. Detta gäller en för nämndens del ny majssort. Senast vi behandlade GMO-majs av en annan sort var den 16 oktober, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt med avvikande meningar från s, v och mp. Nu får jordbruksministern berätta om den nya majs.

Anf. 266 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Dagordningspunkten gäller ett produktgodkännande av GMO. Den föreskrivande kommittén som behandlat kommissionens förslag kunde varken anta eller förkasta förslaget med kvalificerad majoritet. Procedurreglerna föreskriver att ärendet då ska behandlas av rådet inom tre månader.

Sverige röstar för kommissionens förslag om att godkänna den genetiskt modifierade majsens MIR604, eftersom Efsa och berörda svenska myndigheter har bedömt att den är lika säker för människor, djur och miljö som vanlig majs.

Anf. 267 SUSANNE EBERSTEIN (s):

Vi fullföljer den avvikande mening vi anmälde den 16 oktober. Jag vill särskilt påpeka att Vänsterpartiet inte längre har någon representant i rummet, så att det framgår varför det inte anmäls någon avvikande mening från det hållet.

Anf. 268 ULF HOLM (mp):

Vi har i god ordning en avvikande mening när det gäller GMO-produkter.

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, men noterar avvikande meningar från s och mp samt att Vänsterpartiet ej längre är närvarande.

Vi har nu kommit till punkten övriga frågor. På punkt 10 fanns tidigare anmält ett uttalande angående oavsiktlig fångst av sjöfågel och frågan om 26:e konferensen för utbetalande organ i Visby. Den nyttillkomna frågan om information om att Litauen tänker begära undantag från statsstödsreglerna har jordbruksministern redan berört. Därtill ska det diskuteras fiskeripolitik under en lunch. Visbypunkten har utgått. Tillkommit har en fråga angående ungerska och slovakiska får och getter. Vi kan också försöka att i detta övriga svep nämna lunchdiskussionen om fiskeripolitiken. Det borde väl räcka att ta den som en informationspunkt.

Anf. 270 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Jag kan svara på frågor om sjöfåglar, statsstöd, får och getter om nämndens ledamöter har några sådana.

Anf. 271 SOFIA ARKELSTEN (m):

Ursäkta mig, men vad var det om fåren och getterna?

Anf. 272 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Vad beträffar identifiering och registrering av får och getter handlar saken om att Ungern och Slovakien med stöd av Tjeckien har fört upp frågan om elektronisk ID-märkning av får och getter som en övrig punkt på jordbruks- och fiskerådet.

Som ni vet träder en ny förordning om märkning i kraft vid årsskiftet. Denna förutsätter att får och getter ska märkas individuellt med elektronisk ID-bricka. Ungern och Slovakien efterfrågar nu uppskov med införandet av denna elektroniska ID-märkning. Som skäl anges svårigheter att hinna införa systemet fullt ut i tid samt de ökade kostnader som systemet kommer att medföra.

Den aktuella rådsförordningen om elektronisk ID-märkning har vid flera tillfällen varit föremål för diskussioner i rådet. Kommissionen hävdar att denna bestämmelse är nödvändig för att fastställa individuell spårbarhet. Flera medlemsländer har därtill redan infört det system som nu blir obligatoriskt från årsskiftet.

Anf. 273 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att detta var svar på frågan. Detta om de övriga frågorna. Tack för informationen! Vi ska nu höra vad jordbruksministern säger om lunchdiskussionen om fiskeripolitiken.

Anf. 274 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Ordförande! Kommissionens grönbok om den gemensamma fiskeripolitikens framtid är för närvarande ute för konsultation. Regeringen vill i sin roll som ordförandeland bidra till att diskussionerna om behovet av förändringar lyfts fram även i rådet. Vid den informella lunchen kommer vi därför att diskutera beslutsstrukturen i en framtida fiskeripolitik, som är något som direkt berör ministrarna.

I dag fattas i princip samtliga beslut av rådet, även de av mycket detaljerad och teknisk karaktär och grad. I kommissionens grönbok betonas att detta system avleder fokus från de långsiktiga, principiella och strategiska besluten som främjar ett hållbart fiske. Systemet kommer även i framtiden att påverkas av att Europaparlamentet från och med Lissabonfördragets ikraftträdande har medbeslutande även inom fiskeripolitik.

I grönboken presenterar kommissionen ett antal valmöjligheter för att förbättra situationen, såsom att fler beslut avseende det detaljerade genomförandet delegeras till kommittéförfarandet eller en ökad decentralisering av dessa beslut till regionala organ. På så sätt ska rådet koncentreras till att fatta beslut om de långsiktiga principerna och ramverket för implementeringen.

Inför lunchen har ordförandeskapet frågat ministrarna vilka förändringar de anser vara nödvändiga för att åstadkomma en struktur som säkerställer en effektiv och långsiktigt hållbar fiskeriförvaltning.

Regeringens hållning är att rådet och därmed i framtiden även Europaparlamentet bör ha en tydligare roll som strateger och övervakare snarare än som detaljreglerare. I det långsiktiga strategiska arbetet ligger dagens system med förvaltningsplaner med långsiktiga mål och regler. Den mer detaljerade och tekniska implementering som måste bidra till att målen uppfylls bör inte regleras av rådet.

Anf. 275 ORDFÖRANDEN:

Även om det här är en stor och viktig fråga, väljer jag, eftersom lunchen är informell, att tacka för informationen.

Detta var såvitt jag vet jordbruksministrarnas rådsagenda. Om det inte är något övrigt som jordbruksministern vill ta upp med oss innan vi skiljs åt, tackar vi jordbruksministern och hans medarbetare så mycket för i dag och önskar trevlig helg.

Anf. 276 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Tack! Trevlig helg!

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	2
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 4 CARINA OHLSSON (s)	3
Anf. 5 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	4
Anf. 6 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 7 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	4
Anf. 8 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	5
Anf. 9 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	5
Anf. 10 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	6
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 12 MAX ANDERSSON (mp)	6
Anf. 13 HANS LINDE (v)	6
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 15 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	7
Anf. 16 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 17 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	7
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 19 Utrikesminister CARL BILDT (m)	8
Anf. 20 SUSANNE EBERSTEIN (s)	8
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 22 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	9
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 24 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	10
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 26 SUSANNE EBERSTEIN (s)	10
Anf. 27 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	10
Anf. 28 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	11
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 30 Utrikesminister CARL BILDT (m)	12
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 32 Utrikesminister CARL BILDT (m)	12
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 34 Utrikesminister CARL BILDT (m)	12
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 36 Utrikesminister CARL BILDT (m)	13
Anf. 37 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 38 Utrikesminister CARL BILDT (m): Men Vitryssland kan vi möjligen säga något om	14
Anf. 39 ORDFÖRANDEN: Precis. Där finns det i den blå mappen utkast till slutsatser som blir A-punkt.	14
Anf. 40 Utrikesminister CARL BILDT (m)	14
Anf. 41 KARIN GRANBOM ELLISON (fp)	15
Anf. 42 HANS LINDE (v)	15
Anf. 43 Utrikesminister CARL BILDT (m)	15
Anf. 44 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 45 Utrikesminister CARL BILDT (m)	16
Anf. 46 ORDFÖRANDEN	16

Anf. 47	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	16
Anf. 48	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	17
Anf. 49	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	17
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 51	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	18
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 53	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	18
Anf. 54	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 55	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	18
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	18
2 §	Allmänna frågor och yttre förbindelser (yttre förbindelser och försvar)	19
Anf. 57	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 58	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	19
Anf. 59	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	20
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	21
3 §	Allmänna frågor och yttre förbindelser (försvar)	22
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 62	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	22
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 64	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	22
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 66	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	22
Anf. 67	ÅSA LINDESTAM (s)	24
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 69	ÅSA LINDESTAM (s)	24
Anf. 70	MAX ANDERSSON (mp).....	24
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 72	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	24
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 74	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	25
Anf. 75	HANS LINDE (v).....	25
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 77	HANS LINDE (v).....	25
Anf. 78	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 79	MAX ANDERSSON (mp).....	26
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 81	ÅSA LINDESTAM (s)	26
Anf. 82	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	26
Anf. 83	ÅSA LINDESTAM (s)	26
Anf. 84	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	26
Anf. 85	GUSTAV BLIX (m)	26
Anf. 86	ÅSA LINDESTAM (s)	27
Anf. 87	GUSTAV BLIX (m)	27
Anf. 88	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	27
Anf. 89	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	27
Anf. 90	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 91	Utrikesminister CARL BILDT (m).....	27
Anf. 92	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 93	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m).....	28

Anf. 94	IRENE OSKARSSON (kd)	29
Anf. 95	SUSANNE EBERSTEIN (s)	29
Anf. 96	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	29
Anf. 97	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 98	Utrikesminister CARL BILDT (m)	30
Anf. 99	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	30
Anf. 100	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 101	HANS LINDE (v)	31
Anf. 102	Utrikesminister CARL BILDT (m)	31
Anf. 103	MAX ANDERSSON (mp)	31
Anf. 104	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	31
Anf. 105	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 106	MAX ANDERSSON (mp)	32
Anf. 107	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 108	Utrikesminister CARL BILDT (m)	33
Anf. 109	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	33
Anf. 110	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 111	Utrikesminister CARL BILDT (m)	33
Anf. 112	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 113	Utrikesminister CARL BILDT (m)	34
Anf. 114	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 115	Utrikesminister CARL BILDT (m)	34
Anf. 116	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 117	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	34
Anf. 118	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 119	Försvarsminister STEN TOLGFORS (m)	35
Anf. 120	ORDFÖRANDEN	35
4 §	Allmänna frågor och yttre förbindelser (yttre förbindelser och bistånd)	36
Anf. 121	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 122	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m)	36
Anf. 123	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 124	Utrikesminister CARL BILDT (m)	37
Anf. 125	ORDFÖRANDEN	37
5 §	Allmänna frågor och yttre förbindelser (bistånd)	39
Anf. 126	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 127	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m)	39
Anf. 128	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 129	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m)	39
Anf. 130	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 131	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m)	39
Anf. 132	ORDFÖRANDEN	42
Anf. 133	HANS LINDE (v)	42
Anf. 134	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m)	43
Anf. 135	ORDFÖRANDEN	43
Anf. 136	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m)	43
Anf. 137	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 138	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m)	44
Anf. 139	ORDFÖRANDEN	45
Anf. 140	HANS LINDE (v)	45

Anf. 141	ORDFÖRANDEN	45
Anf. 142	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	45
Anf. 143	HANS LINDE (v)	45
Anf. 144	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 145	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	46
Anf. 146	HANS LINDE (v)	47
Anf. 147	ORDFÖRANDEN	47
Anf. 148	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	47
Anf. 149	ORDFÖRANDEN	48
Anf. 150	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	48
Anf. 151	CARINA OHLSSON (s).....	48
Anf. 152	HANS LINDE (v)	49
Anf. 153	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	49
Anf. 154	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 155	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	49
Anf. 156	ORDFÖRANDEN	51
Anf. 157	MAX ANDERSSON (mp).....	51
Anf. 158	ORDFÖRANDEN	51
Anf. 159	HANS LINDE (v)	51
Anf. 160	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	52
Anf. 161	ORDFÖRANDEN	53
Anf. 162	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	53
Anf. 163	ORDFÖRANDEN	53
Anf. 164	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	54
Anf. 165	ORDFÖRANDEN	54
Anf. 166	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	54
Anf. 167	ORDFÖRANDEN	54
Anf. 168	CARINA OHLSSON (s).....	54
Anf. 169	ORDFÖRANDEN	55
Anf. 170	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	55
Anf. 171	ORDFÖRANDEN	55
Anf. 172	STAFFAN DANIELSSON (c).....	55
Anf. 173	HANS LINDE (v)	56
Anf. 174	Statsrådet GUNILLA CARLSSON (m).....	56
Anf. 175	ORDFÖRANDEN	56
6 § Ekonomiska och finansiella frågor (budget)		57
Anf. 176	ORDFÖRANDEN	57
Anf. 177	Statssekreterare HANS LINDBLAD	57
Anf. 178	ORDFÖRANDEN	57
Anf. 179	Statssekreterare HANS LINDBLAD	57
Anf. 180	ORDFÖRANDEN	58
Anf. 181	Statssekreterare HANS LINDBLAD	58
Anf. 182	ORDFÖRANDEN	58
Anf. 183	Statssekreterare HANS LINDBLAD	58
Anf. 184	ORDFÖRANDEN	58
Anf. 185	Statssekreterare HANS LINDBLAD	58
Anf. 186	ORDFÖRANDEN	60
Anf. 187	Statssekreterare HANS LINDBLAD	61
Anf. 188	ORDFÖRANDEN	61
Anf. 189	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	61
Anf. 190	Statssekreterare HANS LINDBLAD	61

Anf. 191	ORDFÖRANDEN.....	62
Anf. 192	CARINA OHLSSON (s).....	62
Anf. 193	BÖRJE VESTLUND (s)	62
Anf. 194	Statssekreterare HANS LINDBLAD.....	63
Anf. 195	ULF HOLM (mp).....	63
Anf. 196	ORDFÖRANDEN.....	64
Anf. 197	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	64
Anf. 198	ORDFÖRANDEN.....	64
Anf. 199	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	64
Anf. 200	ORDFÖRANDEN.....	64
Anf. 201	Statssekreterare HANS LINDBLAD.....	65
Anf. 202	Departementssekreterare JULIA HAGBERG	65
Anf. 203	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s).....	66
Anf. 204	ORDFÖRANDEN.....	66
Anf. 205	Statssekreterare HANS LINDBLAD.....	66
Anf. 206	Departementsråd PETER SANDWALL	66
Anf. 207	STAFFAN DANIELSSON (c).....	66
Anf. 208	ORDFÖRANDEN.....	66
Anf. 209	HANS LINDE (v)	66
Anf. 210	ORDFÖRANDEN.....	66
7 §	Jordbruk och fiske.....	67
Anf. 211	ORDFÖRANDEN.....	67
Anf. 212	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	67
Anf. 213	ORDFÖRANDEN.....	67
Anf. 214	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	67
Anf. 215	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	68
Anf. 216	ORDFÖRANDEN.....	68
Anf. 217	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	68
Anf. 218	Departementssekreterare KARIN VICTORIN.....	68
Anf. 219	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	68
Anf. 220	Departementssekreterare KARIN VICTORIN.....	68
Anf. 221	ORDFÖRANDEN.....	69
Anf. 222	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	69
Anf. 223	Departementssekreterare KARIN VICTORIN.....	69
Anf. 224	ORDFÖRANDEN.....	69
Anf. 225	Departementssekreterare KARIN VICTORIN.....	69
Anf. 226	ORDFÖRANDEN.....	69
Anf. 227	Departementssekreterare KARIN VICTORIN.....	69
Anf. 228	ORDFÖRANDEN.....	69
Anf. 229	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	69
Anf. 230	ORDFÖRANDEN.....	69
Anf. 231	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	69
Anf. 232	ORDFÖRANDEN.....	70
Anf. 233	ULF HOLM (mp).....	70
Anf. 234	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	70
Anf. 235	LARS TYSKLIND (fp).....	71
Anf. 236	CARINA OHLSSON (s).....	71
Anf. 237	ORDFÖRANDEN.....	71
Anf. 238	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	71
Anf. 239	ORDFÖRANDEN.....	72
Anf. 240	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	72

Anf. 241	ULF HOLM (mp).....	72
Anf. 242	ORDFÖRANDEN	73
Anf. 243	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	73
Anf. 244	ORDFÖRANDEN	73
Anf. 245	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	73
Anf. 246	ORDFÖRANDEN	74
Anf. 247	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	74
Anf. 248	CARINA OHLSSON (s).....	74
Anf. 249	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	74
Anf. 250	ORDFÖRANDEN	74
Anf. 251	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	75
Anf. 252	ORDFÖRANDEN	75
Anf. 253	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	75
Anf. 254	ORDFÖRANDEN	75
Anf. 255	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	75
Anf. 256	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m).....	76
Anf. 257	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	76
Anf. 258	ULF HOLM (mp).....	76
Anf. 259	ORDFÖRANDEN	76
Anf. 260	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	76
Anf. 261	ORDFÖRANDEN	76
Anf. 262	LARS TYSKLIND (fp).....	76
Anf. 263	ORDFÖRANDEN	77
Anf. 264	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	77
Anf. 265	ORDFÖRANDEN	77
Anf. 266	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	77
Anf. 267	SUSANNE EBERSTEIN (s).....	77
Anf. 268	ULF HOLM (mp).....	77
Anf. 269	ORDFÖRANDEN	78
Anf. 270	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	78
Anf. 271	SOFIA ARKELSTEN (m).....	78
Anf. 272	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	78
Anf. 273	ORDFÖRANDEN	78
Anf. 274	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	78
Anf. 275	ORDFÖRANDEN	79
Anf. 276	Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c).....	79